

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

B 1,211,561

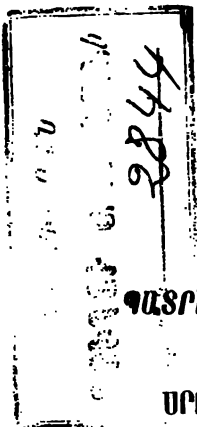
r

ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆ
ՏՊԱԳԻՐ ՍՈԿՐԱՏԻ

ԵՒ

ԵՐՈՒՍԱԶԵՄԻ ԶԵՌԱԳՐԻՆ

ԱՀԱԿ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ՀՐԱՄԱՆԱԻ

ՊԱՏՐԻԱՐԻ ՍՐԲՈՅ ԵՐՈՒՍԱԶԵՄԻ

Տ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

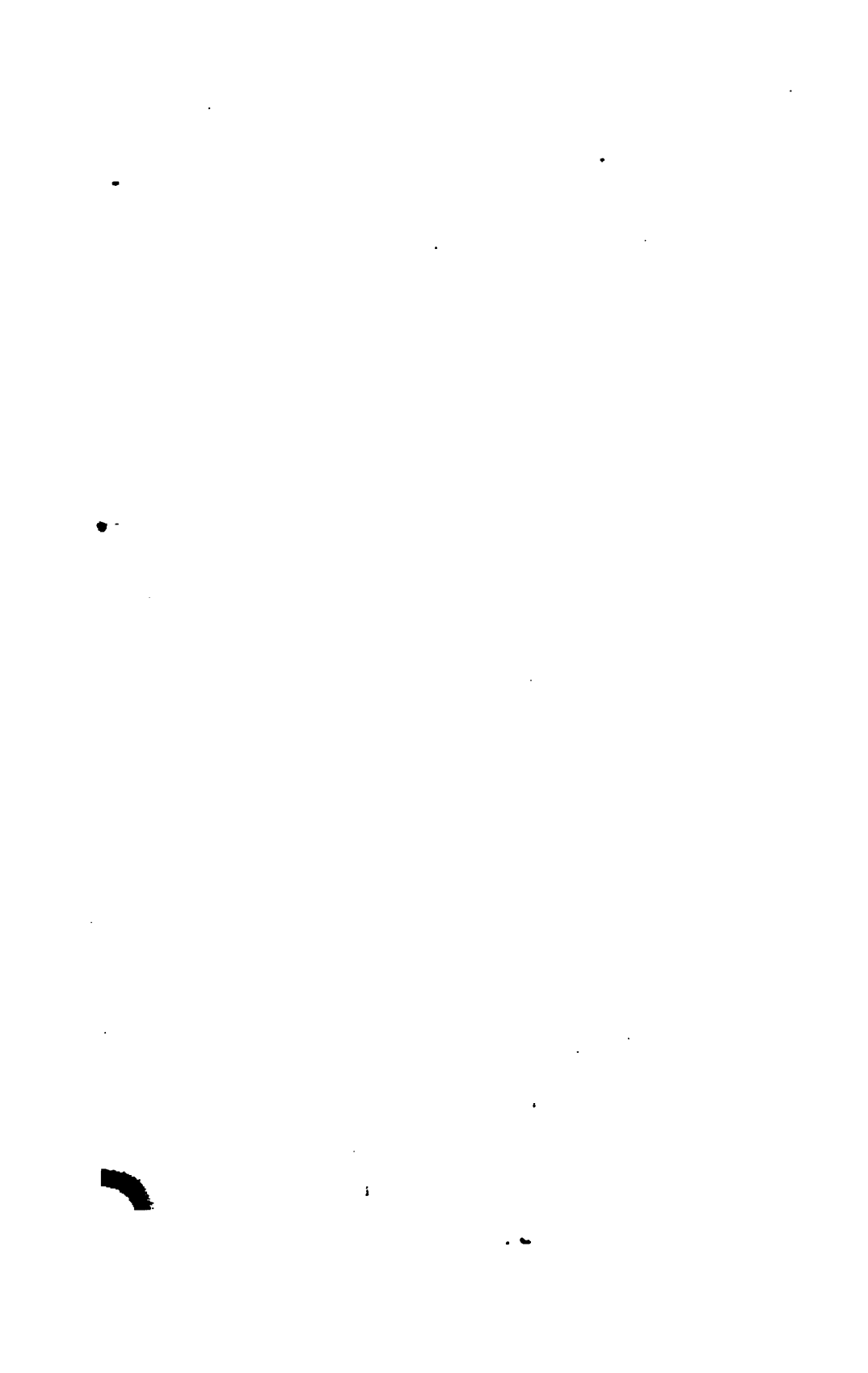
ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐԲ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ Ս. ԱԹՈՌՈՅ

ՍՐԲՈՅ ՅԱԿՈՎԱԲԵԱՆՅ

ՅԵՐՈՒՍԱԶԷՍ

1898

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ

Ի Ս. Էջմիածին տպեալ Մեծ-Սոկրատայ եւ Ս. Երուսաղէմի ձեռագրին Բաղդատութիւնը ըրի «Արարատ» յի մէջ հրատարակելու համար կրկին նպատակաւ :

Ա. Յիշեալ պատմութեամբ հետաքրքրուող հայ բանասէրները՝ սխալ ընթերցմամբ, որք իրենց յաճախութեամբ պատմութիւնը խրթնացուցեր են, սխալ գաղափարներ կազմելէ զերծ պահպանելու :

Բ. Արժ. Մեսրոբ Վարդապետին, հմուտ Հրատարակչին դիւրութիւն տալու, որ իրենց բազմասխալ և պակասագիր օրինակը վերականգնէ և նոյնին երկրորդ հրատարակութիւնը աւելի կատարագործէ :

Այս կրկին պատճառներով անցեալ տարւոյ Օգոստոսին փութացի Ա. Գրքի հարևանցի և մասնական բաղդատութիւնը զրկել «Արարատ» ի խմբագրութեան, որ Սեպ. - Հոկ. ամսաթիւին մէջ հրատարակած էր Հ. Մեսրոբի Դիտողագրով :

Թէև ամբողջ գործին բաղդատութիւնը ըրած վերջացուցած էի տպագրեալ օրինակին վրայ, բայց զանազան յարգելի պատճառներով միջոց չ'էի ունեցած նոյնը 'ի մի ամփոփելու. այլ երբ կարդացի Մեսրոբ Վ. ի ջերմ ցանկութիւնը իւր Դիտողագրոյն մէջ՝ ամբողջ բաղդատութիւնը ունենալու ձախին, առանց ժամանակ կորսնցնելու ժողովեցի՝ մօտ եօթն հարիւրի չափ սխալ, պակաս եւ այլն ընթերցուածները, եւ տարւոյս սկիզբը զրկեցի «Արարատ» ի խմբագրութեան :

Յարդ տեղեկութիւն մի չ'ունեցայ ո՛չ հրատարակութեան եւ ո՛չ ժամանման մասին : Գուցէ կորսուած լինի, եւ Մեսրոբ Վարդապետ 'ի զուր կասկածներու մատնուած՝ Թէ Երուսաղէմացիք կը շտապ իրենց հոգիները : Այսպիսի կասկածները փարատելու միակ եւ յարմարագոյն միջոցն էր, առանձինն հրատարակել համաչափ դիրքով. ինչպէս Ս. Էջմիածինը ըրած է Ա. Գրոց բաղդատութիւնը, որպէս զի պատմութիւնը 'ի ձեռին ունեցողները յարմարութիւն ունենան միասին կազմել տալու :

Գործին ամբողջութեան համար աւելորդ չը սեպեցի դնել ըստ կարգին էջմիածնայ օրինակին թերի մասերուն՝ Յոյն բնագրից թարգմանուածները, և անոնց հանդէպ Երուսաղէմի օրինակին համապատասխան կտորները: Սեղբեստրոսի վարուց բաղդատութիւնն ալ աւելցուցի:

Վերև յիշուած կրկին պատճառներէն զատ, մի երրորդ պատճառ, որ գլխաւոր դրդիչն եղաւ այս բաղդատութեան ձեռնարկելու, յայտնած եմ «Արարատ» ի խմբագրութեան ուղղած նամակիս մէջ, զոր աստ յառաջ կը բերեմ:

ՊԱՏՈՒԱՐԺԱՆ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԱՐԱՏ»

ԱԶԳՕԳՈՒՏ ԱՄՍԱԳՐՈՅ

Յ Է Ջ Մ Ի Ա Մ Ի Ն .

ՄԵՆ ու փոքր Սոկրատները շնորհակալութեամբ ստացայ, զոր հաճած էր Արժ. Աշխատասիրողը իմ անուան նուիրել: Թառաջարանի (ԻՊ) այս եզրակացութիւնը, «Արդեօք Երուսաղէմի Զեռագիրը Արարատեան դաշտից չէ՞ տարուել Հնդկաստան Շահարասի գաղթականութեան ժամանակ և արդեօք նա համարեա մեր Զեռագրի ժամանակակից լինելով՝ միմեանցից արտադրուած չե՞ն» . — առիթ տուաւ ինձ գոնէ Ա. դիրքը բաղդատել, յորմէ կ'եզրակացնեմ, կրկին Զեռագիրները միմեանցից բոլորովին տարբեր օրինակներէ արտադրուած են. Երուսաղէմինը աւելի վստահելի և ընտիր օրինակ է լեզուի օրինաց համաձայն ընթերցուածովք. ուստի էջմիածնի օրինակին մէջ աչքի զարնող պակասութիւնք չը կան մեր օրինակին մէջ: — Սա, դա, ևս դերանուանց սեռականներուն, յատուկ անուանց ուղղականներուն, կամ նախդրիւ — արականներուն ծայրը յ աւելորդ տառը չը կայ մեր Զեռագրին մէջ. յօդերու եւ նախդիրներու անձակ կրկնութիւնք եւ ըստ պահանջելի տեղեաց պակասութիւնք հազուադէպ են. բայերու աներևոյթները եւ անցեալ ընդունելութիւնք անխտիր միմեանց տեղ գործածուած չեն և ո՛չ կատարեալին եզակի երրորդ դէմքը իբրև անցեալ ընդունելութիւն և փոխադարձաբար:

Մենք այս մանր մուկնր տարբերութիւնք, որ ամեն էջի մէջ կը վխտան, զանց ընելով՝ գլխաւոր տարբերութեանց ցանկ մի պատրաստելով ներփակեալ կը զրկեմք պատուական « Արարատ »-ի խմբագրութեան, զոր եթէ պատճաշ և օգտակար դատէ, հրատարակութեամբ բանասիրաց ուշադրութեան յանձնէ :

Բազդատութեան ցանկին մէջ թուանշանները՝ էջերը ցոյց կը տան, իսկ տառանիչները՝ տողերը . (¹) ներգծեալք կրկին օրինակաց տարբեր ընթերցուածներն են, եւ փակագծեալք, ինչպէս (սուրբ) թագաւորն կամ եպիսկոպոսն մեր օրինակին մէջ պակասածներն են համաձայն բնագրին :

Այս առթիւ աւելորդ չեմ համարեր ուղղել Արժ. Հօր մի ուրիշ սխալը, (²) թէ Երուսաղէմ խնդրել է իրենց Ձեռագրի մէկ ընդօրինակութիւնը, որպէս զի բազդատութեամբ ՚ի լոյս ածէ : Երուսաղէմ միտք ունեցած չէ Սոկրատի հրատարակութեան, վասն զի իւր միջոցները աննպաստ են, գոնէ առ այժմ, այդպիսի ծանր եւ լուրջ գործի ձեռք տալ, այլ խնդրուած է ընդօրինակութիւնը՝ թերթատուած ձեռագիրը կարգադրելու համար : Երանի՜ չը զլացուէր . թերեւս բազդատութիւն մի ընելով իրենց կը վերագարձուէր, եթէ ցանկութիւն յայտնէին, որով ներկայ հրատարակութիւնը աւելի կատարեալ կը լինէր : Թերի մասերու խնդրանքը չէ հասած առ մեզ, որով չեմք կարողացել բաւականութիւն տալ Արժա-նապատիւ Հօր :

Սահակ Եպիսկոպոս Խաչայեան .

1897 թ. Օգոստոս 20

յերոսաղիմ :

(¹) Նոյնը խմանալու է և ձեռագրին համար :

Ս. Ե.

(²) Շատ ուրախ եմ որ Արագանը պարզում է այս խնդիրը . սխալը իմն չէ, այլ ինձ այդպէս էին հաղորդել . որը, պէտք է խոստովանեմ, իւր ժա-մանակին ինձ վրայ սխորժելի սպաւորութիւն չթողեց :

Մ. Վ.

ԷՉՄԻԱԾՆԱՅ ՏՊԱԳԻՐ

ԳԻՂՔ Ա. (1-140)

1. է. Եւ ժողովրդեան Բարձր աստղո-լիեան բանին .
2. գ. Սկիզբն յորոց նայն արասյուք
" ժ. Զի յայնժամ Գիտիղէտիանսս
" ժգ. Եղևալ յիտաղիս՝ կացոց երկուս կայսերս
" ժզ. Իսկ Բրիտիա կոստանդանտին կոչեցաւ
3. ը. Բայց զայս առնել արգելու ՚ի զաւրականացն .
" թ. Յետոյ ՚ի Տարսոն Կիլիկիոյ վախճանէր
" ժ. (1) Իսկ ՚ի կայսերէն Սե-երեայ Գալերիոս Մաքսիմիսս առաքեալ ՚ի Հռոմ ունել զՄաքսենտիոս՝ գերեցաւ մատնեալ ՚ի զինուորաց իւրոց . տպա Մաքսիմիա նոս Գալերիոս վարեալ զտէրութիւնն ամենայն մեռալ յառաջագոյն եգեալ թագաւոր զԼիկինիոս , որ էր ՚ի վաղուց անտի զինուորակցեալ նմա և սիրելի , Գակեայցի սոգ գուս : Իսկ Մաքսենտիոս յոժ նեղէր զՀռոմայեցիս՝ կալեալ և վարեալ զիշխանութիւնն առաւել բռնաբար , քան արքայաբար : Լիկէր լքբաբար զկանայս ազատաց , և զբազումս սպանանէր և գործէր զնմանիս : Զայս գիտացեալ թագաւորին կոստանդիանոսի զՀռոմայեցիս թափել ՚ի լծոյ ծառայութենէ նորա ջանայր . նայն ժամայն զմտաւ ածէր , թէ զիարդ բարձցէ զբռնաւորն . և միշտ ՚ի միտս իւր խուկայր , թէ զ՞ աստուածոցն յաւգնութիւն սրտերազմին կոչիցէ . քանզի տակաւին ՚ի մտի ունէր , զի ոչինչ աւգտեցան , որք առ Գիտիղէտիանոսիւ պաշտէին զաստուածս հեթանոսաց , եւ գիտէր իսկ զի հայրն իւր կոստանդիոս դար

(1) Այս տեղէն սկսեալ Էջմիածնայ օրինակը պակաս ըլլալով Արժ . Մեռ. բոր վարդապետը բնագրէն թարգմանութեամբ ամբողջացուցեր է : առաջի մենք Նորը և Հինը գէ՛մ առ գէ՛մ կը գնենք :

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԶԵՌԱԳԻՐ

ԳԻՐԳ Ա. (2-80)

Ջ. Թ. Ժ. Ժողովական Բարձրաստու-թեան

՝ ժգ. Սկիզբն յարաց նոյն է՛լու արասցուք

՝ իբ. Չի յորժամ Դիակղետիաննս

Յ. գ. Իջիալ յիտալիա՝ կացոյց երկուս կայսերս

՝ գ. Իսկ ՚ի Բրիտիա Կոստանդին կոչեցաւ

՝ ժգ. Բայց զայս առնել արգելաւ

՝ ժգ. Ի Տարսնս Կիլիկիոյ կապիւր զվար

՝ ժե. Իսկ Սե-իոս կայր ՚ի Գաղեոխոտէ Մաքսիմիանոսէ

առաքեալ ՚ի Հռովմ՝ ՚ի Մազնենտի պատերազմ Տրանկեր մտաւ

նեալ ՚ի զաւրակննացն, և զյետոյն ամենայն անցուցեալ

Մաքսիմիանոսի վախճանէր : Իսկ զՂիկինիսս յառաջագոյն

կացուցեալ Թագաւոր, որ էր ՚ի հին ժամանակաց զաւրա-

կանակից նորս սիրելի՝ հանդիպելով Խդակիայ գնացեալ :

Բայց Մաքսնտիոս չարացար զհռովմայեցիան ճնշէք բռն-

նաթեամբ առաւել քան թէ Թագաւորական իրօք հպեալ,

լքբարձր շնարով ընդ կանայս ազատաց և զբազումս սոգս

նանկելով և առնելով զնորուն հետեւելիս : . . . (1) Թագա-

ւորի ապրեցուցանել . . . ծառայութենէն փութայր . և

նոյն ժամայն ՚ի հոգ մտանէր իւրք պատճառով քակել

զբռնութիւնն. և մինչդեռ էր յայտպիսի հոգս, զմտաւ ա-

ծէք զԱստուած աւգնական պատերազմին կոչել . բայց

խորհէր ոչ յորոց որ առ Դիակղետիանտախա աստուածքն

գտանէր, որպէս զի եւ հայրն նորս Կոստանդ բացադար

(1) Կէտադրեալք իսպառ փճացած՝ անընթեռնելի են :

ձուցեալ զերեսս իւր 'ի սուտ հաւատոյն հեթանոսաց՝ կեանս երջանկագոյնս եկաց : Եւ 'ի նմին երկմտութեան եղեալ և հանդերձ զաւրուքն յուղի անկեալ, զարմանալի իմն և անձառեղի նշան երեւեցաւ նմա : քանզի 'ի միջաւրէի մինչ արեգակն ընթանայր 'ի մուտն, ետես յերկինս խաչաձեւ սիւն լուսոյ, յորում ընթեռնոյր գրեալ. « Այս սու յաղթեա ր : Յկներեւ նշանս այս սքանչացոց զթազաւորն և ինքն աչայն իւրոց ոչ հաւատացեալ՝ հարցանէր որք մերձն էին . արեւօք և նոքա տերին զնշանս, և նոցա ձայնակցեալ, թագաւորն հաստատեցաւ 'ի կարծիս իւր վասն աստուածային և որանչելի տեսեանն :

Եւ 'ի նմին գիշերի 'ի քուն մտեալ ետես զգրիստոս, որ ասէր ցնա . . . արա զմանութիւն տեսեալ նշանիդ և ընդդէմ թշնամեացն կալ իբրեւ զդրոշ անսպարտելի ր : Հաւատացեալ պատգամին՝ արար դրոշ իւրաքանչեւ, որ յայժմ պահի 'ի թագաւորական պալատան . և մեծաւ հաճարձակութեամբ երթայ ընդդէմ թշնամեացն և մտեալ 'ի սրտերուդ՝ և սա դրունս Հոսմայ մերձ 'ի կամուրջն, որ կոչի Մուլիս : յաղթեաց և զՄարսենտիս հեղձոց 'ի սեռն : և էր և լեթներորդ ամ թագաւորութեան նորա յորժամ յաղթեաց Մարսենտեայ :

Յեւ այսորիկ լինիանս թագաւորակից նորա և սեպայ յորում ետ կնութեան զքոյր իւր զԼուսանդեա, կեցոր յարեւելս, իսկ ինքն կալեալ զանչափ բարութիւնս յԱստուծոյ՝ գոհութիւն մատուցանէր բարերարին : Եւ գաղարեցուցանէր զհալածանս բրիտոնէից և որք 'ի կապանս էին և յաքսարս արձակէր, և զինչս գրեալս յարքանիս անբունցն գարձուցանէր, կանգնէր զեկեղծցիս և առ թեանցն ինչ ասնէր մեծաւ զգուրովամբ : Եւ յայնժամ զկեղեղեպիանոս, որ հրաժարեալ էր 'ի թագաւորութենէն, վարձանէր 'ի Սարդիս՝ աշխարհին Գաղմատոյ :

ձեռք ՚ի հեթանոսականացն աղանդիցն երջանկագոյն ըզվարսն անցուցանէր : Եւ մինչդեռ յայսպիսում խորհրդգեան հանդիպելով և հանդերձ զաւրականաւք ճանապարհորդելով պատահեաց սքանչելի ինչ և բանի զվեհագոյնն տեսանել . քանզի ՚ի հասարակ ժամու արեգակսն ՚ի խոնարհել առուրն՝ ետես ՚ի յերկինս սիւն լուսոյ խառածեւի յուրում և գիր ասելով՝ Այսու յաղթեա : (1) Այս նշանի երեւեցելոյ զթագաւորն զարհուրեցուցանէր : Իսկ նա առ ընտանիսն գրէթէ անհաւատարեաց ինչ եղեալ յաչս հարցոնէր և զորս մերձն կային թէ՛ և դուք վայելէք յայսպիսի տեսութենէ . և նոցա ամենեցունց ասացելով զնոյն , զարհուրէր թագաւորն յաստուածային և ՚ի սքանչելի տեսութենէն : Եւ ՚ի հասանել գիշերոյն ՚ի ննջելն իւրում՝ տեսանէ զՔրիստոս ասելով զնա . յարդարեա ըստ աւրինակի երեւեցելոյ քեզ նշանին , և այնու ընդդէմ պատերազմաց հպեցիս , որպէս պատրաստական արայնիւ : Այսմ հրպման հաւանեալ թագաւորն յարդարէ զխառածեւն արայեան որ մինչեւ ցայժմ . . . և հանդերձ մեծու յօժարութեամբ . . . լինէր : Իսկ պատերազմելով նորա տառաքի Հռովմայ , առ կաշեցելումն Մովսէս կամրջի՝ յաղթէր ՚ի գեան հեղձուցելոյ Մաքսենտիոսի : Այս եւթներորդ ամէր թագաւորութեանն նորա , յորժամ զընդդէմ Մաքսենտիոսի էառ զյաղթութիւնն :

Յետ այսորիկ Լիկինիոսի թագաւորակցի նորա և փեսայի հանդիպեցելոյ , վասն զի քոյր նորա(յ) Եստանդիա ՚ի կողմանս արեւելից կեսայր . իսկ նորա վայելեալ յայսքան բարեգործութեանց Աստուծոյ՝ գոհութիւնս բարեգործին մատուցանէր , որք են այսոքիք . հրամայեաց հանգուցանել զքրիստոմիլեայս ՚ի հալածանաց , և զորս յեքսորիս՝ կոչել , և զորս ՚ի կապանս՝ արձակել , և զառելացն էութիւնս ՚ի բաց սուլ : Իսկ զեկեղեցիս կանգնել և զամենայնն առնէր մեծաւ յօժարութեամբ : Յայսոսիկ և Դիսկղեաիաւ նոս , որ զթագաւորութիւնն ՚ի բաց ընկեաց , ՚ի Սաղոն Դաղմատիոյ վախճանէր :

(1) Մեկ բառի տեղ պարսոյ թողուած է :

ԳԼ. Գ.

Իսկ թագաւորն Կոստանդիանոս զքրիստոնէութիւնն յամենայնի վարէր քրիստոնէաբար . նորոգէր զեկեղեցիս և զարդարէր բազմահարուստ ընծայիւք , այլ և խափանէր զտաճարս հեթանոսաց և կործանէր զպատկերս որ 'ի նոսա և կանգնէր 'ի հրապարակս : Իսկ Ղիկինիոս թագաւորակից նորա հաստատունն հեթանոսութեանն՝ ատէր զքրիստոնեայս : Եւ յայտնի հալածանս 'ի վերայ նոցա առ ահին Կոստանդիանոսի երկնչէր յարուցանել , այլ ծածուկ զբազումն նեղէր :

Այս և յայտնի մնասել նոցա ձեռնարկէր . և եղև հալածանս այս առ տեղեաւն . անդ եղև միայն ուր էրն Ղիկինիոս : Իբրեւ զայս և զայսպիսի իրս բռնաբար գործէր , ոչինչ ծածկէր 'ի Կոստանդիանոսէ , և գիտէր զի 'ի վերայ այսոցիկ 'ի ցամանն լինալ նորա ջատագովէր զանձն իւր և կեղծուորելալ նմա առ երեսս սիրով զնապաղութիւն առնէր , երգնայր երգումն յոյժ մի երբէք զբռնութիւն խորհիլ , այլ միանգամայն երգնայր և ընդ նմին երգմնազանց գտանէր . քանզի ոչ գողարէր բռնաբար խորհել և 'ի վերայ քրիստոնէից հալածանս յարուցանել : Աւրէնս զնէր Եպիսկոպոսոս մի հպել առ հեթանոսս զի մի աճեացի քրիստոնէութիւնն . և էր հալածանքն սրողեալ և միանգամայն ակն յայտնի , զի բանիւք ծածկէր , այլ գործով յայտնի կոտորանէր . քանզի անպատմելիս կրէին հալածեալքն յանձինս իւրեանց և յրստացուածս :

ԳԼ. Դ.

Ի վերայ այսոցիկ յոյժ յասոց զթագաւորն Կոստանդիանոս և եղև թշնամի , 'ի բաց եղեալ զառ երեսս բարեկամութիւնն և սրտերսզմել սկսան ընդ միմեանս : Եւ եղև մարտ բազում 'ի ցամաքի և 'ի ծովու , և 'ի վերջոյ առ քաղաքաւն Քրիւստոպոլսոյ երկրին Բիւթինուոյ յաղթա-

Գ. (1)

Բայց Կոստանդին զՔրիստոսի հաճոյսն որպէս քրիստոյնեայ գործէր, կանգնել զեկեղեցիս առաւել կատարեալ պատուով քան զբարեացն. եւս և զհեթանոսացն մեհեանս ինտու և նզովել և հրապարակել զկուռսն, որ 'ի նոսա: Իսկ Լիկինիոս Թագաւորակից նորուն զհեթանոսականն ունելով փառս՝ ատեայր զքրիստոյնեայս. բայց յայտնապէս հալածանս 'ի վերայ նոցա շարժել յերկիւզէ Թագաւորին խորչէր: Իսկ 'ի լինել բազում ինչ այսպիսեացս . . . (մէկ ու կէս սողանընթեռնելի) քանզի ուրանաւր հասանէր նա, անդ միայն լինէր. այլ զայս և այլ գոր ինչ և անէր բռնութեամբ, ոչ երբէք Թաքչէր 'ի Կոստանդնէ. զի ծանուցեալ յայտոսիկ զժնդակելով՝ առ պատասխանատրութիւնսն պատրաստէր. և հաճելով զնա՝ 'ի ստեղծական սէրն փութայր. բազում երգմունս երգուեալ չխորհել երբէք զբռնութեանն, և հանդերձ որովք երգնայրն, երգմնազանց լինէր. քանզի ոչ փոփոխէր 'ի խորհելոյ զբռնութեանն և անշարժելոյն 'ի վերայ քրիստոյնեից զհայրուածանն. վասն զի աւրինաւք հրամայէր մի հպիլ քրիստոյնեից առ հեթանոսս. որպէս զի մի լինել պատճառ աճմանն քրիստոյնեից, և էր հալածումն խառնակեալ այսուիկ և տարակուսեալ. բանիւք էր գաղտնի, իսկ գործովք յայտնի. քանզի զանժուժալիսն 'ի յինչսն և 'ի մարմինն հալածեալքն կրէին:

Դ.

Եւ այսու 'ի ցասումն մեծ զԹագաւորն Կոստանդին շարժեաց. եւ էին պատերազմունքն հուպ 'ի նոսա ստեղծական սիրոյն. վասն զի ոչ հեռի առ 'ի պատերազմել ընդ միմեանս պատրաստեցան, և բազմաց եղելոյ խորհրդոց իջանել 'ի ծովեզերն, 'ի կատար Քոիւսսպօլ, որ Բիւթինիոյ, որ է մերձ 'ի յայս Քաղկեդոն, և պարտեալ Լի-

(1) Մեր օրինակը գլուխներու բաժանումը չունի, միայն երբևէն կարմիր գլխագրով կըսկսի և դիմացը լուսանցքում կարմիր աստղանիշ ունի, քիչ անգամ կը համաձայնի սպագրեալի գլուխներուն:

հարեալ անձնատուր եղեւ : Ըմբռնեալ զնա կենդանի մարդասիրէ . և ոչ սպանանէր , այլ հրամայէ նմա կեալ 'ի Թեսաղոնիկէ հանդարտութեամբ :

Իսկ նորա առ ժամ մի հանդարտեալ , ապա ժողովեալ զհամախոհս իւր բարբարոս , խորհէր 'ի պատերազմ : Զայս գիտացեալ Թագաւորին հրամայեաց սպանանել զնա և ըմբռնեալ սպանին : Եւ կոստանդիանոս միահամուռն Թագաւորեալ ինքնակալ Թագաւոր կոչեցաւ և զքրիստոնէից զփրկութիւնն խոկայր միշտ և զայս առնէր բազմադիմի եղանակաւ . և էր քրիստոնէութիւնն ընդ իշխանութեամբ նորա 'ի խորին խաղաղութեան : Խաղաղութիւնս այս յարցց ընտանի պատերազմ քրիստոնէից . Թէ զինչ էր , և վասն էր յարեալ , պատմեցից :

ԳԼ. Ե.

Զինի Պետրոսի՝ եպիսկոպոսի Աղէքսանդրիոց , որ նա հատակեցաւ ընդ Դիակղեսիանոսիւ՝ յաջորդէր զեպիսկոպոսութիւնն Ասիլէս , իսկ զինի Ասիլայ՝ Աղէքսանդրոս , յեք խաղաղութեանն զոր ասացաք , որ վարէր զեկեղեցին յանդարտ : Եւ եղեւ երբեմն՝ որ ընդ իշխանութեամբ նորա երիցունք և կղերիկոսք վիճէին մեծաւ փութով 'ի վերայ սուրբ Երրորդութեանն , մի միութիւն է յերրորդութեանն :

Իսկ Արիսոս ոմն երիցանց , ընդ ձեռամբ նորա եղելոց , այր հմուտ յարուեստ ճարտասանական , խորհելով զեպիսկոպոսն 'ի կարծիս Սաբելայ Լիւբիացւոյ ածել , և 'ի հակառակասիրութենէ դրդեալ շեղէր 'ի արամագծէն ընդդէմ դառնալով կարծեացն Լիբիացւոյ , և որպէս Թուրուժփն ընդդիմախօսէր բանիցն եպիսկոպոսին և ասէր . « Եթէ Հայր ծնաւ զՈրդի , սկիզբն եղելոյ ունի ծնեալն . և այսու յայանի , զի էր՝ յորժամ ոչ էր Որդին , և ակներե հետեւի , Թէ յոչնչէ էառ զգոյութիւնն » :

կինիտի ետ զինքն կենդանի և ըմբռնեալ մարգասիրիւր և մեռանել նմա և ոչ ուստէք : Ապա հրամայէր կեալ նմա 'ի Թեոսաղոնիկ լուծեամբ : Իսկ նորա առ ժամանակ ինչ լռեալ յետոյ զամանա բարբարոսս ժողովեալ . . . պատե-
րագմել զնիհարումնն փոխէր : Չայս ծանուցեալ Թագա-
ւորին հրամայէ զնա սպանանել և սպանին : Բայց Կու-
տանդին այսքան ամենեցունց եղեալ զաւրաւոր և ինքնա-
կալ ցուցեալ Թաղաւոր՝ զքրիստոյնեայսն փուծայր ա-
ճեցուցանել , և առնէր զայս յորովիւք յեղանակաւք . և էր
խոր խաղաղութիւն քրիստոյնեիցն վասն նորա , այլ զայս
պիտի խաղաղութիւն ցեղական պատերասզմ՝ քրիստոյնեից
խափանէր : Այլ Թէ ով էր սա և եթէ զիարդ էառ զիւ-
խանութիւնն , որպէս է վարկանիլ պատմեցից :

Ե .

(¹) Յետ Պետրոսի Աղէքսանդրոյ եղելոյ եպիսկոպոսի ,
եւ առ Դէոկլետիանոսիւ վկայելոյ , փոխանակէր զեպիս-
կոպոսութիւնն Աբիղաս . իսկ Աբիղասոյ՝ Աղէքսանդրոս առ
ճիւղելով խաղաղութեամբն յապահովագոյնս կելով՝ զեկեղե-
ցիսն ընդունէր . եւ երբեմն մերձակայիցն ընդ իւրեւ-
քահանայից և այլոց ուխտաւորաց պատուասիրագոյն յա-
զագս Երրորդութեանն , յերրորդութեանն միասնականու-
թիւն , իմաստասիրելով աստուածաբանէր : Արիս ոմն յո-
րոց ընդ նովաւն էին , այր ոչ անմասն բանական արուես-
տի , կարծեցեալ 'ի Սաբէլի Լիբացոյ հաւատն մուծա-
նելն զեպիսկոպոսն , և 'ի վիճելն ըստ չափու 'ի հակառակն՝
'ի Լիբացոցն կարծիս և որպէս թուէր փութով ընդ . . .
յեպիսկոպոսէն : Սա ասէր եթէ հայր ծնաւ զորդի . սկիզբն
գոյացութեան ունի ծնեալն . և յայսմանէ է յայտնի , զի
էր յորժամ ոչ էր որդի , հետեւի 'ի հարկէ , 'ի յոչէից ու-
նել նմա զգոյացութիւնն :

(¹) Կարմիր գլխագրով կրկնի :

ԳԼ. Զ.

Այսու նորաձեւ վարդապետութեամբ ընդդիմախօսելով զբազումսն 'ի տարակուսանս ձգեցին . և 'ի չնչին կայծէ բռնկէր բոց սաստիկ : Եւ չարն սկսեալ յեկեղեցիսն Աղէքսանդրիայ , ծաւալէր ընդ ամենայն Եգիպտոս և 'ի Լիւբիա և 'ի վերին Թեբա , և 'ի վերջոյ և յայլ քաղաքս և աշխարհս : Պաշտպանէին կարծեացն Արիտի և այլք բազումք և մա նաւանդ . Եւսեբիոս , ոչ կեսարացին , այլ նախկին եպիսկոպոսն եկեղեցւոյն Բիւրիտացւոց , որ յայնժամ եպիսկոպոսն էր 'ի Նիկիամիդեայ՝ երկրին Բիւթինեայ : Զայս տեսեալ և լուեալ Աղէքսանդրի զայրանայր յոյժ . և ժողովեալ 'ի ժողով զբազում եպիսկոպոսունս , նզովէր զԱրիտս և որք զդաւանութիւնս նորա խատուանէին և գրէր այլոց 'ի քաղաքս քաղաքս :

11. ի. Եւ յայնչափ խանդեղութիւն իրս կասան
 " իդ. Բարեխաւսեալք լինէին որս ըստ աշխարհին
 12. ա. Ի նմանաբար շարժմանէն
 " գ. Մեղիտիանոսքն սակաւ ինչ յառաջ զատեալք
 " ժք. Պատասխանատոհո-րի-նս
 " ժէ. Եւ 'ի վերա Աբիղա . սա որ յետ Պետրոսի
 13. ա. Որ յետ Աբիղա սա եղեալ
 " դ. Իսկ Մեղիտիանոս հանդերձ իւրաւքն
 " ը. Որպէս զի իրաւ լինել հակառակս
 " ի. Ի Մակեդոնիոց զմականունութիւնն :
 14. ա. Խաւթացեալ սգով
 " զ. Կոզուբա մից (1) ամենեւիմք
 15. ժ. Յամենայն տեղիս երկցեղեալք
 " ժէ. Եկին 'ի բազում աշխարհայ եպիսկոպոսունք

(1) Ըստ բնագրին ուղղած է լուսանցբում :

Զ.

Եւ զայս սնավայելուչ բանիւք խորհեալ՝ յարուցանէ զբազումս առ խնդիրն . և ապա որպէս 'ի փոքր կայծականէ մեծ հուր բորբոքէր , և սկսեալ չարն յԱղէքսանդրոսեաց եկեղեցւոյն՝ ընթանայր ընդ ամենայն յԵդիպոսոս և 'ի Լիբիա և 'ի վերին Թէբայիդ , և յայլ ոմանս աշխարհս և 'ի քաղաքս ճարակէր : Ապա ընդունէին զչարափառութիւնն Արիոսի և այլք բազումք , մանաւանդ Եւսէբիոս ընդիւ մանուցր , ոչ կեսարացի , այլ որ յառաջ Բիւսիոս եկեղեցւոյն եպիսկոպոս էր . իսկ յայնժամ 'ի Բիւթինիա զՆիկոմիդոս եպիսկոպոսութիւնն ունէր : Զայս զեղեալսս տեսաւ ներսլ և ըսելով Աղէքսանդրոսի՝ բարկութեամբ բորբոքէր , և ատենս բազում եպիսկոպոսաց նստուցեալ՝ զԱրիոս և զունաւոջ զնորուն չարափառութիւնն նզովէ . գրէ և առ որս ըստ քաղաքացն եպիսկոպոսունքն՝ յայտնելով զմտածութիւնն Արիոսի , եւ նզով նմա եւ համախորհուացն նորա , որք են այսոքի՛ , Աչիլէա , Այիւաղէս , Միլաս , Եղադիոս , Գաչիոս , Սելիոնդիս , Թէոնաս :

ՅԵւ զայսպիսիսս գրելով Աղէքսանդրոսի ըստ ամենայն քաղաքաց . . .

- 9. Ժը-Թ. Եւ յայնչափ խանդեղութիւն կասանէր իրն
- » իգ. Բարեխաւսեալք լինէին առ որ ըստ աշխարհին
- 10. ա. Ի նմանաբար նոյս շարժմանէն
- » բ. Մեղետիանոսքն որք սաղաւ ինչ յառաջ զստեալք
- » Ժա. Պատասխանատրութիւն
- » Ժգ. Եւ 'ի վերայ Աչիւղասայ , որ
- » Ժէ. Որ յետ Աչիւղասա եղեալ
- » ԺԹ. Իսկ Մեղետիոս հանդերձ իւրայովն
- » իդ. Որպէս զիրաւ լինել հակառակ
- 11. Ժ. Ի Մակեդոնիո զմականուճութիւն ունէին
- » Ժբ. Խաւթացեալ ոգով
- » Ժէ. Կողոուբա միոյ 'ի քաղաքացն Սպանիոյ : Ամենեւիմբ
- 12. Ժգ. Յամենայն տեղիս իրիսպոնէից երկյեղեալք
- » իա-բ. Եկին 'ի բազում աշխարհաց և քաղաքաց

16. Ժ. Այլ և Թրակացիք, Աբայեցիք և Մակեդոնացիք. (1)
17. ա. Քահանայք նորոն եկեալ զնոյն նորուն կարգն կատարէին :
18. Ժդ. Եկին ժողովրդականք բազումք Դ փորձ (2)
 " Ժը. Եւ Թիւրքիս (3) և Մառիտոն
19. Գ. Աթանաս՝ սարկաւազ Աղէքսանդրաց
 " Թ. Առ բանին վայելչութիւն
 " Ժդ. Եւ գործովք բարեաց պահեալ :
20. Ե. Առ միաձայնութիւն յորդորել զնոսա :
21. Ղ. Քանզի Սաբինոս որ յԵրազրէա Թաւաթ
23. Ժե. Որ առ նոքաւք ժողովրդեանն
24. բ. Նզովել զամբարշտութիւն նորա, զկարծիս
 " Ժ. Եւ ձեռնադրելոցն ՚ի նմանէ.
 " Ժգ. Եւ ոչ նախարարութիւնս ստնել
 " Իբ. Ձեռնադրութեամբ հաղորդեալ ընդ սոսա .
25. Ժե-զ. Ամենայն եղբարց որք յարեւեալս յառաջագոյն
 առնողաց զտաւն զատկին
 " Ժէ. Որք Ֆանգամ ընդ ձեզ պահին
 " Իբ. Ուստի և զնա յայնժամ ժողովն հոգ տարաւ
26. Ժգ. Աստուածատէր (սուրբ) Թագաւորն
 " Իբ. Որպիսի և Տիւայլ Թղթովս
29. Ե. Եւ զԵսոսութիւն խիստ կանոնին ատէր
 " Ժա. Այլ (յԱստուծոյ) սպասել կարողին և իշխանութիւն ունողին
 " Ժբ. Զայս ճառեալ Ակիտոս .
 " Ժթ. Շարարողաց (նշանակեալ) կրեցին :
30. ա. Պափոսութիւն եպիսկոպոս էր
 " Դ. Վիրաւորիւր զակնն
32. ա. Ոչ որ զպարկեշտութիւնն իւրաքանչիւր ու բուք առ մունտութեան (մերձաւորութիւն) բովանդականալ

(1) Բնագրէն աւելցուցած է լուսանցքում Եդիբոսոյի :

(2) Տպագրական ուղղուած տառերը վերացնելք :

(3) Բնագրէն ուղղած է :

13. Ժա-ժբ. Այլ և Թրակացիք , և Մախթանայի , Աբացեցիք
և Իպիոսացիք
* ժբ-Թ. Քահանայք նորայ եկեալ զնորուն կարգն կա-
տարէին :
15. ե. Եկին և ժողովրդականք բազումք փորձի
* Թ. Եւ Թէոֆնիս և Մառիսոն
* ժբ. Աթանաս սարկաւուզ Աղէքսանդրացեայ
* ժբ. Առ բանին վայելչութիւն
* իգ. Եւ գործովք բարեաւի պահեալ :
16. ժգ. Առ միաձայնութիւն և համեմարութիւն յորդորել
17. ժե. Քանզի Սաբինոս , որ Հերակլէ ավետակալ
19. ժէ. Որ ընդ նոքաւք ժողովրդեանն
20. դ. Նզովել զամպարչտու թեանն նորա զկարծիս
* ժբ. Եւ ձեռնադրեցելոցն ՚ի նմանէ .
* ժԹ. Եւ ոչ յեռնարրութիւնս առնել
* իգ. Ձեռնադրութեամբ հասարակալ հազարդել ընդ սուսա.
22. բ-գ. Ամենայն եղբարց , որք յարեւելս յառաջագոյն ընդ
Հրէից առնողաց զտաւն զատկին
* դ. Ոքք իսկէանէ ընդ ձեզ պահեն
* Թ-ժ. Ուստի և զնա յայնժամ ժողովն ՚ի բայ ընկեաց
* արողութեամբ , ո՛չ Տիայն ժողովն հոգ տարաւ
23. ա. Աստուածուաւեր Թագաւորն
* Թ. Որպիսի և Տին այլ Թղթովս
25. ժե-զ. Եւ զսրո-գրութիւն խիստ կանոնոյն ասէր :
* իբ. Այլ սպասել կարաւ զին և ի իշխանութիւն ունաւ զին
- * իգ. Զայս ճառեալ Ալիսի
26. զ. Շարահրա-ղաց կրեցին :
* ժգ. Պափնոսիս եպիսկոպոս էր
* ժզ. Վիրաւորեալ էին զակնն
27. ժբ-ե. Որպէս զի ոչ սք պահեսցէ զսարկեչտութիւն իւ-
րաբանչիւր ուրուք ամուսնութեան : Իսկ պար-
թեւոսութիւն իոյէր և զարինասն ամուսնութեան Տեր-
յասորութիւն բովանդականալ

33. Գ. Քանգի միոյ 'ի քաղաքացն կիպրոսի
35. Բ. Ուրանաւր գանչի կայր :
- " Ե. Եւ շարաբրութեամբ որոյ ուրումն Ռուփինոսի .
36. Է. Մինչեւ ցթագաւորութիւնն նոր թէոդոսի Եհաս
37. Ը. Փրկել զկապեալն 'ի կապարանէն
- " Ժբ. Կապեալն 'ի կապարանն անժուժալիս կրէր , իսկ աղաչաւզքն առ նորա հասանել ասէին
40. Թ. Ասասցուք յաղագս ամենեցունց (լտղացոց)
41. Ե. ԶԵպիսկոպոսութեան ընկալա զաթոռ .
- " Ժա. Հարցեալ 'ի նոցանէ զոր 'ի խաղն
42. Բ. Հրամայեաց յեկեղեցի հանել զնոսս
- " Ե. Ընկալեալ զնա ժողովոյն
- " Զ. Զայս Ռուփին . . . համակարգեալն իւրում ճառեաց
- " Թ. Արդ՝ զամենայն առաքինութիւն . . . և զվաստակ Դէլ որ ունէր
- " Ժե. Անդէն կանգնեալ զեկեղեցիս փութայր ,
44. Գ. Զարդ փողոցացն Կոստանդնի քաղաքին կաշոյցանէր
- " Դ. Յասպարիսիս 'ի նորոն քաղաքիս
46. Ե. Իսկ զպատճառն դժարագտութեան . . . պարմոյց :
- " Զ. Որք զՔրիստոս իմացեալք . . . պատուէին զգեւրեզմանն
- " Ը. Քրիստոսեանքն ծածկէին զգեւրեզմանն
47. Ե. Զխաչեցեալն Քրիստոս նախադրեալ
- " Ժգ. Եին մի 'ի դիւղեցն յերկար արտ ըմբռնել առ նմա անդառ և մահն լինէր :
- " Ժէ. Լինէր ոչ աւել ի կնոջն մեռուցելոյ :
49. Բ. Իսկ զԲեւեռոսն Քրիստոսի , որ 'ի խաչին ցցեցան
- " Ժդ. Կանոնաւ 'ի գիտութիւն յորդորելով
50. ա. ԶԵրեկորնական սեղանն մատուցանելով : Բազում ինչ շնորհեալ եկեղեցեաց
- " Ը. Կանգնեալ տաճարս արգելլոր .
53. Զ. Արեւադրեալ հրամայեր . և վասն պարթիկ խառնա իրախան լինէր

28. զ. Քանզի լիսյ 'ի քաղաքացն Եպիսկոպոսի
29. ժդ-ե. Ուրանաւր զարդն կայր . ինչն Գնայր առ ամենեցուն Տէրն
 " ժը-թ. Եւ շարագրու թեամբ իւրոյ ուրումն Ռուփինոսի
30. ը. Մինչեւ ցթագաւորութիւնն որ Թէոդոսի Եհաս
31. ա. Փրկել զկապեալն 'ի Տակո-անէ
 " զ. Կապեալն 'ի կապանայն անժուժալիս կրէր , իսկ
 աղաչաւ զքն յաղագս նորա հասանել ասէին
33. բ. Ասասցուք յաղագս ամենեցունց :
 " ժ. Զեպիսկոպոսութեան Ժառանգէր զաթու
 " ժը. Հարցեալ 'ի նոցանէ , զոր 'ի խաղուն
 " ժթ. Հրամայեաց յեկեղեցի հանել զճանկունան
 " իբ. Ընկալեալ լինէր 'ի ժողովայն
 " իգ. Զայս Ռուփին . . . 'ի համակարգութեանն իւրում
 ճառեաց .
34. գ-դ. Այլ զամենայն առաքինութիւն . . . և զվաստակն
 զորս յո-յանէր
 " է. Անդէն Վերաբին կանգնել զեկեղեցիս փութայր
 " իգ. Զարգ փողոցացն կոստանդնի քաղաքին բնէր
35. ա. Յասպարիսի նոր քաղաքիս
 " իա. Իսկ զպատճառ դժո-արագտութեանն . . . ճառեցից :
 " իա. Որք զբրիստոսին իմացեալք . . . պատուէին զգե-
 րեզմանն
 " իգ. Քրիստոնեայքն ծածկեալ զբիղին
36. ժա. Զխաչեցեալն Քրիստոս նախագրէ
 " ժթ-ի. Կին մի 'ի գիւղիցն յերկար ակոտ ըմբռնեալ ,
 առ նմա ապա և մահն լինէր :
37. ա. Լինէր ոչ ինչ աւելի կնոջն մեռուցելոյ :
 " իա. Իսկ զբեւեռան , որք 'ի յեռն Քրիստոսի 'ի խաչին
 ցցեցան
38. ժ. Կանոնականաւ 'ի գիտութիւն յորդորեալ
 " ժա-բ. Զերեկորնական սեղանան մատուցանէր , բաւ
 զուժ ինչ և շնորհէր եկեղեցեաց
 " ի. Կանգնել զտաճարս արգելլար
40. ժ-ժա. Արիւարբիալ հրամայեր , և վասն այսորիկ կակա
 ոսկո-րիւն լինէր

53. Թ. Իսկ զկուսանս զոր առնէին
 54. Ժբ. (Որպէս և Մովսէս յանապատին առնէր)
 55. զ. Որպէս զԴոեպան աւան
 56. զ. Եւ ներքսագոյն Հնդկաց, Հայոց, Վրաց
 57. բ. Որ են զյոգ ընդ Հայս Հնդկա-
 58. զ. Ըմբռնեալ... և զերկուս զԵարեղարդ ՚ի մանգուհնս
 " է. Իսկ զերկուս մանգուհնս փոքունս ասրեցուցա-
 նէին :
59. դ-ե. Զդիմեալն յաշխարհէն Հռովմայեցոց վաճառա-
 կանս ինդրել, ՚ի քրիստոնէացելոց գտեալ
 " է. Աղաչէր ՚ի տեղիս ինչ հասանել :
- " է. Իսկ ըստ յառաջ ինչ եկելոյ ժամանակին
 " Ժէ. Ի Տի-բոն փութայր տեսանել զճնաւդս
 60. բ. Զամենայն իրն ծանուցանելով
 " Ժէ. Արժանաւորեալ քահանայ ՚ի Տիւրոս լէ :
61. ե. Բայց զատ են յայն Վրացեայն, որք ՚ի Սպանիայն
 63. Թ. Անկեալ Դնէր ՚ի հիւանդութիւն ինչ
 64. Ժե. Կարդայր առ Աստուածն, զոր պաշտէրն
 65. Թ. Հաւատացեալ ՚ի Քրիստոս ՚ի ձեռն բարեպաշտ
 կնոջն, այլ և զորս ըստ սրտն պատմեալ,
- " Ժգ. Զձեւս եկեղեցեացն Հռոմոց
 66. բ. Առ հաւատն զԵնախալն քարէր
 67. Ժգ. Ի Ժամանայն Կոստանդնի և Վիքթ ՚ի քրիս. եկն :
 68. գ. Ընդդիմամարտ լինելով
 " է. Աստպիսի բարեաց Բարէ Բեր-կիւնս
 " Թ-ժ. Սովորութիւն և որոման բուսանին
 69. ա. Բուսանէր յառաջ ՚ի ժամանակն
 " է. Ի ձեռն Մանկա զքրիստոնէութիւնն կեղծաւորէր
 71. ա. Իսկ կին ոմն, որ մերձն կայ

40. Ժգ. Իսկ զհուսանան զորս ունէին
41. է. Մէր օրինակին ժշ չէ իայ
 * Ժգ. Որպէս զխնայեալն Դաեպան աւան
42. գ. Եւ ներքսադոյն Հնդկաց և Վրաց
 * Ժ. Որ են զայգ ընդ այս Հնդկաց
43. ե. Ըմբռնեալ . . . և զերկուս զբարեպալի մանկունան
 * Ղ. Իսկ զերկուս մանկունան , փոքունս հաստով ապ-
 րեցուցանէին՝ քոտալ ընծայ իւրեանց խափառորին
 ծափոյանէին :
- * Իա-գ. Զգլմեալսն յաշխարհն Հռովմայեցիս վաճառա-
 կանս խնդրել. ելիւ զոչ ուրիշ 'ի քրիստոնէսացե-
 րացն դոյնէ .
44. ա. Աղաչէր 'ի տեղիս ինչ հասանել առանձին առ 'ի
 զքրիստոնէական աղաւթս խաբարել :
- * բ. Իսկ ըստ ասիա ինչ յառաջ եկեղց ժամանակին
- * Ժբ. Ի Տիւրան փութայր տեսանել զճնաւզս
- * Ժգ. Զամենայն իրն ծանուցանէ
45. ը. Արժանաւորեալ քահանայութեան 'ի Տիւրոս
 * Ժգ. Բայց զատ են յայն Վրացն , ոլք 'ի Սպանիայն
46. Ժգ. Անկեալ լինէր 'ի հիւ անդուժիւն ինչ
47. Ժբ. Կարդայր զաստուծան , զոր պաշտերն
48. գ. Հաւատացեալ 'ի Քրիստոս 'ի ձեռն բարեպաշտ
 կնոջն՝ զամենայն զորս ընդ իւր և վրացիս իրէ , և զյա-
 փանդանան զառ 'ի Բժղիո-Նիան ճանկանն և կնոջն , այլ և
 զորս ըստ սրսոյն պատմեալ
 * Ժ. Զձեւս եկեղեցոցն Հռովմայեցոց
 * Ժգ. Առ հաւատն զքնակիրան այն քարչէր
49. Իա. Եւ Վիքք առ Կոստանդնի ժամանակաւն 'ի Քրիս . եկն :
50. բ. Ընդգրիմամարտ լինէր
 * գ. Այսպիսի բարեայ բարեբերութեան
 * է-ը. Սովորութեամբ և սրտան բուսանիլ
 * Ժ. Բուսանէր յառաջ 'ի Կոստանդնի ժամանական
 * Ժգ. Ի ձեռն Մանիքեա զքրիստոնէութիւնն կեղծաւորեր
51. Ժգ. Իսկ կին ոմն , սր մերձ էր

- 71. Թ. Փոխէ զանունն Մանի
- " Ժգ. Ինքն անաստուած գողով
- 72. Ը. Այլ այսքան ստուծեանս զարդար դատաստանն
 Աստուծոյ ընդունէր : վասն այս պատճառսս զար
 դար րաբաստան Աստուծոյ այսպիս Էստ իշտատականն :
- 75. Է. վասն զի նա վեհագոյն իմաստ-իւանն ցուցանիւր :
- 76. Է. Յետ ժողովոյն ամբօխիլ Եփիպատսի
- " Ժ. Որովք ՚ի Նիկիայն խոստովանէին, էր որպէս և մեք
- 77. Դ. ԶՄոնտանայ զչարսփառու իւանն մուծանել.
- " Ժգ. Եւ մի աստուածուծիւն յերեօխն գող խոստու
 վանելով
- 78. Բ-Գ. (Զոր և ՚ի Նիկիայ ժողովն աւրինադրեաց)
- " Գ-Դ. Որպէս զի ոմանց ասել, և վասն այլ ոչ Բարեաց
 պատճառոց
- " Ժա. Որ յԱորիս եպիսկոպոս Էգէացեաց
- 79. Ժբ. Ոմանք զԵւսեբիոս . . . անկեալ յԱնտիոքս
- " Ժգ. Ոմանց փութայելոցն վերսին ածել զԵւստուծ .
- " Ժգ. Սոյ հանդերձիլ մերիանալ
- 80. Ժւ. (Եթէ որպէս զայս կարացին գործել, պատմեցից)
- 81. ա. վասն այսորիկ բռնակալ եղեալ
- " Ժգ. Եւ քահանայն յընտանիս թագաւորին կարգեալ
- 82. Գ. Որովք առ քսյրն կոխր
- " Ժ. Ընդունիմ և հանդերձ պատուով արձակեմ
- 83. Է. Որով մեղադրէ նա թղթովքն
- " Ժգ. Յորժամ զաւ Սրիան նզովեաց
- " Ժգ. Հրամայեաց (նոցա) գրով տալ զհաւատն
- 84. ա. Մատուցանէն թագաւորին
- 85. Բ. Աստուածապաշտ Բարեբարո-իւանդ
- 89. Գ. Առ ինքն գալ Էրամայեր
- " Ժգ. Այսպիսի ինչ ապա . . . շարագրեցին
- 90. Ժգ. Զպանդխտարանն որ անդ (էին) յանձանձէր
- 91. ա. Ապաւինի առ Եւսեբիոսին
- " Ժէ. Զեռն մարդոյ ուստի առաքեալ
- 92. Ժգ. Իսկ նա իբրեւ ըստ գիտն.

51. Իգ. Փոփէ զանուանն իւր Մանի
52. գ. Ինքն նա անաստուած գտլով
 " Ժգ. Այլ այսբան ստուծեանս զարժան դատաստանն
 Ընդունէր վասն այս պատճառոցս
54. Ժբ. Վասն զի նա վեհագոյն Ի ճապնոթեանն ցուցանիւր.
55. Ժգ. Անրէն յեա ժողովոյն առ ընդան ամբօխիլ Եգիպտոսի
 " Ժէ. Որովք Ի Նիկիայն խոստովան լինէր, որպէս և մեք
56. գ. ԶՄոնտանայ զչարսիստութիւնն մուծանել.
 " Ժէ. Եւ մի աստուածութիւն յերեսին Էթիոպիան գտլ
 խոստովանելով
 " Իբ. Գրոած և Գծոած է.
 " Իգ. Որպէս զի և ոմանց ասել, ո՛չ Ռայն վասն Սաբելլէ,
 այլ և վասն այլոց պատճառոց
57. է. Որ յԱմորիս եպիսկոպոս Եգեացեաց
58. ա. Ոմանց զԵսեբիսս . . . ածել յԱնտիոքիա
 " բ. Ոմանց փութացելոցն Ի Վերածել զԵստաթ.
 " զ. Սրայ հանգերձիլ Ռոյնիալ
59. գ. Զը Իայ Ռեր օրինակին Ռեջ
 " է. Յեք այսորիկ բռնակալ եղեալ
 " Իգ. Իսկ քահանայն յընտանիսն Թագաւորին կարգեալ
60. գ. Որովք առ քոյրն կոնյոս
 " Ժ. Ընդունիմ զնա դէմ յանդիման և հանգերձ պատուով. . .
 " ԺԹ. Յորոց մեղադրէ նա Թղթովքն
61. բ. Յորժամ զըս առ Արիսան նշովեաց
 " զ. Հրամայեաց գրով տալ զհաւասան
 " է. Մատուցանելին Թագաւորին
 " Իգ. Աստուածապաշտ Բարեպաշտութեան
64. Թ. Առ ինքն գալ յորորեւր
 " Իբ. Այսպիսի ինչ ապա յեք այսորիկ . . . շարագրեցին
65. Ժէ. Զպանդխտականն զըր անդ յանձանձէր
 " Իգ. Ապաւինի առ որս Եւսեբէոսին
66. Ժը. Զեռն մարդոց ո՛չ Գիլգեմ ուստի առեալ
67. Ժգ. Իսկ նա իբրեւ Գիլգեմ զկոչն

- 93. Ե. Ժողով եպիսկոպոսաց Էրանյեայ լինել 'ի մատուցումն ազաւթարանին (ասն), զոր
- 94. Կ. Դիմոխոտի (1) ապուրպատիկու ժողովեալ
" Թ. Քանիչ որ (1) յայնժամ
- 95. Ժգ. Նախախնամու իւնն . . . յառաջ պատրաստեաց
- 97. Կ. Իսկ Արիւս, որ և Յովաննէս
- 98. Կ. Թէոզնիս Մատիս, Թէոզուս, Մակեդոնիոս
- 100. Դ. Ընկերաւք ոմանք, զոր ունէր
- 101. Կ. Զճառեալս լսել յԱթանասայ Աբամանդայ
Անիւքիոնի, Առքէթիոնի
" - 102. Դ. Կ. Զի այսոս յախշակելով Ռաֆաւորն և 'ի Բարդու- իւնն
արիանելով
- 102. Կ. Այլ սա 'ի Տոբիթի Գաղղիայ կեայր
- 103. Դ. Որպէս յԱճովէն (1) ճառի
" Ը. Եւ յաւելիւր Աստեռիոս յաճախաբար
" Ժգ. Շարագրեաց բանն
" Ժգ. Եւ հակառակ նորա կամելով
- 104. Կ. Ի Կոստանդինու պաւլիս եկեղի, նոյն ժամայն

" Կ. Մարկեղոս ոչ խոսովանի այրիւ
" Է. Յերեսին գիրսն անգրեայեաց
" Ը-ի. Բայց Մարկեղոս յեա ըստ Սեդեկիոյ ժողովայն
- 105. Կ. Եւ խռովութիւն ոչ սակաւ էր 'ի նոսա (*)

(1) Բնագրէն ուղղած է լուսանցքում :

(*) Առաջին անգամ « Արարատի զրկածս մինչև այս սեղէք, որ կը բաղկանար 111 տարբերութիւններէ քերականական ձևերի, նախադասութիւնների, պակաս և աւել մասերի և « մի շարք տողադրական սխալների » , զոր այս անգամ զանց ընելով, բայց կամաւ զանց առնուած կարևոր տարբերութիւնները աւելացնելով եղան 126 ընդ ամենը :

Արժ. Մեարդը Վարդապետը մեր ցուցակադրած 111 տարբերութիւնները կրկին բազմապատկելով էջմիածնայ օրինակին և Եջն բնագրին հետ, գտած է հետեւեալ խնդրեր :

Ա. 111 հց 64 անգամ, աւելի քան կէսը՝ մեր օրինակը բնագրի համար ձայն ուղիղ է :

Բ. Էջմիածնայ օրինակը 111 հց 21 անգամ ուղիղ է Յջն բնագրի համար մեծատութեամբ :

- 67. ԺԹ. Ժողովն եպիսկոպոսացն Կարողեայ լինել 'ի մատու-
յու մն աղաւթարանին , զոր
- 68. Ե. Դիմնիսի ապուռպատիկու :
» Ժբ. Քան զըր յայնժամ
- 69. Ը. Նախահնամու լիւան . . . յառաջ պատարաստեալ
- 70. Ժա. Իսկ Արքապոր , և Յովաննէս
- 71. Է. Թէսպնիս Մառիկեցի , Թէսդարոս Մալեդոնացի
- 73. Ե. Ընկերաւք ռմաբո , զսրս ունէր
» Ժը-ի. Զճառեալս ըսել ՂԱԹանասայ , Ապամանտայ ,
Առուբիանի Ասքէթիանի .
» Իբ. Զայրայեալ լափառոն և 'ի Բարդո-Միան անխեղով
- 74. Դ. Այլ սա 'ի Տոբեդոնոս Գողղիւյ կեայր
» Ժգ. Որպէս 'ի Մովսէսէն ճառի
» Ժե. Եւ յարէր Եռաստեռիոս յաճախաբար
» Իբ. Շարախարհեայ բանս
» Իգ. Եւ հակառակ նմա կելով
- 75. Ժա. Ի կրասանդինու պողիս դայր , յայնժամ և որոյ Սեբեոսին
'ի կոստանդինոպոլիս եկելոյ , նայն ժամայն
» Ժգ. Մարկեղոս ո՛չ յեռնարկէ այրել
» Ժը. Յերեմիոս գիրսն ընկեայ
» ԺԹ. Բայց Մարկեղոս յետոյ ըստ Սենդրիկոյ ժողովայն
- 76. Գ. Եւ խուովու թիւնն ո՛չ սակաւ լինէր 'ի նոսա

Գ. Կրկն օրինակները 14 անգամ կտակածելի և կամ հնարաւոր են ըստ թշն բնագրի :

Դ. Տղադրական ինն սխալներ , որոյ երեքը ուշադրութենէ վերջած , և վերջը ուղղուած են :

Ե. “ Աքշալոս Արարատեան » թերթին՝ Երուսաղէմի օրինակէն մէկ երես արտագրութեան մէջ երեք սխալ են մտել

Երկու ձեռագրաց միջի կապը , առաջին երկու կետերուն վրայ հիմնեալ այրպէս կ'որոշէ . միևնոյն , իմ Բուրովին յարեման յեռագրից ևն արտագրուած :

Դժբաղդաբար այս էլ կը հերքուի Էջմիածնայ օրինակին “ նշանաւոր թեւ թութեան » լրացումովը , զոր ըստ կարգին յառաջ պիտի բերենք մեր օրինակէն առնելով :

Արժ . Մերոք վարդապետի Դիտողագրոյն մէջ կարդալով որ “ կատու թուած բաղդատութիւնը առանձին կետաքրքրութիւն ունի , եւ ամբողջնը ա-

105. Ժ. ԶՄիտոյան փոխանորդելով
 106. զ. Որպէս զի նզովեալ զնա
 " Ժ. Խնորիւ ինչ բազում ասացեալ բանիւք
 107. Ժ. Եթէ Բա-սիանայ (1) սահմանաւք Նիկիոյ ժողովոյն
 108. զ. Եւ գրել, որպէս լա- այս (սխալ ընթերցուած)
 " Թ. Զլուր ունիմ գրեալ զէդչոյս այսպէս
 " Ժ. Երգումն գրեցելովքն ՚ի վերս եդ
 " Ժ. Գ. Յեպիսկոպոսէն Կոստանդնուպա-սըէ ՚ի հաղոր-
 դութիւն յԱզէքսանդրէ հրամայեաց
 110. ա. Մանր ճանր սղեքն միանգամայն
 " Գ. Առ ժամայն ապա ստապիւր
 110-1. Թագաւորն առաւել առ քրիստոյնէսութիւնն
 առաւելւր
 111. զէ. Զառաջինն զհամանունն (իւր) Կոստանդին,
 արեւմտայինն կողմանց իշխան կարգէր
 112. Ժ. Ի քրիստոյնէականէն հաղորդ ՚ի Տրքոմ-լիէն
 113. Գ. Բագում և Հւովմայեցւոց քաղաքին և իւր հա-
 մանուան քաղաքին (կրաւնիւք) թողլով
 114. Բ. Ընծայաբերութեամբ բազմաւ որպէս
 " Ե. Իսկ ՚ի յետ այսորիկ ՚ի յարեւելային կողմունան
 " Է. Եղև յեկեղեցւոյն ՚ի համանունան
 " Ժ. Սայ էր երկրորդ ամ ՄՀԷ Ողբմպիագին

ւելի ցանկալի ո. ամբողջ Բագատութիւնը Յունկոս ամոց մէջ զրկեցինք
 « Արարատ ո ՚ի իմբագրութեան հետեւեալ համառօտ գրութեամբ :

« Մեծ - Սիկրատի Ա. Գրքի բագատութիւնը մեծ մասամբ ընելէ և և
 սոցրեր ընթերցուածոց, նաեւ անուշագրութեամբ մի քանի ուղղուած սխալ-
 ներս ցանկը « Արարատ ո ՚ի զրկելն յետոյ, ընդհասակցի պարծ այնու մաս-
 գրութեամբ, որ պատահ առթիւ ամբողջ ընելով և մեր քաղաքեալ օրհնակը
 հանդերձ սարգերութեամբ Տպագրելն սրտագրութեամբ վերահանգնելով
 վերագործնեմ ՚ի Ս. Էջմիածին տպեալ կրկին օրհնակները : Բայց ՚ի կատմել-
 րին տոացուելով « Արարատ ո ՚ի Սեպ. և և Հոկ. ամսութիւր, և նորա մէջ կար-
 գալով Ս. Վ. Ի ցանկութիւնը ՚ի մասին Սիկրատոյ և օրն գրոց բագատական

(1) Լուսանցքում ուղղուած է :

- 76. Ժ. ԶՄԻՐՈՒՄԻ ԲՈՒՆՆԱԿԱՆ ԳՐԱՆՈՒՆԻՆԻ
- ” Ի. Որպէս զի ինչ նշանակել զնա
- 77. Ե. Ինչպէս ինչ բարձր մ' տապեալ բանիւք
- ” Ի. Եթէ բարձրանայ սահմանաւք Նիկիոյ ժողովոյն
- 78. Զ. Եւ գրեւ սրպէս լըսայ
- ” Ժ. Զեղեցայ այսպէս զլուր ունիմ գրեալ
- ” Ժ. Երբ մի ՚ի վերայ գրեցելովքն եգ
- ” Ժ. Ե. Եթեպիստոստէն կոստանդնուպոլիս յԱղէքսանդրէ
” ՚ի հաղորդութիւն հրամայեաց
- 79. Ե. Մանր հոռոտ աղիքն միանգամայն
- ” Ե. Առ ժամայն ապա մտանիք
- ” Ժ. Ե. Թագաւորն առաւելագոյն եւս առ քրիստոսնէս
” Թիւնն յաւելիւք
- ” Ի. Իսկ զառաջինն զհամանունն շնորհակցին արեւ
” մտայինն կողմանց իշխան կարգեալ
- 80. Ժ. Ի քրիստոսնէականէն Տրոս-Բիւն հաղորդի
- ” Ժ. Բարձր մ' ինչ և շնորհակցեցայ քաղաքին և իւր
” համանունն քաղաքին թողլով
- 81. Ը. Ընծայարեւութեամբ բազմաւ, զի սրպէս
- ” Ժ. Իսկ յետ այսորիկ յարեւելական կողմունան
- ” Ժ. Երբ յեկեղեցւոյն համանունն
- ” Ժ. Սա էր երկրորդ ամ ՄՀԻ. Ողիւմպիադոսն

ցանկն ունենալով, և նկատելով որ մտադրութեանս իրագործումը երկար ժամանակի կարօտ է, փութացի ժողովել Տրոս-Բիւնը և զրկել Խմբակութեանց ։
 “ Ինչպէս պիտի տեսնէք, կարելի եղած ուշադրութիւնը եղած է ՚ի զուր շնորհակցեցելու ցանկը՝ նախորդին պէս ուղղուած սխալները մէջը առնելով ։
 Այնու ամենայնիւ մտա ութն հարիւր տարբեր ընթերցուածք կան մեր օրինակին մէջ ։ Կը յուսամ թէ այս անգամ Մ. Վ. իւր հաղձեցողի բրտը կրկին եղբակցութիւնքը ջրուած եւ շնորհակցել կը համարի, իսկ մերը “ վերջնական ” ։
 Բանաւանդ սօսիւեալ այն “ նշանաւոր թերութիւնն ”, որ Լիւթիոսնայ օրինակին մէջ կը տեսնուի՝ թիւսն իմաստը Բողոսոյ ըլլալով, իսկ Երեսուցէմիւր ըլլալ է ։

ԳԻՂՔ Բ. (115—216)

115. իա. Ռուփինն սչ խանարհի ճշմարտին
116. ը. Եւ կամ ըստ սակաւ ժողովաց
 " ժգ. Յերկրորդին առնել փութացուք :
- " ժգ. Սկիզբն պատմութեանս արասցուք :
118. ա. Այսպիսեացս կարծեաց կեպերի
 " ժբ. Ի հարցողացն զխոռովութիւնն իր 'ի պատճառ
 " ժգ. Ձհակառակելն ինրբել
119. ժա. Հանդիպեալքն 'ի նմա Արիանոսութեանն
120. թ. Ի վերայ . . . Կրատանդայ եղանելով իդմանցն
126. բ. Առ մատնելալն զնա
 " գ-դ. Ոմանց տանջելով յԱթանասայ և ոմանց 'ի գաւ
 տասպանս մատնելոյ :
 " է. ՁԵւսեքիտա Մեփնայի
 " ը. Գէորգիտա Լաւողիկիոյ
 " ժգ. Ապա և արտաքնալն վարժեալ
127. գ. Եւ նորա նզովել զկիւրոս
128. ը. Այլ սկիզբն պատճառոցն ունի
129. դ. ՁԳրիգոր յԱղեքսանդրիա իդոյեալ
130. թ. Գիսնիսիտաի եկեղեցին այրեցին
131. ժէ. Ի ցեղական պատերազմն
132. ժգ. Դաշնաւորս Հռովմայեցւոց իարգիւր
134. ե. Ձարիանտութեանն աղանդ լինել պայտեալ
 " ժը. Չնոսա յարեւելքս առաջիւր
135. ա. Իսկ նոցա ընգալեալ
 " իգ. Ընդդէմ Աթանասայ և . . . իարգիցին
 " իզ. Հակառակ ամենայն եկեղեցեացն իարգիւց
136. թ. Առաքէր Կրամանաբրով առ Եպարքսն
 " ժզ. Թաքուցանելով 'ի նմանէ զԹագաւորին Կրաման
 " ժթ. Եւ անտի կոչել պատուով զՊաւղոս
137. ի. Ձեռին նորա համբաձրութեանն
138. ա. Շուրջ զառաջ հանդիպելով

ԳԻՐՔ Բ. (81—161)

82. ԺԹ. Ռուփինն ո՛չ խոնարհի ճշմարտիւն
83. գ. Եւ կամ ըստ յոյ՛վ ժողովոցն
 " ը. Յերկրորդոսն առնել փութասցուք
 " Թ. Սկիզբն պատմութեանս արարեալ
84. Ժա. Այսպիսեացս կարծեաց հասանի
 " իբ. Ի հարցողացն զխռովութեանն իրի պատճառ
 " իդ. Զհակառակելն խորհր
85. ԺԹ. Հանդիպեալքն 'ի նմա Արիստոս
86. Ժ. Ի վերայ իողմանց . . . Կատանդայ ելանելով
89. ե. Առ մատնելովն նորս
 " զէ. Ոմանց տանջեցելոյ յԱթանասայ և սմանց 'ի դա-
 տարան մատնեցելոյ
 " Ժ. ԶԵւսիբիոս Զեմինայի
 " Ժա. Գէորգիոս Ղաւսդիկեցոյ
 " Ժզ. Ապա և արտաքնովն իրարեալ
 " իա. Եւ նմա նզովել զԿիւրոս
91. գ. Այլ սկիզբն պատճառոյն ունելով
 " իգ. ԶԳրիգոր յԱղէքսանդրիա իջոցանելին
92. Ժը. Զիլեյիսն Գիոնիսիոսի եկեղեցին այրեցին
93. Ժզ. Ի ցեղական պատերազմն
94. Ժա. Դաշնաւորս Հռովմայեցւոց կարգեաց
95. է. Զարիսնտութեանն աղանդ սպանայր
 " ի. Զնոսա յարեւելս իոյս արձակիր
96. ա. Իսկ նոցա իալեալ
 " իա. Ընդդէմ Աթանասայ և . . . Գործեցին
97. բ. Հակառակ ամենայն եկեղեցեացն Գործեաց
 " Ժգ. Առտքէր Կրաման Գրով առ Եպարքոսն
 " իա. Թաքուցանելով 'ի նմանէ զԹագաւորին խորհուրդ
 " իդ. Եւ անտի կոչել պատուով զՊաւղոս
98. իգ. Զեւին արհամարձրութեանն
 " իդ. Շուրջ զնորս հանդիպելով

138. բ. Եւ բազմութիւնն (և ամենեքին) յեկեղեցին
 " ժգ. Յիսուսն 'ի զաւրտականոցն սպանեալք
139. ա. Եւ այսպէս Մակեդոն և Արիանոսքն զեկեղեցին
 ընդալան
 " ժբ. Զոր յառաջն պարգեւէր
140. դ. Զառ 'ի յարիանոսացն ասոյեալք
 " ը. Խաչարագոյնս առնէին Յուլիոսի
 " ժա. Եւ այսպիսի հակառակաց թղթոցի առաքեցեց ըսց
141. ժգ. Ամբառնալով իտալիա երթալք
 " ժե. Մանուցումն կարգէր առ թագաւորին
142. ա. Երիտ եպիսկոպոս առաջէլ
 " դ. Մառիս ֆաղկեդոնի
143. ե. Իսկ (ընդ) անցանելն ընդ մէջ Երկոց ամաց
144. զ. Խառութիւնք խառնակք (առաւելք) . . . լինէին
 " ը. Որպէս զորս ըստ նոցոյն
 " ժ. Քարոզի . . . ժողով 'ի Սերգիկի
145. ժ. Վեց ամաց յորմէ հետէ ժողովն լինէր
147. ժե. Ճառել ոչ անպապէհ համարիմ
 " իդ. Արիտանալ զնայ կարծեն
148. դ. Փրկչին մերոյ (Յիսուսի) Քրիստոսի
 " ժթ. Սքանչել է Արեգինս գրոցն
149. դ. Երկաքանչիւր ումեք գնային (զայս) գործեալք
153. ա. Զորս ըստ նոցոյն ետ զարժանաւորութիւն
154. բ. Եւ հասեալ (¹) և եպիսկոպոսին . . . յայտնեալ
 " դ-ը. Թագաւորն նոցա ընկրոյ դատաստանին եղեւ հա-
 զորդ . յայտարարէ ժողով առնել անդ յեպիսկո-
 պոսանցն : Իսկ Մարտիրոսի ոչ ինչ եղեալ
 փոյթ՝ կոչէ և զորս յԱսորիս եպիսկոպոսունս
 և 'ի Պաղեստին .
 " ժա. Որոյ յԵգիպտոս և 'ի Լիբիայ եպիսկոպոսանցն
 (առաքեաց) և սխառաւորաց
155. դ. Եւ ոչ միայ ինչ իրի ընտրութիւն վասն Աթա-
 նասայ

(¹) Բնագրէն առնելով գրած է լուսանցբում յերեսայիմ .

- 97. ա. Եւ բազմաթիւնն յեփե զէջին գիտէին
 " ժզ. Յիսուան անն ՚ի զու բազմաւոցն արածն սգբ
 " ի-բ. Եւ այսպէս Մովսէսն և Արքանապոս ՚ի զան պատմ
 սպաննոց զէփե զէջին ընդարձան
- 98. ժ. Չոր յառաջն պարգեւ ՚իսկ էր
 " ժզ. Չառ ՚ի յարխանաւոցն ՚ի զան
 " ի-ա. Խաչարացոցն առաւելն Յուսիսի
 " ի-գ. Եւ այսպէս ՚ի շակաւակոց ի զիւրոց առ արեգիւրդ
- 99. ի. Ամբասնալ յիսապիտա երթալ
 " ի-ա. Մանուշաւ Քնն կարգին առ թագաւորին
 " ի-գ. Երես եպիսկոպոսս աշխարհ
- 100. գ. Մառիս քաղկեդոնալ
 " ժզ-է. Իսկ յանցանել ընդ մէջ եղնոց ամաց
- 101. . գ. Խառվու թիւնք խառնակք . . . լինէին
 " է. Արպէս ըն զորս ըստ նոցայն
 " ժա. Քարոզի . . . զիւրոց ժողով ՚ի Սարգիկի
- 102. բ. Վէց ամաց անդէլոց, յորմէ ՚ի տե Ժողովն լինէր
- 103. ի. Ճառել ոչ անպարտ ՚իսմարիմ
- 104. զ. Արիտանալ զնա անն կարծեն
 " ժբ. Փրկին մերոց Քրիստոսի
- 105. գ. Աքանչեղի է Արիփիկեայ գրոցն
 " թ. Երկարանչիւր ու մեք գործեալք գնային
- 108. գ. Չորս ըստ նմայն ետ զարժանաւորս իմի նն
 " ժը. Եւ հասեալ յԵրուսաղէմ և եպիսկոպոսին
 " ի-դ. Թագաւորն նոցա ընփրելոց դատաստանին եղիս
 հաղարդ , յարբարէ ժողով առնել անպի և
 պիսկոպոսայն : Իսկ Մարտինոսի ոչ այլ ինչ
 փոյլթ կոչէ և զորս յԱսորիս և ՚ի Պարսեւ
 տին եպիսկոպոսունն
- 109. գ. Որոց յԵգիպտոս և ՚ի Լիբիա եպիսկոպոսայ ,
 ու խոտաւորայ
 " ը. Եւ ոչ միայ ինչ իրի եղելոց ընտրու թիւն յաղափ
 Աթանասայ

155. ժա. Անդուստ յառաջ ընդունելով
 156. զ. Յառաջնում գիրոն արարաք յիշահն
 157. բ. (Ըստ որում ժամանակի և ոչ քրիստոյնէ իցն լուէր)
 " ժը. Բայց զՆիպատիանոս զաւրականի Մագնենտի
 սպանանէին
 158. ա. (Այսպէս) այս ամենայն չարեացս
 " ը. Որոց առ Աթանասն քարեպոյչ
 159. ե. Իսկ Աթանաս այսքսոնեաւքս հասանէր
 160. դ. Թագաւորին հրամանն ոչ վնասեաց
 " ժդ. Համարձակապէս սպա ընդ կնոջն բնակէր
 " ժզ. Եկեղեցեայն Անտիոքս առաջնորդ կարգեցաւ
 161. ե. Ընդ նոյն ժամանակս
 " զ. Հաւանեցուցեալ զԹագաւորն պապերապոյիչ
 162. է. Որք ըստ Եղարոյ Եղեոյ և արեւմտաինոյ
 " ժ. Առայն ժամանակաւքն
 " ժբ. Ի պատասխանական ճառին յազագս ինչեան
 163. ա. Դարձեալ բուսանելով սմանոյ
 " գ. Եղեն վատթար այժմոյքս առաջնոցն
 " ժա. Առ հասարակ ամենայն տանց լինէին
 164. դ. Որ առ Գէորգ հաղորդութեան
 " ե. Զաւրացիէ զլաւրավարն
 165. բ. Վարոցս յարմաւենեաց հատանելով
 166. ե. Յեղեթարայ երկիրն զաւրաժողով լինէր
 " ժէ. Ասէ, ճերոյն փոխ անհոգազոյնս կալ
 " իա. Յետոյ Դ Պոռոսի Բիւթենոյ կերով
 168. գ. Որ անփի եկեղեցւոյն առաջնորդ
 170. ի. Բայց այս գիրեւէ է և զե 'ի Սիւմի
 172. ի. Զաւրավարն կոստանդիոսի
 " իբ. Յորում (տեղւոյ ասի) քաջագոյնս պարտեալ
 173. բ. Յոր է 'ի Մուսսոյն բերդ երից աւուրց ճանապարհ.
 " թժա. Միւս այլ (եւս) եղբայր Մագնենտիոսի կենտիոս
 կոստորեաց զկեանս ինքեամբ հպեալ խեղդմամբ
 174. ե. Առաքեաց զաւր բազում
 " ժ. Զինքն կարգեաց, բռնակալ

109. Ժգ. Անդուտ առաջալ ընդունէին
110. է. Յառաջնում գիրան արարաք յիշատի
 " Ձըլոյ մեր օրինակն մեջ
111. Ժգ. Բայց զՆեպոտիանոս ապա զաւրափորն Մագնենտի սպանանէին
 " Ժգ. Այս ամենայն չարեացս
 " Իդ. Որոց առ Աթանասն Կարբէրէալ
112. է-ը. Իսկ Աթանասոյ այսբանեաւքս հասեալ
113. գ. Թագաւորին հրամանն ոչ սխալեաց
 " Ժգ. Համարձակագոյն ապա ընդ կնոջն բնակէր
 " Ժգ. Անտիոքայ Էփրէցոյն Եպիսկոպոս կարգեցաւ
 " Իդ. Ընդ նոյն ժամանակսն
114. ա. Հաւանեցուցեալ զԹագաւորն ճակարկել
 " Իա-բ. Որք ըստ Եղևպիոյ և Ղի-ո-իոյ և արեւմտայինս
 " Իգ. Ընդ նոյն ժամանակսն
115. բ. Ի պատասխանաբարկան ճառին յաղագս ի-րոյ
 " գ. Դարձեալ բուսան ոմանս
 " զ. Եղեն վատթար այժմոյքս քան զառաջնոցն
 " Ժգ. Առջ կոկոսայ ամենայն տանց լինէին
 " Իբ. Որ առ Գիորգ հաղորդութիւնն
 " " Զլայրայանէր զգաւրաւարն
116. Ժգ. Վարցս յարմուենեաց առ ժամայն հնտունելով
117. Ժգ. Ի Լի-ո-իարա երկիրն զաւրաժողով լինէր
118. ա. Ասէ, ծերոյն իոյ՛ անհոգացոյնս կեալ
 " ե. Յետոյ ՚ի Պոպի-ս ՚ի Բիւթինոյ կելով
 " Ի. Որ Անպիոս եկեղեցւոյն առաջնորդ .
120. Ժբ. Բայց և այս յայտի է, զև ՚ի Սեւմի
122. Թ. Զաւրախանս Կոստանդիոսի
 " Ժա. Յորում քաջագոյն պարտեալ
 " Ժգ. Որ է ՚ի Մուռսոյն բերդէ երկոյ աւուրց ճանն
 " Ի-բ. Միւս այլ եղբայր Մագնենտի, Կենտրոս կատարեաց զկեանսն ընքեամբ հպեալ խնդրման
123. ը. Առաքեաց յարե-ել զաւր բազում
 " Ժբ. Զինքնն անոսանկոյ բռնակալ

175. բ. Յարեւմտայն կողմունս և մերձ ՚ի Փղանն.
 " է. Յուլթերորդ հիւպատուշն կոտտանդիտի մեռաւ.
- " ը. Իսկ Յուլիանոս զնոյն հետայն հիւպատի, որ նոր էր
 Առֆիլիոնի և Յուլիանոսի կարգեցաւ կեսար
 վեցին Նայեմբեր ամսոյ
- " ժգ. Յեկեղեղայն պատերազմ յեղջր
177. զ. Վասն իմաստակիցի զիմաստասիրութիւնն յայն
 ժամ այսպանեալ
- " ժը. Այետիանոսք յորջորջեալք
178. ա-բ. Զքնաբանութիւնս զայն նախակարգեաց : Բայց
 սակա Եւնոմիոսի ըստ աշխարհին ասասցոս :
179. ա. Գոչէին յերկարս նենգութիւնս կրել
180. բ-դ. Զայս թագաւորն դիտմամբ համաձայնութեան
 առնէր. այլ և ո՛չ դիտումնն զքաղցր ունէր
 կատարումն :
- " իա. Այետի ունիլ-թիւնս առնէր
181. գ. Ոմանք յարեւելականացն յԱռմինոն ժողովչայն
 " ժգ-դ. Յաղագս հաւատոյն կարգաւորութեանն, զոր
 փոքր ինչ ՚ի Սիոթի ժողովեալքն արտադրեցին :
182. իզ. ՅԱրիանոսի կարծիսն մալով
 " ը. Գնահն (յիւրաքանչիւրքն իւր) ըստ քաղաքս
 իւրեանց .
- " ժթ-իա. Նախ կղէթիլիոս Հռովմա եպիսկոպոսն հրաժտ
 բեալ ՚ի Ֆրաւանո-թիւնէ այն հաւատոյն արտաքսի :
- " իզ. Ապա յարեւմուտս նորահատեալն
184. ժգ. Վերահռչակեալք ՚ի հաւատոյն որ ՚ի Նիկիայ
186. գ. Սպասաւորս զընտանի դիտմունսն հակառակ
 եկեղեցեացն նախակարգեալ
- " թ. Այժմ ճառի
- " ժե. Եպիսկոպոսն նոցա Գիլիոս անունն

- 123. Ի ա . Յարեւմտայինն կողմնւնն և մերձ ՚ի Փլաննն ըր ըր
- 124. բ . Յուլիաներորդ հիւպատուսը Խաղաղոյն կրտսան ղիտսի մեռաւ
- " գ-ե . Իսկ Յուլիանոս զնոյն հետայն հիւպատուսըն , որ էր առ Բեդոսիոնի եւ Յուլիանոսի կարգեցաւ կեսար ՚ի վեցին նոյեմբերի ամսոյ
- " թ . Յեղիան պատերազմ յեղոյր
- 125. ժբ . Վասն իմաստակոյն (1) զիմաստասիրութիւնն յայնժամ այպանեալ
- 126. ա . Այետիանոսքն , այժմ Եւնոմիանոս յորջորջեալք
- " գ-զ . Զբնագանութիւնս զայսոսի նախակարգեաց : Բայց սակս Եւնոմիոսի ըստ աշխարհին ճառեացոս
- " իբ . Գոչէին յերկիրս նենգութիւն կրել
- 127. ժգ-ե . Զայս Թագաւորն ղիտմամբ հաճաճայնսն թեան առնէր . այլ և ոչ այնոս ղիտումնն զքաղցր ունէր կատարումն :
- 128. ժ . Այետի ընդունելութիւնն առնէր
- " ժգ . Ոմանք յարեւելականացն ժողովեաց յԱռմինոն :
- 129. ա-գ . Յաղագս հաւատոյն կարգաւորութեանն ճաւրակաբար : Իսկ ընդունել նորոգոյն կարգաբարութիւնն , զորք փոքր ինչ ՚ի Սեոմի ժողովեալքն արտագրեցին :
- 130. ժբ . ՅԱրիանոսի կարծիսն կալով
- " ի . Գնային ըստ քաղաքոյ իւրեանց
- 131. ե-թ . Նախ Ղիբեոնոս Հռոմայ եպիսկոպոսն հրաժարեալ ՚ի միաբան աննմանեաց հաւատոյն արտաքսի :
- " ժգ . Ապա յայնժամ յարեւմուտս նորահատեայն
- 132. գ-զ . Վերահռչակեալք ՚ի պիեղերական ժողովոյն և երամայեալ և կարգաբարութիւն ՚ի հաւատոյն որ ՚ի Նիկիոս
- " իգ . Սպասաւորս զընտանի ղիտմանն հակառակ եկեղեցեացն նախտկարգեալ
- 133. զ . Այժմ ճառեցից
- " ժբ . Եպիսկոպոսն նոցա Արդեղոս անուն

(1) Լուսանդագրութիւն . Իմաստակքն զիմաստութիւն այպանէին : Ըստնային :

187. ժգ. Չայս ես 'ի Բաղնաճ էկն Աւքաննոնէ լուա :
- " ժգ. Զոր յառաջնու մն յիշեցոյի գիրս
188. ա. Որ և Թաղին իսկ յաջու կողման
- " է. Որ հուպ 'ի կոչեցեալն էր Արիկա, 'ի Կրտտան գնուպալիս
- " ը. Չայս ինքնաբար յիշեցի և կամ ճառելով
189. ա. Ժողովարդի մեծաւ յաւժարութեամբ
- " ժբ. Ժողովարդն անդրէն ըստ նմին աւրինակի տանելով զնիւթան
190. դ. Որ 'ի Կիզիկոն աւարեաց ց յատակ
- " Թ. Չայսբան բազմութիւն արանց
- " ժգ. Ելեալք միանգամայն բազմութիւն
- " ժէ. (Եւ եղեալք միանգամայն) և լինել խառնակու .
- " իգ. Յաղագս քրիստոնէիցն ուղղութիւնք և մարտք
- " իզ. Ընտանեբար եղելոցն
- " իթ. Այսպիսի ինչ (յառաջիգայի)
191. ը. (Որպէս զի մի ըմբռնեսցի)
- " ժէ. Ուր մարմին վկային Ակակա կայր :
192. ա. Երկամիցն փութանակի յեկեղեցին լինէր .
- " ժբ. Ապա Մակեդոն յետոյ անկաւ
- " ժէ. Լինէր նախի Նիկոմիդիայ
193. ժը. ԶՍարեիլն խնդրեսցեն ուսումնասիրովիւն
- " ի. Ի գլուխան միայն (եղեալ) ընթացեալք
194. դ. Հարկ լինէր բանակիլ .
- " ի. Յերկուս պապառեալ մասունս
195. ե. Պոմպիլուպոլսի Պեփղագանացոյ
- " է. Ունէր ինդրիլ նախկին (յաղագս) հաւատոցն
- " իբ. Հաւատ ենթադրելով (¹) հաստատեին
196. գ. Իշխանացն Լատրիկիոսի
- " Թ. Ղէոնաս զկողմունսն ժողովեալ փութայր
- " ժգ. Պարտ լինել 'ի ժողովոցն

(¹) Յաղագս երեսի առաջին տողն մէջալ նայն բայր Գ. ուլ կարգաւու է :

-Ա. Ե. Ե.

134. Ը. Զայս ես 'ի Բարձաձն Աւքսանուէ լուայ
 " Թ. Զոր յառաջնու մն յիշեցի 'ի գիրսս
 " Ժզ. Որ և Թաղեյն իսկ յաջու կողմանն
 " Իբ. Որ հուպ 'ի կոչեցեալն էր Արագիլ, որ իայ 'ի կրտս-
 տանդինու պուլի
 " Իգ. Զայս ընքնաբար յիշեցի և գամ ճառելով
135. Ժը. Ժողովողի Բաղի մեծաւ յաւժարութեամբ
136. զ. Ժողովուրդն առ թաճայն ըստ նմին աւրինակի
 անդէն տանելով զնիւթան
137. Ե. Որ 'ի Ելիզիկոն աւերեաց ց յատակ
 " Ժ. Զայսբան բազմութիւն Ելիզայական արանց
 " Ժզ. Եղեալք միանգամայն բազմութիւն
 " Ի. Եւ 'ի լինել խառնակութեանն
138. Բ. Յաղագս քրիստոսնէ ուրիանն ուղղութիւնք, ապա
 նախնայ և մարտք
 " Դ. Ընտանեբար առ նա եղելոցն
 " Ե. Այսպիսի ինչ
 " Ժե. Զը իայ
 " Իբ. Յորո՞ճ մարմին վկային Ակակայ կայր
 " Իգ. Երկնայիցն յեկեղեցին յայն փութեանակի լինէր
139. Ժա. Ապա Մակեդոն քոր ինչ յետոյ անկաւ
 " Ժզ. Լինէր նախ 'ի Նիկամիդիայ
140. Ժդ. ԶՍաբիին խնդրեացեն ուսու մնասէրք
 " Ժզ. Ի գլուխսն միայն ընթացեալք դիցուք
 " Իգ. Հարկ լինել բնակիլ
141. Ժե. Յերկուս պարաճել մուսունս
 " Իա. Պամպիուպուլի Պեփղագոսնիոյ
 " Իբ. Ունէր նախկին խնդիր հաւատոյն
142. Ժզ. Հաւատ ենթագրելով հաստատէին
 " Իբ. Իչխանացն Ղառփիկոսի
143. ա. Ղէննաս առ թաճայն գկողմուննս ժողովել փութայր
 " Ե. Պարտ լինել նախ հանել 'ի ժողովոյն

- 196. ժգ-է. վ իձեցելոց այս ճանառանք եղեւ ընկալեալ,
 - ... Եղիկ պաաճառուն հանդիպեալքն
 - " իա. Հուպատայ ինչ իրս ունել զգիրսն կարծեսոյոք
- 197. ժգ. Ըստ մարգարէ սկան ձայնից
 - " գ. Զոմանս 'ի մէջ թշնամանեցին, իսկ զայլս ար-
 - ... գեղին սկամայս
 - " ը. Ի խռովութիւն գող սահին
 - " ժգ. Ա յտորիկ սակս խառնք իճ զայս
 - " ի. Զհամագոյոթութանն և զ... 'ի բաց հանեմք
- 198. իա. Բաւականացեալ մինչեւ ցկեանս
- 199. ժե. Եւ ոչ ըստ էութեան (ասացին) Հաւր
- 200. է. Զորս կիրողին ըսք Երուսաղէմացեայն
 - " ժգ. Առ նզովիչսն առաքէր
 - " ի. Յամբաստանեցելոցն ծանուցեալք
 - " իզ. Զթէրուլ 'ի Քեռէտապանի
- 201. գ. Զորս ապա նզովին
 - " ը-թ. Զամբաստանութիւնն արձտկեցին (աստանաւր)
 - " ժբ. Ի տեղւոջն Եւզոբսիոսի Անտիոքայեայն
 - " ժգ. Որոց Անխանոսին կարգող Եպիսկոպոսանք
 - " իբ. Յայնժամ նախ Եպիսկոպոս կարգեաց
- 202. զ. Քանզի ոմանք 'ի նոցանէ
 - " ժթ. ՅԱնտիոքիայ էր 'ի նաւակատիսն
- 203. է. Յորոց մինն յԱմինն ընթերցաւ
 - " ժբ. Գրացն Եպիսկոպոս գողով ենթարբեաց :
- 204. ա. Բայց " գիտելի է
 - " ժա-բ. Քանզի զՀեռակէտ քահանայ Հեռակէայ (որ 'ի Տիւրոս) 'ի կախարդութեան 'ի յականայութեան ըմբռնեալ
 - " ժե. Ի տեղւոջն Մարկեղոսի կարգեալ
- 205. գ. Զայս վասն այլ պատճառոյ հանէին.
 - " Բնագրից երեք սող բաց է թողել թարգմանը :

143. Է-ը. Վիճեցելոց այժմ առանդ եղև ընկալեալ. ելին
 ՚ի պատճառուն հանդիպեալքն
 " Ժ. Հաւատոյ ինչ իրա ունել զգիրսն կարծեցեալ
 " Ի. Ըստ մարգարէական, և աւերարմատն ձայնից
144. Բ-դ. Զոմանս ՚ի մէնջ թշնամանեցին, իսկ լայլ ըբերա-
 նեցին ո՛չ գուտալ իոյլ խաւել. իսկ զայլս արգելին
 " Է. Լի խաւովութամբ գոլ գովին
 " Ժ. Այսորիկ սակա խաւիս զայս
 " Ժ. Զհամագոյութիւնն և զ... ՚ի բաց հանեմք
145. Ի. Բաւականացեալ յայնմն մինչև ցկեանս
146. Ի. Եւ ո՛չ ըստ էութեան Հաւր
147. Ժ. Զորս ըսք Եիւրղի Երուսաղէմացոյ
 " Ի. Առ նզովչան առաքեալ
148. Ե. Յաղփս ամբաստանեցելոցն ծանուցեալք
 " Ժ. Զթէո-բողոս քեռտապոնի
 " Ժ. Զսաս ապա նզովչին
 " Ի. Զամբաստանութիւնն արձակեցին
149. Բ. Ի տեղւոյն Եւրոբսիոսի Անտիոքայ
 " Ե. Եպիսկոպոսն որ նախարգելոյն Սիմանոս
 " Ժ. Յայնժամ նախ իտարտս կարգեաց
 " Ի. Քանզի եին ոմանք ՚ի նոցանէ
150. Ը. Յեոյ յԱնտիոքիս ՚ի նաւակատիսն
 " Ժ. Յորոց մինն յԱտիսն ընթերցաւ
 " Ժ-ի. Գրացն եպիսկոպոս գոլով յայնժամ ՚ի Նիկիայն
 Ժողովն լինելով ենթագրեաց.
 " Ի. Բայ որք Ախայն և Ե-բոսիոսին ՚ի կոստանդնուպոլի,
 առ ՚ի նզովչել եւ նոյս զոմանս Բոսոյ իտմանն ջան
 դնին, բայց գիտելի է
151. Ժ. Քանզի ղչերալղ ոմն քահանայ Իոսիփոյ ՚ի կախար-
 դութեան ըմբռնեալ.
- " Ժ. Ի տեղւոյն Մարկեղոսի յեռնարեալ
 " Ի. Զայլ վասն այլ պատճառոց հանէին

- 206. ժբ. Ե. քահանայ, որ կին ունէր
- 207. Ե. Զ/ի գերաբնիս երկրորդ
 - " թ. Զհակառակին ընթանին աւրինայ
 - " ժբ. Զառ. ՚ի նոցանէ գործեցեալն
- 208. ժբ. Ե. Կայր ճաղն մինչեւ քան
 - " թ. Զհակառակին հերձուածովն
 - " զ. Զեկեղեցին կորզէին
- 209. Ե. ԶՄեղեախանութի գործերուն կրէին
- 210. ժբ. Որքան ՚ի Սելեւկիոյ ժողովոյն
- 211. ժբ. Սոփաքոսովանք վերաշարժէին
 - " ժբ. Յայէից զնայ որ զԱրիոս ասէր.
 - " իբ. Այսպէս ասեն, ասի Աստուծոյն
- 212. Թ. Զխորհողն զնորայն վարէր : Իսկ
 - " ժէ. Երկաքանչիւրաբար էր անուն Ապողինատիս
- 213. զ. Եպիփանա իմաստասիրի մտերիմ
 - " ժե. Նորածեւեաց և նա կերթումս
- 214. զ. Բայց վասն Ապողինոսաց
 - " զ. Յուլիանոս ընդ բազում բարբարոսաց
 - " ը. Ի ձեռն այսպիսի ՚ի նոցանէ
- 215. զ. Ընդ հաւրն Թագաւորեաց ամն ասն և երէ
 - " զ. Գիրքս ունին ժամանակ

ԳԻՐԳ Գ. (217—291)

- 218. ժբ. Վասն զԵրրիստովնէական գորով
 - " Ե. Յաղագս նորա (և ազգին) և խրատուն
 - " ժե. Սեբե. Դազմատիս անուն.
 - " ժե. Յայնժամ նորա որք մնացեալս
- 219. զ. Յորս յիոնիա ըստ Եփեսոացի
 - " ժա. Յեկեղեցուէ իմաստասիրէ
- 222. ժ. Երթալ յԱթենան իմաստասիրել : Անտուստ
 - զնա կոչեցեալ Թագաւորին

152. Իբ. Եւ ՚ի քահանայէ , որ կին ունէր
153. Ժա. Որդիս զի և զԵպոստոս երկրորդ
 " Ժգ. Ձհակառական ընդանին իւրեանց
 " Ժը. Չառ ՚ի նոցանէ կարգեցալն
154. Ժ. Եւ կայր ճառեալն մինչեւ քան
 " Ժա. Խմաստնացեալս հերձուածոցն
 " Ժբ. Ձեկեղեցին կորզեցին
155. Ժա. ՁՄեղեւորոսի գարագրո-իւնն կրէին
156. Է. Որքան ըստ Սեյւկիոյ ժողովոյն
157. Գ. Սոթաք ոմանք վերաշարժէին անդէն
 " Թ. Յոչէից զնա որդէս զԱրիոս ասէր
 " Իա. Այսպէս ասեն առ ՚ի յԱստուծոյն
158. Ժբ-գ. Ձվարհասն զնորայն վարէր . Գծնդակ էր և Դի
 ճորաց քաղաքին , վասն որոյ և Բարձայ լեռնաբէր : Իսկ
 " Իա. Երկաքանչիւրոյն էր անուն Ապողինարիոս
159. Ե. Եպիփանայ իմաստակի մտերիմ
 " Ժդ. Նորաձեեաց և նորակերթոսածեաց
160. Թ. Բայց վասն Ապողինարիոսաց
 " Ժբ. Յուլիանոս ՚ի Գալիա ընդ բազում բարբարոսաց
 " Ժգ. Ի ձեռն այսորիկ եղեալ ՚ի նոցանէն
 " Իգ. Ընդ հաւրն Թագաւորեալամս ժԳ
 " Իգ. Գիրքս ունին ժամանակ անայ

ԳԻՐՔ Գ. (161—273)

161. Ժգ. Քանզի քրիստոնէական գոյով
 " Ժգ. Յաղագս նորա և իրատուն
 " Իբ. Միոյն Գաղմատիոս անուն
162. Գ-դ. Յայնժամ աքրա որբայեալս
 " Թ. Յորս յիննիա ըստ Եփեսոսի
 " Ժգ. ՅԵկեբոսդոսէ ուղղել իմաստակէ
164. Ժը-Թ. Երթալ յԱթեանս և անդ իմաստասիրել : Ան
 դուստ զնա փոխանակի կոչեցեալ Թագաւորին

223. զ. Գործել առանց կամաց զարախանայն առաջնորդաց
 " ժե. Նմա գրիել ՚ի զաւրականացն լինել
 " ժզ. Ի Գաղիա ՚ի Կաղաթիացոց մտեալ նորա
225. ա. Թէ են իմաստասիրէն
 " ժ. Քանզի հասարակել ՚ի քաղաքսն
 " իբ. Փախոց զՀռովմայեցւոցն ի շտանու թիւն
226. ժբ. Իսկ արուեստաբար առննթեր բերէր
228. զ. Զսոսա վասն այսորիկ եհան (արտաքս)
229. ա. Զխոսուացեալն ուսուցնասիրել
 " ժդ. Ո՛չ իմաստասիրէր, այլ և ո՛չ (իմաստութիւն)
 Թագաւորի
230. ժա. Տեղի մի էր ՚ի հին ժամանակաց ՚ի քաղաքին
 խոսպանացեալ
231. իգ. Իսկ զայլս տուամբք սպանանէին իեղբելով
232. ժդ. Դիմութացն առաւել... սպառնայ
234. գ. Ղուկիփեռ էր Կաղաթաց եպիսկոպոս
 " գ. Իսկ Եւսեբիոս Բեռկաղաթաց
 " ե. Սա քաղաք է յիտալիայ Ղիդիւացեաց
 " զ. Երկոքեանն ՚ի վերին Թեբոց
235. ա. Հաճոց թուեցաւ ապա զՂուկիփեռ... առաքել
 " գ. Ժողով ընդ Աթանոսա արայելն
 " ե. Ի ձեռն որոյ խոստովանեալ
 " ը. Տեսանէ զԵփեղայիս յընքեանս
236. գ. Ժողովէին ՚ի յըզից Կոնստնդ եպիսկոպոսունք
237. բ. Քանզի և Իռնիոս և Կղէօէս
 " զ. Այլ և Բիւրեղոսի Փիղապեղիւս, որ յԱրաբիայ
 եպիսկոպոսի եղեալն
238. ժգ. Որ և այն այլ խոռոչնո-նիսն եղել պատճառ
 " ժթ. Զայստիկն արկին բանիւ հպեալք ասերով
239. է. Զայստիկ յայնձ ժողովն
241. գ. Զաւգտակարսն աստանաւք գրեցից

242. գ. Այսպէս Անպիոքա Եւսեբիոս գնաց

165. գ. Գործել առանց կամոց առաջնորդացն զարուսն
 " ժբ. Նմա արարիլ 'ի զաւրականացն լինել
 " ժգ. Ի Գաղիայ 'ի չաղաք փնիսցոյ մտեալ նորա
166. ժէ. Թէ են իմաստասերն
167. գ. Քանզի հասանելով 'ի քաղաքսն
 " ժգ. Յայնժամ փոխաց զՀռովմայեցւոցն իշխանու թիւն
168. ը. Նիւիս արուեստաբար առ ընթեր բերէր
169. զէ. Զսասա վասն այսոցիկ պարճառոյ եհան
 " իբ. Զխոստացեալսն իմաստասիրել
170. ժ. Ո՛չ իմաստասիրէր, այլ և ո՛չ թագաւորի
 " իգ. Տեղի մի էր 'ի քաղաքին 'ի հին ժամանակոց
 անապար և խոպանացեալ
171. իգ. Իսկ զայլս տուամբք իեղէին
172. ժգ. Դիմնոացն մանաւանդ . . . սպառնա
173. զ. Ղուկիփեռ Եռիտաղացեայ եպիսկոպոս
 " է. Իսկ Եւսեբիոս Քեթիղացեայ
 " ը. Սա քաղաք է որոյ յիտաղիս Ղիփիւսցեաց
 " Թ. Երկոքեանն 'ի վեր 'ի Լիւբիոյ
 " ժբ. Հաճոյ թուէր սպա զՂուկիփեռ . . . առաքել
 " ժգ. Ժողով ընդ Աթանասայ հասախալ
 " ժէ. Ի ձեռն որոյ հասապել խոստովանի
 " ի. Տեսանէր զՔաղնո-կիւնն յընքեանս
174. ե. Ժողովէին 'ի յլովից չաղաքայ եպիսկոպոսունք
 " ժէ. Քանզի և իեռէնիոս և Կղիմի
 " իա-գ. Այլ և վասն Բիւրիզոսի Փեղատիլիայ, որ յԱրութիս
 եպիսկոպոս եղեալն
175. իբ. Որ և այն այլ հայտաւարանութան եղև սրտաճառ :
176. գ. Զայսոսիկ նախին բանիւ հպեալք տսելով
 " ժբ. Զայսոսիկ յայնժամ ժողովն
177. իբ. Զաւգտակարան աստոնաւր յարաբերեցից, զԵղորն
 Բան, զյոգնակարգն եղեալ ինրբել և ընկերանու փա
 փագաւոյն լուեալ
178. ժթ. Այսպէս և յԱնդիոքայ Եւսեբիոս գնաց

243. Ժբ. Զարս յԱռմինսն հաւատն հանելովչ
 " իբ. Զամենայն եղբայրն ինոյ
244. Ժգ. ԶՈրդւոյ առ Հայր բնութիւնն անջատէր զընտա-
 նութիւնն
245. Ժ. (վաղվաղակի) շինեալ առանց պիտոյիցն հրամայէր
 " Ժբ. Ընտանիւ զինալաւ զչինուածն արասցէ
 " Ժե. Շինէր (վաղվաղակի) վերստին, և զոհո ճապո-ցանէր
246. բ. Քաղկեդոնի եպիսկոպոսն (առաջնորդն) առաջ-
 նորդի պիտայացեալ, զի էր ծեր
 " ե. ԶԹագաւորն յանդիմանէր ինչամանաւ
251. բ. Ընդ Նի-ղոս յԵգիպտոս անցանէր
 " գ. Ո՛չ հետի գօլ վարսղացն, քանզի զվարսղան դար-
 ձուցեալ կամէր
252. գ-դ. Զքրիստոյնն այն ճապո-ցանէի յաղաքս այնցիկնոյս
253. դ-ե. Ի վերա եղբւրջն դժնդակեցելոյ և զբազումս,
 զորս ՚ի բաղաբին առանց պատճառոյ զնախ-
 254. ե. Զի մի քեզ կիսակորսովան ախորժելի ճաշակ-
 մամբ երեւեսցուք
 " Ժգ. Զարուեստն քերական
255. ե. Իսկ զայս նախադրեցի-նիւանն
 " Ժգ. Նոյնպէս և սոքա շքրիստոնէութեանն պիտա-
 ւորեալք
257. ժա. Ի վերա ամբարշտութեան և անարիւն-նիւան
260. գ. Զինչ պարտն է սակս այսորիկ (ասել) երկայնել
261. դ. Ո՛չ կամելով զժամանակին անձկութիւնն.
 " գ. Ի կարի է զնա լինի,
 " Ժթ. Ի բազինս կուսն ճապո-ցանէր զհէր
 " ի. Բագին և ցուլ գրելով յիւրու մի դահեկանին
262. գ. Ո՛չ եւս բազումս ճիւ
 " Ժ. Որպիսի ինչ յԱնտիպիա քրիստոնէիցն
264. Ժգ. Ժամանակաւ ինչ յետոյ խաւսել
 " Ժե. Զառ ՚ի հանդիսէն զիւրալ (նորա) քիւրան

180. Թ. Ձորս յԱռմինսն հաւատն հասանելով
 " Ժգ. Ձամենայն եղեալսն 'ի նմա
181. Բ. ՁՈրդւոց առ Հայր բնութեանն անջատէր զընտա-
 նութիւն
182. զ. Յերիտա ամիս ընտունի վլենակա՝ զշնուտծն սրասցէ
 " Թ. Շինէր վերսային և զոհս կապարէր
 " Ժբ. Քաղկեդոնի եպիսկոպոսն առաջնորդի պիտոցաւ
 ցեալ, քան զի ծեր էր
 " Ժգ. Ձթագաւորն իշնամանէր
185. Իգ. Ընդ Նիղոս յԵգիպտոս Ժախլէր
186. Բ. Ո՛չ հեռի դու վարողացն, որք Ալեանասայն ապա յա-
 նապան իոյս առթամայն Ժախլէլ Ժախլին. իսկ նորա յե-
 մասրոսն կամս կոխալ իոյս եպ 'ի վարողացն. քանզի
 զվարողսն դարձուցեալ պապանել կամէր
187. ա. Քրիստոմիլեայն յաղագս այտցիկ ծանուդանէին նմա
 " Ժգ-զ. Ի վերայ եղեւոյն յոյժ դժնդակեցեւոյ և զբազումս,
 զորս ըսք քաղաքին առանց պատճառոց պարժել
188. Թ. Ձի մի քեզ կիսախորովչ անախորժելի ճաշակ-
 մամբ երեւեսցուք
 " Ժթ. Ձարուեստն քերականական
 " Իգ. Իսկ զայս և նախակարգոմեամբ
189. է-ը. Նոյնպէս սորա յայնժամ 'ի քրիստոմիլեութեանն
 պիտանաւորեալք
190. Ժզ-է. Ի վերայ ամենայն ամպարչտու թեանն և անիրաւոմեան
 192. Ժթ. Ձինչ պարտ է սակս այտցիկ երկայնել
193. Ը. Ո՛չ խրժելով զժամանակին անձկութիւն
 " Ժ. Ի զնասէ կարի լինի
 " Իա. Ի բագինս կռացն զոմելով
 " Իբ. Բագին և ցուլ գրեւ յիւրումն դահեկանի երամայէր
194. զ. Ո՛չ եւս բազումս ճառել
 " Ժբ. Որպիսի ինչ որոյ յԱնտիաքիա քրիստոմիլեիցն
195. Իբ. Ժամանակաւ ինչ բազմա՝ յետոյ խաւսել
196. Բ. Ձառ 'ի հանդիսէն եղեալ քիրանն

264. իե. Եւ ո՛չ ինչ են աղաչանք բարեխաւսու թեանդ
265. ժա. Զայս առնել ասացերց:
267. ս. Ի շինումն պարթապ լինէր
 " ժդ-զ. Զփակուս, զւրազս, և զամենայն զոր միանգամ
 պատշաճ առ գործսն ունէին շինարչն
268. դ. Ի ճշարիտ հաւատած զնոսա
 " ը. Մաքրել կամէին և ո՛չ ինչ կարէին
270. ժբ. Այս հմայք զնա պատեցին
271. ե. Ընդդէմ նոցա պատերազմին
 " է. Քաջարեցուցանէր զաւրան անգէն
 " ժե. Որ յընտանիս թագաւորին էր
272. ե. Սակա բարեխառնութեանն
273. ժ. Ընդ զաւրապարացն ունէր զայրն
274. ժգ. Զիորբարան, զորս նաւովք ընդ գետ ստանէին
277. ե. Պարգիււուս զգլխաւորին իմաստասիրաց
 " ի. Զի ախտասերք գոյով երկարանչիւրքն
278. ե. Իսկ ինձ ՚ի սիղան յայտի եղեւ աեսանել
 " ժը-թ. Աւելորդն նանրու իխան, եթէ գէտ հաճոյ որ իարծիլ
280. ս. Յայրեցմանց և յեռանդմանց
281. ը. Յաղագս վերագրեաց
 " ժը. Ո՛չ ամենեցուն ունողացն
 " իէ. Ի սեւամաղձականէն
283. ե. Քանզի ասէ բանն. Ոչ հաւատաւիք
 " ժդ. ԶԻննիսին Ստեփանոս, և զՌիզինոսին Պրիմիմինն
 " ժթ. Յուլիպէս մարդիկ աստուածացուցեալ
284. իդ. ԶԱզրիանոս յորջորջել
286. ժդ. Անյագաբար Յուլիանոսիւ աւժանէին
289. է. Զաղերսանացն ժամանակս
 " ժբ. (Այսպէս ասէ թէ և սոքա ըստ կամաց Եւոս.
 պիականք են)
291. գ. Արգելմամբ ախտին ըմբռնեալ վախճանեցաւ
 " զէ. Թամանակոյ երկուց և ամսոց երկց և (կիսոց)

196. Թ. Եւ ո՛չ ինչ ինչ են աղաչանք բարեխաւսութեանդ
 " ԺԹ. Ձայս առնել ասացելոցն. Բայց Դայն յԵրոսաղէմ
197. Է. Ի շինուամն պարզւած լինէր
 " Ի-ա. Ձբակուս, զուրագս և զամենայն իսկ զսր միան
 գամ պատշտածն առ գործսն ունէ ին գործադէս:
198. Գ. Ի հաւատն ճըմարտութեան էած զնոսա
 " Գ-է. Մաքրել կամէին և ո՛չ ինչ պարձառով կարէին
199. Ժբ. Այս հմայք զնա պարպեցին
 " ԺԹ. Ընդդէմ նոցա ճոխաբէին
 " Իա. Քաջալերեցուցանելով զուրսն անգէն
200. Ե. Որ յընտանութիւն թագաւորին էր
 " Ժբ. Սակս բարեխրատութեանն
201. Գ. Ընդ զաւրացն ունէր զայրն
202. ա. Ձիրաբարն⁽¹⁾, զորս նաւովք ընդ ծով յգել տանէին
204. Ե. Պորփիւրոս զգլխաւորագունին իմաստասիրացն
 " ԺԹ. Ձի պարսաստէր⁽²⁾ գորով երկաքանչիւբբն
205. Գ. Իսկ ինձ Դ կեապանէ եղեւ տեսանելի
 " ԺԲԹ. Աւելորդն նանրութեան, եթէ գէտ հաճոյ օք խրճէ
206. Ժգ. Յայրեցմանց և յեռանդմանց երկի
208. բ. Յաղագս Աստուծոյ վերագրեաց
 " Ժբ. Ո՛չ ամենեցուն ունաղացն զպաղատս պայտիկ կարծիան
 " Իա-բ. Ե- ո՛չ յառաջ Բարիութեանն⁽³⁾ ՚ի սեւամաղձականէն
210. ա. Քանգի ասէ բանն. Ելի ո՛չ հաւատաւք
 " Թ-Ժ. ՁԴիտի-սին Ստեփանոս, և զՌիգինոսին Պոլեմիսին
 " Ժգ. Յստիպէս մարդիկ աստուածացուցանել
211. Ժե. ՁԱբրիանոս յորջոյնցին
212. Ժբ. Անյագարսր առ Յուլիանոսիւ աւծանէին
214. Ը. Ձաղերսանացն յեղանակս
 " Ժբ. Ձբ իսյ
215. Գ. Արգելմամբ Բալտին ըմբռնեալ վախճանեցաք
 " Ժե. Ժամանակ անոյ երկուց և ամսոց երկոց

(1) Լուսանդարութեան .- Ձնորա բարսն:

(2) Ի տագաբին էլ 276. տող իզ. պարսաստէր գործածեր է:

(3) Մ. Վ. բնագրէն աւելցուցեր է. « և ո՛չ տարեալ զարկութիւնն ու »

ԳԻՂՔ Դ. (293—393)

293. գ. Եւ Բառանիանաւ որդւոյ նորոսն
294. ժա. Ի նախկին ըմբռնմանէն առեալ կայր
295. գ. Քանզի զոհեալ հարկաւորեալք (իւրաքանչիւր
ոք) զպատիւ .
 " ժա. Հուպ 'ի միմեանս եղեալք լինէին
 " ժգ. Քանզի վաղէնտիանոս զառփնիս ընդունէր
296. գ. Իսկ ըստ այն 'ի ժամանակի
 " գ. Զոր յետ Գէորգայ իսպարեցին Արիանովքն
 " ժգ. Իսկ որք Մակէդոնիա զանդոյն
 " ժե. Որոց Ակակայն .
297. է. Այլ ժողով լինել յաղագս ուղղութեան հաւատոյն
 " Թ. Միաւորել զնոսա Ակակայն և Եւզոքսին ,
299. գ. Ի պատերազմէն զԽովութիւնն (ընդունել) երկնչէր
 " է. Իսկ յայլ տեղեաց այնքանեցաւ
 " Թ. Յտուջնում հիւպատուսջ
300. ա-բ. ԶԱնտիոքիայոց հաւատն հաստատեալք զոր և 'ի
 Սեղեւհիայն հասպարեցին
301. գ. Գամառոսի զաւրովորացն ըմբռնեալ զնա
303. գ. Ո՛չ փոխեալք յընտանի Կրճոսածոյն
 " է. Առ ինքն Դարճոսանել զքաղզմութիւնն
304. իա. Եւ զի մի Թուեսցուք Բանից աղագու
305. Թ. Ըստ աշխարհին ճառեցից (սղիւք)
306. գ. Միում 'ի քարանցն գրեալ ածոսմն
 " Թ. Այս գիրս (յայտնի) պատահեցաւ լինել
 " ժգ. Բայց Գիրքարին
307. ա. Ի յայնձ Թէոդոսի վաճառս կոչեցելում
 " ժգ. Համայն և քակել հրամայէր
308. բ. Առաջնորդ Նաւատիանտուցն Կրճոսածոյն
 " գ. Քանզի Բոդոս զամենայնսն կայր
309. բ. Որ առ Պոսկոպիոսի-
310. է. ԶԳուապիանոս Խոգտոր կարգեաց

ԳԻՂԵ Դ. (215—328)

- 215. ԺԹ. Եւ Քառփանու որդւոց խորամ. 118
- 216. ԺԲ. Ի նախկին ըմբռնմանէն առաւել Վայր
" Իր. Քանզի զոհել հարկաւորեալք զպատիւ. 118
- 217. զ. Հուպ 'ի միմեանս եղեալ հանդիպիլն
" Ը. Քանզի վ աղէնտիկանսս զըստինս ընդունէր
" Ժգ. Իսկ ըստ այն ժամանակի
" Ժզ. Զոր յետ Գէորգայ խորհելի Սարգիսեան
" Իգ. Իսկ որք Մակէդոնի աղանդոյն
218. Բ. Ընդ որոց Ակակայն
" Ը. Այլ ժողով լինել յուղարութիւն համատայն
" Ժ. Միաւորել զնոսս ըրտորոց Սիւսիայն եւ Եւզորսն
219. Է. Ի պատերազմէն խառով թիւնն փրկուցէր
" Ժա. Իսկ յայլ տեղեաց այնքան թիւեցան
" Ժբ. Յառաջնում ամ հիւպատոսը
" Ժբ-Թ. ԶԱնտիքացոյ հաւազն հաստատեալք զոր և
" 'ի Սեւեակիայն սորոգրելին 198
- 220. Ի. Գովառիտի զաւրտարացն ճակեալ գնալն
222. Բ. Ոչ փոխեալք յընտանի աղանդոյն
" Ե. Առ ինքն շորթել զաւրտարութիւնն
223. Ժզ. Եւ զի մի Թուեցոսք քանթառանց աւելացու
224. զ. Ըստ աշխարհին ճառեցից
" Ժբ. Ի միում քարանցն գրեալ անձամբ ինչ
" ԺԹ. Այս գիրս պատահեցաւ լինել
" Իբ. Բայց գրեալն 'ի քարին
225. ա. Ի յայնժամ Թէոդոսի վաճառ կոչեցելում
" Ժգ. Համանգամայն եւ քակել հրամայեց
" Իգ. Եկեղեցեացի առաջնորդ հաւատարմութիւնն
226. ա. Քանզի թոյ և որոմք զամենայնին կեցցր
" Ժը. Որ առ Պատրիարքոս Բանակալ
227. Թ. ԶԳաւառիանսս խառնորեցոյն

311. գ. Ի Ռուսի շարժմանէն կործանեցան
312. բ. Քաղաքի, որ հուպ է ՚ի Կեօսարիայ
313. է-Թ. Զնոսս ընդունել ոչ երբէք խաբէր. քանզի յԱրիա
նոսացն ճան ասէր լինել և ոչ կարել զնոսս
յեկեղեցոյն
- " ժ. Իսկ նորա ճանաչել ՚ի զղջմանէ. զճշմարտու-
թիւնն պատասխանէին
- " ժԹ. Յարարէին: Աստանաւր
-
317. է. Այսորիկ եղելոյ այլ ժամանակն
- " ժԵ. Քաղաքին թրակոյ լինէր ըմբռնեալ
- " ժԶ. Այսոցիկ այսպէս եղելոյ առաւել յանդգնեալ
Արիանոսացն
- " ժԷ. Թշնամանելով և զամենայն իսկ զանժուժալիան
գործելով ՚ի նոսս
318. գ. Աղաչանս մատուցանելով՝ զբռնութիւնն
- " ժ. Խռովութիւն յամբոխէն ընկալցի շարաւոր
321. ժգ. Որպէս զի և սա արժանաւորի մատրանն
- " ժը. Ի զրաւիէ ժամանակի սպանանել
322. է. Զորս սմանս մոգակոն հմայոյ հպեալս
- " ը. Այլ սովորութեամբ ցուցեալ չորս գիրս
323. գ. Այլ առնութեք ունէր
324. գ. Լինել առաւել լուեալ ըստ նորա
326. ս. Իջանել յԱղէքսանդրիայ: Քանզի և Մազնոս
-
- " ը. Ո՞րպիսի չարիք ՚ի մտանելն Ղազիմարի վեճէին
- " ժ. Արտաքայ դատարանաց գործէին
327. գ. Բայց Պետրոս յայսի թուղթան
329. գ. Առ ամուսնացեալն մեկնէր
- " ժԵ-զ. Հրատարէ ՚ի յաշխարհական վարտալց: Եւ զայս
ուխտ երկուն եղեալ

329. Ժ. Ի լեռան որ կոչի Նխորիա, գնացեալ
331. Թ. Զարայ զվարս շարագրել
332. Ժ. Իակ (առ) այլ ոմն հարցաւ զ
333. Գ. Ո՛չ զտրմառութեան (գէթ սակաւ ինչ)
- " Զ. Բումբոս ո՛չ գպիր գոլով
335. Բ. Իակ ոմն ասէր
- " Գ. Պատուական և փառաւորեաց
338. Ժք. Կարեւոր համարի՛մ զճանապարհս ... հարցանել
339. Ժպ. Արգարոյն Անտոնիոսին կացեալ առաջի յիմաստաւ
 կացն՝ ասէ
- " Ժե. Կամիմ ընթեռնուլ (և քննել) զաստուածայինսն
340. Գ. Զաւրութիւն հոգւոց ապականեալ
- " Գ. Ո՛րա ունելով անվնասք պահիս
341. Գ-Գ. Իակ 'ի յորմն խոնարհեցուցեալ
342. Կ. Առնել զնա զաւրութիւն հոգւոցն
- " Ժք. Ոչ գիտեմ, ասէ, կրկին 'ի դիւաց պատրեալ
- " Ժե. Եւ տեսութիւն նորա ... ուսաք լինել
343. Կ. Եւ արդարութիւնն գործ ասէր լինել
345. Գ. Զորս յազագս 'ի Ժո-ժիարութիւնն և զպատարաւ
 նին զափնչեանն կրթէ բանս
- " Թ. Բանս 'ի տարբերութիւն մարմնոցն և զսփոքացն
- " Ժա. Զորս 'ի շարութենէ յառաքինութիւն, կամի
 գիտութիւն զմեզ վերածեն
346. Գ. Աստանաւր յարեալ եզաք (սզիւք)
- " Ը. Ամմոնիոս յեպիսկոպոսութիւն յարեալ
347. Բ. Կարեալ զլսելին
- " Ժ. Ելանել յառաջիկայէն կարգի
- " Ժա. Զբոս իւրաքանչիւր արանցն պատմել զվարս
349. Է. Զայտոսիկ յԱղէքոսանդրիայ Ղուկիոսի գործէր
- " Թ. Յեզեպատոսի միայնարանսն բառնային
350. Ը-Ժ. Ո՛չ ... տային Թուլ կատարեալ, այլ և անոր
 չա Վարդին
- " Ժե-Գ. Զփորձ առնուին, կապէին, յարիճելին

240. իդ. Ի ընառնն. որ կոչի Նխարիա, գնալին
241. ժԹ. Զորոյ ամենեցուն զվարս շարագրել
242. ժգ. Իսկ այլ ոմն հարցաւ զ
242. իբ. Ո՛չ զարամտութեան
- ՝ իբ. Իոյ Բոմբոս ո՛չ դպիր գորով
243. ժէ. Իսկ այլ ոմն ասէր
- ՝ ի. Պատուական արար զնա Աստուած, և փառաւորեաց
245. ժը. Կարեւոր է զճանապարհս . . . հարցանել
246. գ. Արդարոյն Անտոնի առաջի ո՞ն կացեալ յիմաւ տակացն՝ ասէ
- ՝ ը. Կամիմ զնանն ընթեռնուել զԱստուածոյս
- ՝ ժա. Զաւրութիւն հոգւոց սպականեմ:
- ՝ ժբ. Ոհոս ունելով անմիտ պահիմ:
245. բ. Իսկ ՚ի յորմն զանի խնարհեցուցանելով
- ՝ ի. Առնել զնա զաւրութեամբս Հոգւոցն
246. զ. Ո՛չ գիտեմ, ասէ, ՚ի նոյն կրկին դիւաց պատրեալ
- ՝ ժ. Եւ տեսութեան նորա . . . ուսաք լինել
- ՝ ժբ. Եւ իմաստութեան դարձ ասէր լինել
247. իբ. Զորս յաղագս նախախնամութեանն և գատատանին, զոր ըսքինքանն կրթէ բանս
248. գ. Բանո ՚ի տարբերութիւն մարմնոցն և զարդուցն
- ՝ ե. Յորս ՚ի շարութենէ, իմ յանգիտութենէ յառաքիւնութիւն, կամ ՚ի գիտութիւն զմեզ վերածեն
- ՝ է. Աստանաւր յարեալ եղաք
- ՝ ժգ. Ամենիոս յեպիսկոպոսութիւն եկեալ
- ՝ իա. Կտրեալ զլսելին. և պարտաւոր իցէ Աստուծոյ, շայս արարեալ:
249. ե. Ելանել յառաջիկայէն կարիք
- ՝ ե. Զըստ իւրաքանչիւր ուրուստ արանցն պատմել
250. ա. Զայտոսիկ յԱղէքսանդրիա որչան խոհրդ ունկիրոսի գոր.
- ՝ գ. Յեգիպոսս ՚ի միայնարանսն գնալին
- ՝ ժա-գ. Ո՛չ . . . տային թայլ կատարել, այլ և անտի զնոս հանկին
- ՝ ժը. Զփորձ առին, արիւծ լինին, կայէին

- 351. զ. Ուրբան 'ի ձեռն նոցա աստուածային շնորհ գործէր
- 353. գ. Զի Եկիբ և աստուտ վարել զմեզ
- 354. ե. Եւ զայլ ոմն հաւատարիմ
- 355. ա. Սա յոթ մանուկ գալով
- 359. գ. Որ 'ի գրեցելոց նոցա (որ առ Աստուած) գրոց
ուսումն առննթեր դնել
- 362. գ. Ի տիեզերս տարածէին
" ե. Եւ յրուէին զոչ իմացողն
- 362. Բ. Ի կարգ սարկաւազի յեռնաբերել
- " Թ. Եւ անդ ճգնարանս շինեալ զարն
- 364. Ը. Առ ժամայն գիատիզիտս կալանաւոր
- 368. ա-գ. Այսքան յաղագս այսոցիկ իբր կարճասուտաւիւք
Ճառեցաւ : Եւ գրեանն որպէս իւրաքանչիւր
ոք . . . արտաբերեցին , յորոց զմն 'ի Հասկմայա
կան լեզու քիտել , Ռո-բիտոս ասէ
- 371. Գ. Բազում բանք են յԱթէնս և յԵղիւփա) և 'ի
Բիւռիտոն
- 372. Ժ. Ի հայրենիս ծնողացն կոչեալ լինէր
- 375. Բ. Կարողն է Թողուլ զմեզս , և իշխանութիւն
ունի (ջնջել զյանցանսն)
- 376. Ե. Յետ մկրտութեանն աւետուորել (զփրկու-
թիւնն և) զԹողութիւնն
- " Գ. Ըստ ազգացն յայն ձգէին
- 377. գ. Իսկ Պեփղազանայեացն ազգ
" Թ-ժա. (Կենցաղական) ողջախոհական վարս 'ի Փռիւ-
գայիս և 'ի Պեփղազանացիս է պեանել
- " Ժե. Ըստ արեւելից կողմանցն առնէր
- " Ի. Առ վաղեօրինասիւ Թագաւոր ընդդէմ քրիս-
տոմնէից պարտաւ յարոց
- 378. Ժ. Զայս պատմեաց ծեր ոմն կին , որ առն ուրումն
ծերոյ ասէր զինքն գոլ սրդի .
- 379. Կ. Յայսպիսի պատճառոյ
- 382. ա. Ընդ ժողովորդին միաբանութիւն
" Ժ. Գիպր բազում պատրու-թամբ

251. ա. Ողբան 'ի ձեռն նոցա Ասործոյ շնորհ գործեր. ր
 " իա. Զի եկիք, առ, և ասաւսա վարել զմեզ
252. ժ. Եւ զայլ այր ոմն հաւատարիմ
 " ժե. Սա Նիխիմիդոսի գորով
254. թ. Որ 'ի գրեցելոց նոցա գրոց ուսումն առնիթեր
 զնեւ
255. թ. Ընդ տիեզերս տարածանէին
 " ժգ. Եւ յոյանէին զճշ իմացողան
 " ժը. Ի կարգ սարկաւագի նախյեռնեալ
256. ա. Եւ անդ ճգնարանն շինեալ և աշխարհալ զարան
 " ժբ. Առժամայն զհասիրկոս 'ի կրտսից կալանաւոր
257. ժէ-իա. Այսբան յաղագս արանցս այսոցիկ իբր կարճաւ
 ուստիւք ճառեցաւ : Եւ գրեան որպէս երբ
 քանչիւր որ . . . արտագրեցին . յորոց շնն Ու
 իննս 'ի Հռովմայական լեզու խորիւրտսէ :
258. ը. Բազում բանք են յԱթեանս և 'ի Բիւռիտոն
 " ժը. Ի հայրենիս ծնողայն կոչեալ գնաց
259. ժթ. Որ կարողն է եւ իշխանութիւն ունի թողուլ
 զմեզ
260. ե. Յետ մկրտութեանն աւետաւորեալ զթողու
 թիւնն
 " ե. Այնպի որ ըստ ազգացն յայն ձգէին
 " ժէ. Իսկ Պեփղագոնացոց և Փոփագացոց ազգն
 " իգ. Ողջսխորհրագոյն կենդանաւոր Փոխգացիս և Պեփ
 զագոնացիս է գրանել
261. ե. Ըստ արեւմտայնոց կողմանցն առնէր
 " ըթ. Աւ վաղեւիանտիւ թագաւորով, որ ընդգէմ
 քրիստոսէիցն հալածանն յարոյց
 " ժը. Զայս պատմեաց այր ոմն հին, որ ծերոց ուրումն
 սսէր զինքն գու որդի
262. ը. Յաղագս այսպիսի պատճառոյ
264. ա. Ընդ ժողովրդեանն միաբանութիւնն
 " թ. Գնայր բազում պատրաստութեամբ

382. Վ. Իգգեալ պատահեաց ընթեան
 " Բն վաղձանէր 'ի բերդին որ կըլը Բեռզետին
 " Ժբ. Կեցեալ ամս ԿԴ
386. Ե. Ի նախկին կնձէն առեայր
387. Մ. Գործեաց առաջականն ձայնիւ
 " Ժա. Զայս և այսպիսիս ասացեալ (իմաստակ) իմաստասիրին
389. Գ. Զորս ընդ խորեան յորդորէր
391. Ը. Ըստ պատերազմացն հանդիսացեալ անտես
 պոսէր
 " Ժգ. Պահանջել զհարկատուն
392. Ժ. Ի հիւպատուոջն վաղէսի Ե
393. Մ. Տաճկու նքն որ նախկին դաշնաւորք
 " Ժդ. Անպիտի դաշամբք Ե-ճանել զխաղաղութիւն
396. Վ. Գրտանէ զամբսին 'ի Տեճ 'ի արտմութեան

ԳԻՐՔ Ե. (399—485)

399. Վ. Գարապէլ վիճաբանութիւն
400. Ժգ. Այդ և ո՛չ քրիստոնէին արասցուք յիշատակ
401. Վ. Զաւրս և զաւրականս կարգէր
405. Գ. Իսկ որք ընդ Մեղիտոսին
 " Ժէ-ը. Աջակողացն ասին. խղձալ դարձեալ յորդորելով
407. Եգ. Փոխեալ լինէր
421. Ե. Վասն Մակեդոնի 'ի Կուկիսան (քաղաք) Հայոց
 խեղդեալ սայր
423. Ժա. Զպղղն բարբարոսաց նմա հաւանեցոյցանէր
 " Ժե. Յանժամ և թագաւորն (Թեոդոս) զորդին
424. Մ. Ոչ ընդ երկարս ինչ ամենայն ուստէք գային և
 պիսկոպոստէք
426. Ժդ. Ի թագաւորութիւնն ընկայեալ, ծանուցանէր
 " Ժը. Ընդունին զպատմութիւնս նախ քան

263. ԺԹ. Խզեալ պատահեցան ընքեան
 264. Իբ. Վախճանէր 'ի բերդին, որոյ անուն Բեռքեօթոյ
 " Իգ. Կեցեալ ամա չբո
 266. Ժգ. Ի նախկին կնոջէն ունէր
 " Իս. Գործեաց բողոքորթ աղապան ձայնիւ
 267. Է. Զայս և այսպիսիս առայեալ իմաստասիրին
 " Իդ. Զորս ընդ իւր էին, յորդորէր
 269. Զ. Ըստ պատերազմացն բազմաբ հանգիսացեալն
 անտես առնէր
 " Ժ. Հրամայեալ պահանջել զհարկատաւան
 " Իդ. Ի հիւպատուոջն Վաղէսի է
 270. Գ. Տաճկունք՝ նորս նախկին դաշնաւորք
 " Ժգ. Այնպիսի դաշամբք առնել խաղաղութիւն
 272. Ե. Գրտանէր զամբոխն 'ի բաղամ սրտմուլթեան

ԳԻՐՔ Ե. (273—328)

274. Գ. Պարապել վեճաբանու իւրաք
 275. Գ. Այլ և ո՛չ քրիստոնէիս (1) արասցաւք յիշատակ
 " Ժգ. Որոյ զպոս և զաւրականս խոթէր
 276. Իբ. Իսկ սրք ընդ Մեղեօթիսիւն
 277. Ժգ. Ազանդաց նման, խղճեալ դարձեալ փոխային
 278. Զ. Փոխարէալ լինէր
 284. ԺԸ-Թ. Վասն Մակեդոնի յարտիս 'ի Երուկիսոն Հայոց
 իսկ զդեւ տայր
 285. Իբ-գ. Ըստ այնմ ժամանակոյ զազգան բարբարոսաց նմա
 հաղանդեցոյցանէր
 286. Գ. Յայնժամ և Թագաւորն զորդին Արկադիոս
 " Զ. Ո՛չ ընդ երկարս ինչ յեւ այսորի գային ամենայն
 ուստէք եպիսկոպոսունքն
 287. Իս. Ի Թագաւորութիւնն Երեւալ ծանուցանէր
 288. Բ. Ընդունին զպատմութիւնս զորոյ նախ քան

(1) Լուսանդոգրութիւն . . . ԶՎաղէսէ ասէ և այլոց չբախտաց .

427. ը. Այդք այդնզգ իմն ասէին, ասէ գրեալս
 թ. Ո՛չ միայն առ այլան յաղանդացն,
 428. գ. Իսկ թագաւորն զժողովն ընդունէր
 429. զ. Թղթովք զորս իւրեան մխիթարէին
 432. դ. Զաւրովարն Անգուագաթիոս, յառաջ ասել
 զինուկրաց, որպէս թէ իցէ
 " ժբ. վաղճանէր 'ի հիւպատուոյն
 433. է. Զմահ ինրրեայէ բունակալն
 " է. Որ էր Արգադիոսի Աւգոստի և Բաւտիստի
 434. թ. ՅԱնտիոք Ասորիաց կաշեալ առնովաւ կարգէին
 435. ա. Իսկ բնդ նայն ժամանակաւն
 " է. Համբաւս տրտաքս վառեցուցանեն
 " ժգ. Այսբան և այսբան ըստ պատերազմն տնկան
 436. բ. Ո՛չ որպէս զտեղծեցելոց զորս ստեղծինն
 " դ. Ո՛չ այլ ազգ առնել քան զը ինչ 'ի նոցանէ ըւան
 437. ա. Առ իւրեան գէտընկէց եղեալ զինքն խեղդէր
 " դ. Որդի թագաւորին Ոնորիս
 " իբ. Նաւատիանոսաց աղաչեալ
 439. զ. Ո՛չ միայն երգմնագանցելոյն, այլ և պատճառ
 տայր որոշել զհամախորհան
 " ժէ. Ի դատակերտոն զժողովն առնէին:
 441. ժա. Մինչև յազումն սպանմանցն եղեալ դագարիայ,
 " քանզի կորնչէին 'ի հեթանոսացն
 443. ժգ. Երկաքանչիւրքն պատճառէին
 " ժե. Զարչարանացն լինել ասել զխաչն
 444. գ. Թարգմանիալ զխաչածենն նկարադրու թիւն
 445. ե. Ի վերայ բագնին գրեալսն իւրոյ բանին
 " ժե. Մին լայս իսկ (սխալ ընթերցում)
 447. բ-գ. Յաղաւրիսն որգեղալ
 448. զ. Թէողա զբաղաքն ազատեաց զՀոռոմ

- 288. ժե. Այլք այլ ազգ իմն ունիին առ գրեական
- " ժե. Երկեաց լինին մչ միայն առ այլնն յազանդոցն
- 289. ժ. Իսկ թագաւորն ընդունէր զժողովարն
- 290. Գ. Թագավք չը պրեայն, մխիթարէին
- 291. ժե-զ. Զաւթավարն Անդաւղաթիսս : Յառաջ ստեղծէ
 նակկաց կրամայեալ, որպէս թէ իցէ
 " իդ. Վախճանէք ՚ի հիւպատառօջն . յանձանն (1)
- 292. ժք. Զմահ խորհեացի բռնակալն
 " ի-ս. Որ էր Արիագի Աւգոստոսի և Բաւտոսի
- 293. է. ՅԱնգիւքաց Ասորեսոց կոչեալ ընդ նախա կարգէին
 " ժք. Իսկ ընդ այն նայն ժամանակաւն
- 294. ա. Համբաւս արտաքս վառեցուցանեն նորագոմիցի
 " իդ յանկայեալս գործոյ
 " բ. Այսբան և այսք ըստ ճարգին անկան,
 " ժե. Ո՛չ որպէս սանդեցելոց, այլ իբրև ճըրարաբար
 Եղևոյ, զոր ստեղծինն
 " ժե. Ո՛չ այլ ազգ առնել քան որպէս ՚ի նոցանէ լուան
- 295. դ. Աւելիք գետընկիցեալ զինքն խեղդէր
 " է. Որդի թագաւորին Թեոդոսի Ոնոտիս
- 296. ա. Նաւատիանոսոց եկեղեցոյն ազաչելով
 " իդ-դ. Ո՛չ միայն վան երգմնագանցելոյն, այլ լի և պատ-
 ճառ տայր որոշելոյ զհամախարհան
- 297. ժ. Ի դատաակերտս խաղաին զժողովան առնէին
- 298. է. Մինչև յազումն սպանմանցն եղեալ դադարե-
 լոց . քանզի կորնչէին ՚ի պարտազմին ՚ի հեթա .
- 299. ժթ. Երկաքանչիւ բքն պատլաճէին
 " իա. Զարչարանսոցն լինել ստելով զխաջն
- 300. գ. Թարղմանելով զխաջսձեւն նկարապրութիւն
- 301. գ. Ի վերայ բազմին գրեական ընկերցեալ իւրոյն բանի
 " ժք. Մին լայտոսի
- 302. դ. Արգիլական յաղաւրիսն եղևալ
 " իդ. Թեոդոս զՀոմիլայեցոց քաղաքն ազատեաց

(1) Այս բառի վրայ նշան դրած է լուսանցքում տեղեկներու համար անի
 անունը . բայց զանց ըրած է :

448. ԸՎ Իսկ ինքն որգւոյն Ոնորիւ
 *Մ. Ժ. Յորմէ՛ Նաւատիանոսքն խղճային
449. Բ. Հողորդել ոչ կամեցան
 " Թ. Յոր առ զղջմամբ քահանայէ հրաժարեցին
450. Կ. Առ Նեկուսուիւ եպիսկոպոսաւ Բարա՛մ ինչ իրի ըստ
 եկեղեցւոյն պատահեալ
 " Ժ. Զայլ մեղս անձինն ապաստանէր
451. Բ. Ո՛չ միայն ՚ի վերայ Էփէլոյն
452. Բ. ՅԱրեանոսացն . . . և յեպոյ ՚ի Մակեդոնէն
 " Ե. Ի միտնգամ որոշումն ո՛չ հաստատէր
453. Ժ. Նաւատիանոսացն ՚ի Կ. Պոլսի զքառասուն
454. Ե. Նաւատիանոսաց անգոսնել եթէ ոչ
 " Թ. Միիթարել . . . կամեցաւ , ձեռնադրէր .
 " Ժ. Ի քահանայի նախակարդեցաւ պտաիւ
455. Դ. Զի կարգեալ զնոսա ո՛չ սրժանաւորս լինել (վարութե)
 " Ժ. Բան զոր Սաբբատիոսին
456. Իգ. Եւ առաւել ևս ՚ի Փռիւգիայոյ
457. Ժ. Եւ ո՛չ մին աւրէնք Քրիստոսի Էրմայեղի
458. Բ. Այլ և վասն գաւնի ո՛չ խղճալ յորդորելով
 " Ե. Եւ ասի վասն այսորիկ ասացեալ
459. Իս. Որպէս և ասացի , աւրինադրեցի՛ն :
461. Ժ. Բաէտանիա , Ղլւբիւա
462. Ժ. Այլ ազգ յայլս պարակէ գտանել
 " Ժ. Յամենայն Ելլադիա և յԱղէքսանդրիա
463. Ե. Զիարդ սոքա առ իւր աւուրցն երկձայնելով
 " Ժ. Հազորդէին , ՚ի ջրոց և զնոսա
465. Դ. Ի շաբաթու առնեն զժողովն
 " Զ. Յեա խորխանարոյն և ՚ի կերակրոցի յապենալոյն
 " Ժ. Ամենայն ինչ (պաշտամանն և) հաւաքմանն լինի
 " Ժ. Այս է սովորութիւն յԱղէքսանդրիա նախկին
 " Ժ. Յնկարութիւն Մոզեսի տկարանայ
 " Ժ. Մինչ Զատիկ լինել ասելով

303. բ. Իսկ ինքն կանրեղյ սրդւումն Ոնորիւ
 " է. Յորմէկիդէ Նաւատիանայքն խղձային
 " Թ. Հաղորդել ո՛չ կամեցեալ
 " ժգ. Յոր առ զղջման քահանայէ հրաժարեցին
 " ի. Առ Նեկտաաիւ եպիսկոպոսաւ փոխեցին : Իսկ
 այսպիսի ին իրի ըստ եկեղեցւոյն պատահեալ :
304. գ. Զայլ մեղս անձինն ամբարարնէր
 " է. Ո՛չ միայն ՚ի վերայ եկեղեցւոյն
305. ա. Եւ ի Սրբիանոսացն (1) . . . և յորոյ ՚ի Մակեդոնէն
 " դ. Ի միանգամ եղեալ սրոշումնն ո՛չ հաստատէր
306. ա. Նաւատիանոսացն ՚ի Կ. պօլսի եկեղեցի գրառաստուն
 " Թ. Նաւատիանոսացն անգոսնեալ ղչեռնադրոսիւնն
 " ժգ. Մխիթարել . . . կամեցեալ ձեռնադրէր
 " իբ. Առ քահանայի նախակարգեալ պատիւ
307. բ. Զի իրծել զնոսա ո՛չ արժանաւորս լինել
 " ժգ. Քան յրժամ զբոս Սաբատիոսին
309. զ. Եւ առաւել որչ ՚ի Փռիւզիայ
 " իա. Եւ ո՛չ մին աւրէնք Քրիստոսի կամարդին
 " իբ. Այլ և վասն իրանից ո՛չ խղձեալ յորդորելով
310. ա. Եւ ապա Վասն այսորիկ ասացեալ
311. Թ. Որպէս ասացի, աւրինադրել յազգս ասանին
313. ժբ. Բռեւտանիա, Ղիւբիա, ամենայն Եղգորիս
314. ժա. Այլ ազգ յայլս պահեալ է գտանել
 " ժգ. Յամենայն Եղգադիա և որչ յԱղէքսանդրիա
 " իա. Զիարդ ողբա առ ուր աւուրցն երկձայնելով
315. գ. Հաղորդին, իսկ ոմանք ընդ յիանցն ՚ի Ռունոյն կաղորդին.
 ՚ի ջրոյ և զնոսա
 " ժգ. Ի շաբաթաւ առնեն կատարմանս
316. ա. Յետ խրախանալոցն և յամենայն կրտսիրոց
 " է. Քմենայն ինչ հաւաքմանն լինի
 " զ. Այս է յԱղէքսանդրիա սովորութիւն նախկին
 " Թ. Անկարութիւն Մովսիսի առ ինչայն տկարանայ
 " ժ. Մին Զատիկ ճշմարիտ լինել ասելով

(1) Մեր գրիմակն ժՅՁ ալ « Նաւատիանոսաց » ը կրթուած է :

466. զ. Իսկ որոց ամենայն եկեղեցեաց
 467. ա. Ո՛չ տսէր վաստակ լինել զխախտն գիրս
 " զ. Եւ 'ի նմին Մակեդոնիա
 " ժգ. Յերիկորինն քահանայքն
 468. գ. Յրանայն աղանդս, ո՛չ է գտանել ժափանխալ
 միմեանց
 " ժ. Մեղուցեալս որոշն 'ի հազորդութենէ
 " իե. Էսային ունելով պատիւ
 469. ժք. Զգուշութիւն ուղիղ քաղաքաորութիւնն
 470. թ. Անփոյթ արարեալ զամենայն
 471. ժթ. Որպէս զի և նոցա ըստ այսմ մասին (նման)
 " իդ. Եկաց 'ի նախկին որոշմանն
 " իզ. Նաւասիրանայքն վասն տաւնի
 472. ժ. ԶԱստուծոյն (բան) ո՛չ 'ի հաւրէ ճնանիլ
 " ժե-զ. Ո՛չ գու Որդւոյ : Իսկ Մարինսս, զոր 'ի Յիրիկայ
 նախքան զԳառութէսս լինէր ընտրեալ
480. ժգ. Մարտակիցքն Թէսզոսի
 484. բ. Կարգել յարեւմտական կաղնուան փոխայր
 486. ե. Իսկ յետ ճաշոյն խաւթանայր
 " զ. Որդւոյն (իւրում) կատարեալ . . . հրանայէր

Գիրք 2. (486—565)

487. ե. Եւ զի ո՛չ զգործան նոցա մեծացուցանեմք
 " ը. Կամ սրբագոյնս, կամ (զայսոսիկ) զայսոսիսս
 " ժք. Հրաժարումն ունելով
 489. գ. Մարմինն Թէսզոսի կարծեցելով կտրուանաւ
 Բիւրալ
 " ժե. Բայց ըստ սրում աւուր յորում
 " ժզ. Ըստ նմին (աւուր) և Մարիանո՞ Նաւասիրանոց
 սացն Էպիսկոպոս վախճանեցաւ

490. զ. Եւ սպաս փոյթ վասն ձեռնադրութեան

491. բ. Ապա սակաւ ինչ անցեալ (այլովք)

” Կ. Առնթեր լինէին բազում այդ եպիսկոպոսք , նսե Աղէքսանդրի եպիսկոպոսն թէպիկէ : Որ և խոփանել ջանայր Յոհաննոս Խոնարրոսիւնն , զի զԽիզորոս քահանայ զառ ՚ի նմանէ եպիսկոպոս ձեռնադրեացէ , զոր յոյժ սիրէր . քանզի վասն նորա կախալ էր յանն Գործ շրճարին , իսկ թէ զինչ է այս . ասելի է աստուտ : Մինչ թագաւորն թէդոս պատերազմէր ընդ Մարսիմայ , թէոփիլոս ընդ Խիզորի ընծայս առաքեաց թագաւորին , եւ ետ ՚ի ձեռն նորա թուղթս երկուս . հրամայեալ յազթողին մատուցանել զընծայս եւ զթուղթսն : Խիզորայ ընկալեալ զհրամանս զայս մնայր ՚ի Հռովմ , ակն ունելով յազթուութեան . այլ ոչ ընդ երկարս ծածկէր խորհուրդն ; ընթերցողի սր առ նա գողացեալ զթուղթս : Յաղագս քոյր Խիզորոս յերկիւղ անկեալ , անդէն յԱղէքսանդրիա փոխի : Վասն այս պատճառի ջանայր թէոփիլէ յաղագս Խիզորայ . բայց որ ըստ թագաւորին էին , զՅոհանն նախընտրեցին : Եւ քանզի բազումք ընդդէմ թէոփիլոսի շարժեցան ամբաստանութեամբ , և գիրս լի մեղադրանոց ետուն եպիսկոպոսացն որ անդ կային : Եւ աւագ թագաւորական ամբանոցին Եւարոպիոս առեալ զգիրս ամբաստանութեան , եցոյց թէոփիլոսի ասելով ունի ընտրել . կամ ձեռնադրել զՅոհանն , և կամ զընդդէմն իւր ամբաստանութիւն ՚ի յանդիմանութիւն անել . յայտով երկուցեալ թէոփիլոս ձեռնադրէ զՅոհանն : Եւ այսպէս ձեռնադրեալ նստէր յաթոռ եպիսկոպոսութեան ՚ի քանն վեցն Փետրուարի ամսոյ , զինի հիւպատուոջն , զոր կատարէին ՚ի Հռոմ թագաւորն Ոտրիոս , իսկ ՚ի Առասանդնուպաւլիս Եւտիքիանոսն . որ յայն ժամ թագաւորին էր եպարքոս :

Եւ վասն զի երեւելի էր այրս , յորոց եթող ՚ի բանից (ճառից) , և յորոց ՚ի բազում դժեղակոս զյանդիմանուց :

331. Ժզ. Եւ առժամայն ապա փոյթ վասն ձեռնադրութեանն
 ր իբ. Ապա սակաւ ինչ անցեալ ժամանակի

332. ա. Աւրիթեր լինէին 'ի խազաւորական կրօնակէ թաւ
 դում այլ Եպիսկոպոսուներ, նա և Աղէքսանդրացն Թէոփիլ
 ըստ, որ փոյլի Գնէր Կարէլ զկարծիան Յովաննոս. զԻպոզոտոս,
 որ ընդ նովաւ քահանայն՝ առ Եպիսկոպոսութիւնն նախաւ
 ձեռնել, զոր յոյժ սիրէր, զի յաղագս նորա երբէմն լի
 վարաս կրօնան ընկաւ : Իսկ եթէ զԲնչ է այս, ասելի է :
 Յարժամ թագաւորն Թէոդոս առ բռնակալն Մարքիմոս
 հանդիսանայր, Թէոփիլոս 'ի ձեռն իտիզոտոսի ընծայս ա
 ռաքերով թագաւորին՝ կրկինս նմա թուղթս ընձեռեաց,
 պատուէր տուեալ մատուցանել յաղթողին և զընծայոն
 և զթուղթան : Յայտոյի սպասաւորեալ իտիզոտոս՝ հասանելով
 'ի Հռովմ յաղթութեանն սպասէր, այլ ոչ ընդ երկարո
 ինչ եղեալն ծածկեցաւ ընթերցաւ զին, որ ընդ նմայն գա
 լով զթուղթան գողայեալ, որոյ աղագաւ իտիզոտոս յեր
 կիւղի եղեալ որպէս կայրն յԱղէքսանդրիա փախեաւ :
 Այս պատճառս էր Թէոփիլոսի յաղագս իտիզոտոսի փու
 թոյն. բայց որք ըստ թագաւորութեանն՝ զՅովաննէս ընտ
 թէին, վասն զի ամբաստանութիւնս ընդդէմ Թէոփիլոսի
 բարումք շարժէին և գրեալս վասն նորա այլ ոմն սակս
 այլ պատճառոյ տային, որոյ մերձն Եպիսկոպոսոց : Իսկ
 աւագ թագաւորական աւթանոցին՝ Եւտոսպիոսի առնլով
 զգիր ամբաստանութեանն՝ եցոյց Թէոփիլոսի ասելով՝ ընտ
 բութիւն ընդունել, կամ ձեռնադրել զՅովաննէս, կամ
 զընդէմն իւր ամբաստանութիւնս 'ի յանդիմանութիւն ու
 ծել : Յայտոյնէ երկուցեալ Թէոփիլոս՝ ձեռնադրեաց զՅո
 վաննէս. ապա ձեռնադրեալ առ Եպիսկոպոսութեանն երթ
 ցաւ թիւն ելանէր Իջ. Փետրուարի ամսոյ, զինի հիւպատ
 ւոջն, զոր կատարէին 'ի Հռովմ, թագաւորն Ռուրիոս, իսկ
 'ի կոստանդիանուպոլսի Եւտիւքիանոս, որ յայնժամ թաւ
 գաւորացն եպարքոս :

Աղբ՝ վասն զի երեւելի էր Եպիսկոպոսն Յովաննէս, յորոց
 եթող բանիցն, և յորոց 'ի բազում դժնդակսն անկաւ,

Թիւն արար, արժանիս համարիմ՝ ոչ լռել որ ըստ նմայն էին պատահեալքն, այլ որքան ժամանակի պատմութիւնս է վարկանելի, ասել. եթէ ուստի էր, և կամ յորոց, և որքան եկն ՚ի վերակացութիւն եպիսկոպոսութեան, եւ զիարդ դարձեալ որոշեցաւ, եւ որպէս յետ մահուանն պատուեցաւ առաւել քան ՚ի կենդանութեան:

ԳԼ. Գ.

- Յոհան Անտիոքացի էր ՚ի Խորին Ասորոց, հաւրէն Սեկունդոսի և մաւր Անթուսայ, ՚ի քարէտոհմիցն սր անտի. աշակերտեալ Լիբանիոսի իմաստիրի, եւ ըսող եղեալ Անդրադատի գիտնաւորի: Հանդերձեալ ՚ի դատողութիւն, և տեսեալ ՚ի դատաստանն անիրաւ տարժանմունք, դիմէր յանպար: Եւ զայս առնէր նախանձեալ ընդ Եւազրի. որ և նա հպեալ ՚ի նոյն վարս և ՚ի հանդարտազոյնս լեալ առ վարդապետս կրաւնիցն, անդէն փոփոխեալ լինէր ՚ի վարս եւ ՚ի գնացս եւ ՚ի զգեստս. եւ ընթերցաւէր առ տուածային գրոց, իմաստնանայր եւ հռչակաւոր լինէր ՚ի մէջ ճգնաւորաց: Եւ յորդորէր և զԹէոդորոս և զՄաքսիմոս, զաշակերտակիցնս իւր առ Լիբանիոս իմաստասիրի, Թողու զկեանս լի տարժանաւք և գալ ՚ի վարս պարզ և առանց ամբոխից: Յարոց Թէոդորոս յետոյ Մոփսուեառուց
496. գ. Զսեռութիւն արտաքս յեղեալ
 " ժ. Յընթերցաւ զի կարգ այնուհետեւ խորհեալ
498. ե. Համառաւտ ասել
 " ը. Արամտութեամբ յաւէտ քան ամաւթով
499. գ. Խոշոր (յամենեցուն) ՚ի նոցանէ տտեալ լինէր
 " ը. Բայց ածէր առաւել
500. բ-ե. Իսկ եպիսկոպոսն ո՛չ ընդ երկարս ինչ զայլ ամն վասն այլ պատճառոց արտաքս հանէր զբազումս յեկեղեցւոյն
502. ժբ. Զհիւպատոսի պատիւ առաջին
503. գ. Ընդհապեալ առ Թագաւորն Եւոռոպայեացի
505. ժա. Գերազանցեալ (երկիւղածութիւնն և.) համարձակութիւնն Յովհաննու

- 505. ժգ-է. Երկնէր չարն հակառակ նա
- 508. ա. Իսկ Թագաւորին քաղցր կամաւք
- 509. ժգ. Գային նախ փորձեցաւ լըբբ անգրայութամբն
- 512. է. Արպէս զի արդեւք զարեւելից կողմունան
- 513. ժե. Ի վերայ արարածոցն եղև աքանջիլի
- 515. ը. Յամենայն ժամ Դ Բարձն լինէին
 " ժա. Մարմակերպ գու զԱստուծոյ ասէին
- 516. գ. Ժողովաւ զմիայնարունն յԱղէքսանդրիա գային
- 517. ժբ. Իսկ Թէ որպիսի և զինչ, (ասացից)
 " ժե. Ամենիտա, և Եւսեբիոս
- 518. Կ. Ըստ Աղէքսանդրուոյ, որ ըստ նոցա բանն
- 519. ը. Իսկ նոյա փոքր ինչ հոգ տարեալս սպառնալեացն
 " ժե. Յանկչիլն նոցա Դ ճգնութիւնն
- 524. ա. Ընդդէմ ընդ մէջ քաղաքին
 " ժե. Նոքա Դ գիշերինն աւրհնութիւնս
- 526. գ. Մտորութիւն ընդդիմայն ասրհնութիւնս
- 528. իզ. Քան զտեղեկանալն տալ նոցա (Գ)

- 529. բ. Դիտակորոսին հատուսցէ
 " ժբ. Քանզի մեղադրէր Եպիփան Թէոփիլոսի
- 531. բ. Յառաջ ուրեմն ամաց վախճանեցելոյ
- 532. ա. Ի վեհագունիցն զԹագաւորութեանն
 " գ. Ժողով Դ կոստանդինուպալիս լինել
 " զ. Բայց (առաւել) աճեցոյց զատելութիւնն
 " ժա. Իսկ Անպիոքոս Պողոսիդիոյ, որ Դ Փիւնիկիս եկեղեցւոյն առաջնորդ էր
 " ժգ. Իսկ Սեւիրոս և Թուել խրատիլով
- 533. ժգ. Զայդ նախակարգեալ (եպիսկոպոս) փութացելոց (Կ) նա զԵրուզիլիոս զարկաւագ իւր

(Գ) Երփու նախադասութիւն բաց թողած է : Մ. Վ.
 (Կ) Թագաւորի փառազն պարբերութիւն բաց է թողած : Մ. Վ.

339. ա. Երկնէր չարն հակառակ նորս
 340. է. Իսկ յայժամ Թագաւորին քաղցր կամաւք
 341. Թ-ժ. Գայինսա նախ փորձեցաւ լիբբ յախրայտ-Լիտաբն
 343. ը. Արպէս զի արդեւք անդոսա զարեւելից կողմուանս
 344. ե. Ի վերայ արարածոցն եղև սքանչելի
 " իդ. Յամենայն ժամ 'ի Բարնայ լինէին
 345. գ. Մարդակերպ գսլ զԱտուած խորհին
 " ժս. Թողալ⁽¹⁾ զմիայնարանսն յԱղէքսանդրիս գնային
 346. զ. Իսկ Եթէ որպիսի և զինչ, որոց
 " ը. Ամմոնիսս, և Եւսեբիսս և Եւփրոսիոս
 " ժս. Ըստ Աղէքսանդրւոյ, որ վասն նոցա բանն
 347. ը. Իսկ նոցա փոքր հոգ տարեալ սպառնալեացն
 " ժդ. Յանկչիլն նոցա 'ի ճգնատրան
 349. ժզ. Ընդդիմայնսն ասելով, ընդ մէջ քաղաքին
 350. ա. Նոքա 'ի գիշերայինս աւրհնութիւնս
 " իգ. Ընդդիմայնո-Լեանցն սովորութիւն
 352. ժէ. Քան զտեղեկանալն տալ նոցա : Յայտոյի նախելով
 Գործոյն հասաներ 'ի լեւելն Թեոփիլոսի բան սոսք և
 պարասպեր առ 'ի յագնել նոցա ⁽²⁾
 " իս. Դիսակորոսին և Սիրոտոսին հասաւ ոցէ
 353. զ. Քանզի մեղադրէր Եպիփանայ Թէոփիլոս
 354. գ. Յառաջ ուր ուրեմն ամաց վախճանեցելով
 " ժգ. Ի վերահաղունիցն ըսք Թագաւորութեանն
 " ժզ. Ժողով 'ի կրօնանդիմուպոլսի առնել
 " ժը. Բայց աճեցայց զատելութիւնն
 " իգ. Իսկ Անրիսք Պատղմայիտայ, որ 'ի Փիւնիկիոյ եկե-
 ղեցեայն առաջնորդ էր
 355. բ. Իսկ Սեւիտիանոս և Թուելով խրատիլ
 " ժթ. Զայլ նախակարգել փութացելոց ⁽³⁾ նա զԵրա-
 զերոս ոմ Սարկաւագ իւր

(1) Լուսանցբում բնագրէն ուղղած է :
 (2) Թագաւորն մանր նախագատութիւններով բաց թողածները : Մ. Վ. Բնքն ալ զանց ըրած է . մինչդեռ Թղթերով պակասները՝ բնագրէն թարգմանել է :
 (3) Մեր օրինակին մէջ էլ չը կայ բաց թողուած գորգերութիւնը :

- 535. գ. Հոգ փարեալ Սեւե-իանոսի գալտեանն
 " սգ. Յրտաքս վարեր զնա 'ի քաղաքէն
- 536. ե. Գազտ առ միմեանս ունելլ
 " ս. Այսպիսի ինչ էր
- 541. ժգ. Արդ զգուշացիր մի խռովութան 'ի ժողովրդ-
 դեանս եղելլ
- 542. գ-զ. Ատեն, թէ եամբառնալով զնալ առ Յոհան զայս
 ինչ յղեաց, Յուսամ ոչ մեռանել քեզ եպիս-
 կոպոս. իսկ նա (ասէ) անդէն յղեաց. « Յոյս
 ունիմ ոչ հասանել 'ի քոյսն հայրենիս »:
- 543. սե. Հասարակ ընդդէմ ամենայն կանանց
- 544. ա. Յարգարէր զայս և Սեփակիոս
 " ի. Եւ այդքն անցին
 " իս. Եւ ոչ միայ ուրուք յեկեղեցւոջն
- 545. ժթ. Իսկ նորա ոչ կամեցեալ պապակել
- 546. գ. Զոր ընդ նմայն 'ի մեծ ժողով
- 548. ս. Վերսկոչու մն առնել թագուհոյն հրամայեաց
 " գ-գ. Առաքեալ սպա թագուհոյն ներքինի Բոխոն,
 հասանէր նմա 'ի Պոլիպոն ծովեղէրայն անդի
 վաճառու է սա, որ կայ
 " ժ. Ո՛չ կամելով (նորա) 'ի քաղաքն մտանել
- 549. ա. Ելեալ ընդ առաջ (նորա) հանդերձ
- 550. բ. Զի փարիս 'ի հեռի
 " ժզ. Իսկ տակաւք և կորնչէին
- 552. գ-է. Վառեցուցանէր զլեզուն: Եւ զունսւզսն նմա
 բանիւ միթարականաւ
 " ժգ. Ատեան եպիսկոպոսացն ընդդէմ Յոհանոս
- 553. ա. Վառեցոյց առ բարկութանն զթագուհին
 " զ. Իսկ զի Յոհան զկանան զայն
- 556. ժբ. Զարաշար ակտոսցու որպէս զի ցեցակեր լինիլ
- 562. ժը. Եթէ զիս յայսրան աղիստութիւնէ 'ի բաց փոխեցես.
 " ի. Այլ ոչ գրեզ, ասէ, զադարեցուցից 'ի խաւսելոյն
 " իբ. Պատրաստ առ պատասխանիսն էր

356. ԺԹ. Հող փանել Սեւիրիանոսի գալութեանն
357. Ե. Արտաքս Կանէր զնա 'ի քաղաքէն
 * ԺԸ. Գաղտ առ միմեանս պահելով
 * Ի. Այսպիսի ի՞նչ էր
361. Ժա. Արդ՝ նախ զգուշացիր, մի 'ի խռովութենէ 'ի ժռ
 զվրդեանս եղելայ
 * ԺԵ-ը. Ասեն, Եթէ Կանրերջելով գնալ առ Յովան՝ զայս
 յղեսց: Յուսամ ո՛չ եւ մեռանիլ քեզ եպիս-
 կոպոս. իս'չ նա անդրէն յղեսց: Յոյս ունիմ
 ո՛չ հասանել քեզ 'ի քոյսն հայրենիսն
362. Գ. Հասարակաբար ընդդէմ՝ ամենայն կանանց
 * Ժ. Յարդարէր զայս և Սե-խո-խանոս (1)
363. Ե. Եւ այլքն անցանէին
 * Զ. Եւ ո՛չ միայ ուրուք, որոյ յեկեղեցւոյն
364. Բ. Իսկ նորա ո՛չ կամեցեալ պահել
 * Է. Զոր ըստ նմայն առ մեծ ժողով
365. Է. Վերակոչուամն առնել թագաւորն հրամայեաց
 * Ը-Թ. Առաքեալ ապա Բոխոն, թագուհւոյն ներքինի
 հասանէր նմա 'ի Պեղեպոսն ծովէզեր առան,
 տեղի վաճառու է սա, որ կայ
 * ԺԷ. Ո՛չ կամելով 'ի քաղաքն մտանել
 * Ի. Ելեալ ընդ առաջ նորա
366. ԺԶ. Քանիչ Դապիր 'ի հեռի
367. Բ. Իսկ սակաւք ոճանք և կորնչէին
368. Ժա-բ. Վառեցուցանէր զլեզուն, և զպարսն նմա և զու-
 նաւզան բանիւ մխիթարականաւ
 * ԺԹ. Ատեան եպիսկոպոսայ ժողովել ընդդէմ նորա
369. ա. Վառեցոյց առ բարկութիւնն զթագուհին
 * Իա. Իսկ զի Դարյեալ Յովհան զկանոնն զայն
371. Ժգ. Զարաշար ախտադաւ մինչ զի յեցակեր լինիլ
375. Իբ. Եթէ զիս յայտբան վապակոյ 'ի բաց փոխեսցես
 * Իգ-դ. Այլ ո՛չ գ.քեզ ապա դարդարեցուցից ասէ 'ի խուսելոյն
376. ա. Պատրաստ առ պատուխանապարտութիւնն էր:

(1) Բնագրէն ուղղած է:

562. իդ. Յիշել զամենայն ճառեալսն նորա
 564. բ. Զայն տեսանել կամեցաւ Արկագիտի
 յ ժա-բ. Յետ այնոյիկ որ շուրջ զաղաւթարանսուն կայր
 տունն անկանէր ամենեւիմբ
 յ. ժէ. Վկայեցաւ աստուածասէր վիկել թագաւորն

Գիրք Է. (566—690)

568. թ. Ի քահանայութեանց նախկարգիւր
 569. գ. Ոչ առ նորա ժամանակաւքն սկսայց ասել
 յ. Ի Սիւննառն քաղաքի
 570. գ. Բիւրուք հակառակ (ընդդէմ) նոցա հպեալ
 յ. Իսկ զԷպիսկոպոսն նոցա որո՞ճ անուն էր Ագաւ
 պիտոս
 572. զ. Ժամանակին կարգաւորութիւն էր անձան
 յ. թ. Ամենայն բժշկական արուեստ ՚ի վերայ նորա կրթե-
 ցելոյ և սչ ինչ ՚ի վերայ նորա զաւրացելոյ
 յ. ժե. Հրամայէր ՚ի ըստարանն
 573. գ. Յուցեալ մարդկան կամեցաւ
 յ. է. Այսպիսի սպա ՚ի Քրիստոսէ գոյր քաղցրութիւն
 574. ժ. Զոր սչն ուրեք եւ սչ երբէք է այս ինչ
 575. ժբ. Կարնչիկ ՚ի նոցանէ ճչ մարդ
 576. գ. Քանզի ճժժ ամ ունելով վախճանեցաւ
 577. ժբ. Զի արդարս այտքիկ յարիանոսական աղանդ իւ-
 իեցանն
 578. ժա. Ոմանք ինդրէին նոր ուսուցանել զՏիմոթէոս
 579. գ. Յազթահարել զգործէնն
 յ. է. Ի վարս բրիտանեւութեան ընդարձակիկ
 581. ը. Մի խաղապիւր ասէր, ով թագաւոր
 582. ժե. Կասկած ունելով ՚ի մոգսն, և առ ժամայն

376. բ. Յիշել շայ ամենայն ճառեալն նորա
 377. ա. Զայն անաննել կամեցիալ Արկազիսի
 " ժ-ա. Յեա սյնորիկ առժամայն, որ շուրջ քաղաւթսօրա
 նստն կայր ասունն յեջ, անկանէր ամենեւեմբ
 " ժդ. Վկայեցաւ սուսաւածասէր Գորշ թագաւորն

Գիրք Է. (277-454)

379. զ. Ի քահանայութիւնն կարգիւր
 " ժգ. Որ առ ժամանակաւքն եղին, սկսայց ասել
 " ժե. Ի Սինայիոց քաղաքի
 380. բ. Բիւրուք հակառակ նոցա հպեալ
 " դ. Իսկ առաւել զեպիսկայունն նոցա, որոյ անունն
 Ագապիտոս
 381. ժդ. Ժամանակայն այնոյի կարգաւորութիւն ունէր
 " ժզ-ը. Ամենայն բժշկական արուեստի 'ի նա կրթեցելոյ
 և ամենայն երկտխան աղաւթից, և ոչ ինչ 'ի վերայ
 նորա զաւրացելոյ
 " իդ. Հրամայէր 'ի լուսարանն
 382. դ. Յուցանել մարդկան կամեցաւ
 " է. Այսպիսի ապա 'ի Քրիստոստէ ճարտիան գոյր քաղց.
 " իգ. Զոր ոչն ուրեք և ոչ երբէք, և ոչ գրեալ երբեք,
 է այս ինչ
 383. ժե. Կարնչիլ 'ի նոցանէ առաւել քան ճճ մարդոյ
 " իգ. Քանզի ճժժ ամա կեցեալ զախճանեցաւ
 384. ժը. Զիտոր արս այսորիկ յարիանոսականն աղանդ յա
 բեցան
 385. ժբ. Ոմանք ինդրէին նպտցանել զՏիմոթէոս
 " իա. Յողթահարել զգործեանն
 386. բ. Ի Պարս քրիստոնէութեանն ընդարձակիլ
 387. զ. Մի իաղազանար ասելով թագաւոր
 388. գ. Կասկած ունելով 'ի մագան՝ իո-Ռաֆոյն ինդրեայ
 զարարաւան, և առժամայն

585. Ժ. Զբաղումն 'ի սիւնկղիտոնն
587. զ. Իշխանաբար յեռնարիլ թողացուցին
588. Ժ. Ի ժամանակ վաղճոնին որպէս պարաճի
 " Իգ. Ի մտանել յեպիսկոպոսութիւնն Իորէր
589. Ժա. Արտաքս վարել պատահեաց
590. Ը. Հրէայքն միւսոյ կողմանն ախտակցեալք
 " Ժե. Որք եպիսկոպոսին Աիւրղի ուրացաւոյ
591. Ժգ. Զկանխագոյն պատճառս
594. զ. Հարկանէր քարիւ հանդէպ գլխոյն
596. Բ. Սիրէին գնա (և պատուէին) և սքանչանային
 " Ժգ. Գ. Յաւչեալ զանրանն և 'ի կոչեցեալն Անտոնոսայ Իոյ
 քարչեալ հրով կիզին
598. Ժ. Քուխանութոս Է ամ . . . առաջնորդ եղեալ
600. Ը. Ի պահս պարտապիլ սուրս բազումն
 " Թ. Իսկ Հրէայն ապա կայր զմկրտիլն աղաչելով
- " Ժ. Վասն զի զգերակացեալն արամեցուցանել
 ձգամամբն ոչ եւս կամեցաւ
601. Ժա. Այսքան վասն այսորիկ :
602. Ժ. Աղաչէին մի անտես առնել զնոսա
603. Բ. Խնդութեամբ զաղաչաւ զան ընկալաւ ամենեւիմ
604. Գ. Հռովմայեցիքն ոչ ետուն զապաւինեալան
605. Ժ. Ի Մծուին, որ է քաղաք (ծայր) 'ի սահմանս
606. Ժա. Իբր զի Հռովմայեցիքն յաղթեցին
607. Ը. Յիւրաքանկիւր մենքանայէ գնացունս .
608. Է. Այլ ոչ որ ինչ նորա խոտմանն ընկալաւ
 " Ժգ. Քան զտասն բիւր արանց ապախեալ իեղեցաւ
609. Ե. Այսպիսի եղեւ շնորհիւն Քրիստոսի
610. Է. Հոտանէր փութագոյն
 " Ը. Ուրանաւր և առաքէր զնա ինքնապալն
 " Ժգ. Զայսապիկ վասն առն լսելով (ծանուցեալ զգործն)
613. զ. Վշտացուցանել զՀամարգիւն
 " Ը. Յապաւ Հռովմայեցուցն . . . ապախանեալ

389. *ժԹ*. Զբազու մն 'ի Րիւնկղիտոնն իորերդեկէ
 391. *գ*. Իշխանսարաբ ժողովել թողացուցին
 " *ի*. Ի ժամանակի վախճանին յերապոյ նա որպէս
 392. *Թ*. Ի մտանել յեպիսկոպոսու թիւնն գործեր
 393. *բ*. Արտաքս վարիլ պատահեաց յեպիսկոպոսն Աիւրղե
 " *ժԲ*. Հրէայքն , որոյ միւսոյ կողմանն տխտակցեալք
 394. *բ*. Որք եպիսկոպոսին Աիւրղե փոխաջեալ
 " *իգ*. Զկանխագոյն պատճառս (!)
 397. *Թ*. Հարկանէր քարիւ զԱռ֊տափոս հանդէպ գլխոյն
 399. *ա*. Սիրէին զնա և սքանչս նային
 " *ժբ-գ*. Յաւչեալ զնա և 'ի կոչեցեալն Առնակոյս քարչեալ
 զանդամն հրով կիզին :
 400. *ժր*. Քռիւսանթոս և ամ . . . առաջնորդ եղեալ
 402. *բ*. Ի պահս պարախեալ աւուրս բազու մն
 " *դ*. Իսկ Հրէայն տպա ախմայ զերիոս ասիս պահեալ հար
 Կառորեալ փոխաղագոյն կայր զմկրտիչն աղաչելով
 " *զ-է*. Վասն զի զգերակոյցեալն տրտմեցուցանել
 ձգմամբն ո՛չ եւս կամեր
 403. *Թ*. Այսբան վասն ոյստրիկ սասցա :
 " *ժր*. Աղաչելով մի անտես սռնել զնոսա
 " *իա*. Խնդու թեամբ զաղաչաւ զնն ընդունել ամենեւին
 404. *ը*. Հռովմայեցիքն ո՛չ երբէք ետուն զսպաւինեալն
 405. *է*. Ի Մծուին , որ է քաղաք 'ի սահմանն Պարսից
 406. *գ*. Իբր զի Հռովմայեցի ոչ յաղթեացն
 " *ժա*. Յիմննէ մենքենայէ գնայունս
 407. *ա*. Այլ ո՛չ վախճան , որ ինչ նորա խոտումանն ընկալաւ
 " *զ*. Քան զտասն բէր արանց իեղդեալ սպականեցան
 " *է*. Այսպիսի եղեւ շնորհիւն Աստուծոյ
 408. *դ*. Հասանել : Իսկ այս այրս անդաներ փու թագոյն
 " *զ*. Ուրանաւր և արդեօք սուտքէր զնա ինքնակալն
 " *ժա*. Զայստրիկ վասն սռնն լսելով :
 409. *ի*. Վշտացուցանել զհամագփինն
 " *իգ*. Ապա համանգամայն Հռովմայեցւոցն . . . ապա .

(!) Մեր օրինակէն մէկ թուղթ կը պակսի :

614. Ժա-բ. Յայնժամ և զԱկակ զԱֆնիդոս եպիսկոպոսն գործ բարի գիրեւելափոյն ամենեցանց արար

615. Ժ. Եւ արգ վանն զի սպտոս բազումն ոսկեղէնս և արծաթեղէնս եկեղեցին 'ի սիրազաց Աստուծոյ ընծայեալս բերեալս յինքեան ունի . իրաւունս համարիմ 'ի ձեռն սոցա ապրեցաւ ցանել զգերեալն 'ի զինաւորաց , և կերակրել զնոսա : Այսպիսի և այլ բազում բանիւք հաւանեցուցանէր և հալէր զոսկեղէնն և զարծաթեղէնն . զգին գերեւոցն զինաւորացն հատուցանէր , կերակրէր զնոսա , և քայր նոցա զարծաթ ձանապարհի , և սուպեաց առ արքայն իւրեանց : Աբանչելի և զարմանալի իրն Ակակի ապշեցոց զԹագաւորն Պարսից , զի Հռովմայեցիք յերկուստեք 'ի պատերազմի և 'ի բարեպաշտութեան զյաղթաւթիւն առնուին : Ասէին զի Թագաւորն Պարսից ցանկայր տեսանել զԱկակ առաջի աչաց , զի զուարճասցի 'ի տես առնն . և այս եղև հրամանաւ Թագաւորին Թէոդոսի :

Եւ 'ի վերայ եղելոյս յաղթութեան Հռովմայեցւոց 'ի ձեռն Աստուծոյ բազումք բանս ստեղծանէին , գովելով զբարեբախտութիւն Թագաւորին և զայնս ընթեռնութիւն 'ի հրապարակս : Եւ կին Թագաւորին չափով գիւցազնական բանս ստեղծանէ . զի էր իմաստասէր և Լեւոնի Աթէնացւոյ իմաստասիրի դուստր , 'ի հաւրէն խրատեալ և վարժեալ յարուեստ բանից : Վանն այսորիկ ցանկայր Թագաւորն տունուլ զաս կին . քրիստոնեայ մկրտի յԱսորիկոսէ եպիսկոպոսէ և փոխանորդէ զԱթենաւհի անունն՝ Եւգոկիա :

Եւ բազումք , որպէս ասացի , ստեղծանէին բանս 'ի գովութիւն Թագաւորին . էր որ ցանկայր ծանաւթ Թագաւորին լինել , և էր որ զընտանի բանիցն զգաւրութիւն 'ի բազումն ածել փութայր , ոչ կամեցեալ անպայտ Թողուլ զուսումն , զոր բազում ջանիւք ընկալեալ էր :

410. ԺԸ-Թ. Յայնժամ զԱկուկ զԱփրիոյ եպիսկոպոսն գործ
բարի գերերեւելագոյն ամենեցունց արար

411. Ե. Եւ արգ՝ վասն զի բազում սպասս օսկեղէնս և
արծաթեղէնս ստացեալ է եկեղեցիս ՚ի բարեկամութենէ
մատուցաւ զաւցն , պարտ է յայցանէ ապրեցուցանել ըզ-
ղուրականացն դերիտ և սնուցանել : Զայս և այլս բազումս
մերձս յայտօսիկ . հալէր զսպասսն և զինս զսւրահանացն
վասն գերերըցն սուեալ և սնուցեալ զնոսա : Այս քոտալ
և իողի ընդանո՞ն առաքեաց Թագաւորի : Այս սքանչե-
լուցս Ակակայ գործ առաւել զարմացոյց զՊարսիցն Թա-
գաւոր . զի զերկոսին Հռովմայեցիքն խոկացին և պատե-
րազմու և բարեգործութեամբ յաղթել : Բայց որպէս ա-
սացին , և ցանկացաւ Թագաւորն Պարսից յանդիման իւր
գառլոյ Ակակայ , որով և ՚ի տեսութենէ առնն վայելեալ և
այնմ լինել Թագաւորին Թէոդոսի հրամայեալ՝ գնաց պանկե-
լագոյն Քրիստոսի Ակակոս եպիսկոպոսն Ափրիոյ , զոր քետալ ոտրաի
եղէ . և յարոյցեալ երկիրեպագ նմա(յ) , պարտեալ որպէս զարդար և
Աստուածաւեր և զուրբ այր և պարգեւս քոտալ ատարեաց յիւր յա-
ղաի , պարտեալ և զորս ընդ նմայն ատարայիս , զժառանգաւորս և
զԹողլըբականս , որոյ յԱստուծոյ աւգնութեան Հռովմայե-
ցունցն այնպիսի եղելոյ բազումք , որոց ՚ի բանսն ծաղկեցե-
լոց , ՚ի Թագաւորն Թագաւորականս գրէին բանս և հրապա-
րակաւ զայն ստէին , նա և Թագաւորին կին Իռոսն չափով
բանս ստեղծմունս գրէր , քանզի էր բանուար և բազում
իմաստութիւն ստացեալ . վասն զի Ղեւոնտի իմաստակի
Աթենացուց դուստր գոլով՝ ՚ի հաւրէն խրատեցաւ եւ
՚ի յեռնեբանից եկն յոյժ եղեալ : Զսա մինչ Թագաւորն հան-
դերձէր առնուլ , եպիսկոպոսին Ատտիկոսի քրիստոյնեայ
արարեալ , ՚ի մկրտելն փոխանակ Աթինուհայն՝ Եւզակիս
անուանեաց : Բազումք սպա որպէս ասացի , Թագաւորս-
կանս գրէին բանս , իւրաքանչիւր ոք ծանուած Թագաւորին
լինել կամելով . իսկ նա իմն զնոսանի զաւրուածիւն բանիցն
՚ի բազումս ածել փութացեալ . ո՛չ երբէք անգիտանալ
կամելով յեղելում նոցա իմաստութեանն , բազմաց վասն

ԳԼ. ԻԲ.

Բայց ես ոչ Թագաւորին ծանաւթ գոյ փութամ և ոչ պաճու ձեռով բանկցս զըւցմունք կամիմ առնել. այլ պարզ բանիւ ճշմարտութեամբ զեղեարն Թագաւորին յիշատակել յաւժարիմ : Քանզի և լուել զայնքան զնորա բարեացն զեղեարն, քնասս ոչ սակաւ արկանէր ապագայիցն : Եւ զի 'ի Թագաւորութեան ծնեալ և սնեալ, ոչինչ բտտ այնմ ունէր գառ ոզութիւն կամ ամբարտաւանութիւն, այլ այնքան էր խոհական, զի հանդիպողքն կարծէին զնա ունել փորձառութիւն և հմտութիւն բողմաց իրաց : Այնքան էր արիութիւն 'ի նմա, զի և զլուրտն և զջերմն հաւտաւորապէս համբերութեամբ տանէր. և զպահս պնդութեամբ յարգարէր և մանտւանդ զչորեքշաբաթն և զուրբաթն : Եւ զայս առնէր ջանալով խտտութեամբ պահել զտվորութիւնսն քրիստոնէական եկեղեցւոյ : Եւ զպալատն որպէս զձգնաւորացն յարդարէր զկարգաւորութիւն, եւ ինքն քերքքն իւրով սաղմատեղութիւնս քաղցրաձայնս 'ի գուլութիւն յաստուածայինն ասելով :

620. գ. Թարգմանիչք նոցա խարճանեցին

621. բ. Մեծ տանջանս հասոյ թէ ողորտի

622. գ. Ո՛չ, ասէ մեծ, և ո՛չ դժո՞ւար մարդ սպանանել

" ե. Թէ ո՛չ Աստուծոյ միայն

" ը. Որպէս զի Թէ ոք արժանիս գլխականումն

" ժբ. Երբեմն որսո՞ նմանումն թէատրոն

624. գ. Զայստիկ խնդրեալս (հարկաւորս) հարկաւորաբար կատարէր

626. գ. Յիւրեան ձեւոյն գնալով

" ե. Քանզի ա՛րն 'ի քաղցրութիւն փոփոխիւր

" զ. Աստուծոյն մարդասիրութեամբ

" ժգ. Բազմակոնացն լինել սափարիլ

627. ա. Աղււթքն զնոսա պարտեցին

" ա. Անդէն ապա յեփոյ առ Պարսն պատերազմն

629. ժդ. Բունակալին հառանել

630. զ. Զեւ եւս անցանել գիտէր

տակաց , և տուրս ընչիցն արմատացոյց : Բայց ես ո՛չ թա-
գաւորին ճանաչել փութալով և ո՛չ զբանիցն գերացուցու-
թիւն առնել կամելով , զայստիկ սոսկ զճշմարտութեամբ
զեզեալսն թագաւորին յիշատակել յաւժարիմ : զի և լռել
զայստիկ և զայսպէս զեզեալսս քաղցունս՝ վնաս համարիմ
ո՛չ ծանուցեալս , որոց յետ մերն : Քանզի նախ ՚ի թագա-
ւորութեան ծնեալ և սնեալ , ո՛չ ինչ ՚ի սնընդէն ունէր գու-
ռազութիւն , կամ ամբարտաւանութիւն , այլ այնպէս էր
խմաստուն , որպէս զի հանդիպողացն կարծիլ վասն զփորձ
առնլոյ բազմաց գործոց . իսկ ժուժկալ այնպէս , որ մինչ
զի ստանամանեաց և տաւթոյ քաջաբար համբերել և բա-
զումս պահեալ , մանաւանդ զկոչեցեալսն չորեքշաբաթ
և ուրբաթ աւուրս ըստ ամենայն շաբաթու . և զայս առ-
նէր՝ կատարելաբար քրիստոսվնէանալ փութայեալ : Իսկ
ո՛չ այլպոյն ճգնարան կարգեաց զպաղատոն , վասն զի նա
ապա իւրովք քեռուքն յառաւաւալինս յառնելով՝ փոխա-
ձայնս սուրհնութիւնս յաստուածայինն ասէր ,

- 413. Ժա. Թարգմանիչք նոցա Գրեչի՛ն
- " Ժը. Մեծ տանջանս յապոյց թէսդորոսի
- 414. Դ. Ո՛չ է , ասէ մեծ և ո՛չ դժար մարդ սպանանել
- " Զ. Եթէ ո՛չ Աստուծոյ միայնոյ
- " Թ. Որպէս զի թէ երբէ՛ս ոք արժանիս գլխականումն
- " Ժբ. Իսկ երբեմն որսս ՚ի նմանումն թէատրոսնի
- 415. Գ. Զայստիկ ինդրեալս հարկաւորաբար կատարէր
- " Ժէ. Յիւրախն ձեւուն գնալով
- " Ժը. Քանզի աւրն ՚ի քաղցրութիւն փոփոխիւր
- " Ժթ. Աստուծոյն մարդասիրութիւն
- 416. Բ. Բազմականացն լինել սաքալիլ
- " " Աղաւթքն զնսսա պարտէին
- " Գ. Անդէն սպա սախա ինչ յեփ որոյ առ Պարսն
- 417. Ժէ. Բռնակալին կասանել
- " Իգ. Զեւ եւս երբէ՛ս անցանել գիտէր

- 418. ը. Գոհական աղաւթն Աստուծոյ վերառաքեացուք
 " ժէ. Յուցոյէ արեւմտայինոյ կողմանցն թագաւոր
- 419. Դ. ԶՎաղենտիանոս յորջրջել թագաւոր
- 421. Բ. Ի գիշերի յայլ գերեզմանի զարթնն Սամբապիոսի
 խառնոյանել հրամայեաց
- 422. ԺԲ-Գ. ԶՆաւատիանոսայ Եպիսկոպոս գովեմ էս, իսկ զՆաւ
 ւատիանոսան ոչ ընդունիմ
- 423. Բ. Կռապաշտութիւն և արծաթսիրութիւն, այսինքն
 ագահութիւն
 " Գ. Ասեմ, զորս արծաթսիրութեանն ընդունել
 " ժէ. Վասն զի իէ յամէս, ոչ հասանես ինձ
 " Իբ. Ի թաղուքն նորս ոչ եհաս
- 424. ա. Նորն վաղենտիանոսի ազդեցաւ
 " ժթ. Վաղէնտիանոսի մանկագունին Ա-Գոսպի Բ.
 " Իա. Հպեցոյց ձեռնագրութեանն
- 425. Ժզ. Կամեցեալ մի անփորձապէս ունել
- 426. Ժզ. Անփոյթ առնելով զաւրէնսն, որ հրամայեն
 " Իբ. Սխինի ոչ զերկուս աման ամենայն կեցեալ
- 427. Ե. Վասն սնտոի փութողացն յեկեղեցոյն յեպիս.
 " Թ. Քանզի էր ոմն անդ Նետտորիոս անուն
 " Ժա. Վասն որոյ և որդէս զպատշաճ առ վարդապետ
- 428. Ժզ. Հուր արկեալք լոյսին. իսկ ճարակեալ երոյն

429. է. (1) Բայց իր ինչ առժամանակաւքն արժանի յիշատակի
 եղեալ պատմեցից ք Սզգ է խուժագուժ, յանկոյս գետոյն Ռիշ
 նոսի ունելով զընակութիւնն Բուգունդոնք կոչեցեալք ք
 Նորս վարս անհոգս կեան միշտ. քանզի գրեթէ ամենայնքն
 հիւտունք են, և յայնմանէ վարձս առնելով սնանին. Ի վե-
 րայ նոցա յաճախապէս գոչալով ազինանագլոց (թերևս գայլով
 ազգին Ունացիոց) առնոյր զաշխարհն նոցա, եւ զչատս Ի
 նոցանէ բազում անգամ սպանանէին. իսկ նոքա յանհնա-

(1) Գլխոյ նշան չունի ձեռագիրը. նախորդ երեսի ապագրեալին միջև փակ
 կապիձերը վերացինք. Ս. Ե.

նախկինն 'ի մարդոյ դիմումն առնէին եւ յոչ ոք, այլ յԱստուծոյ ումեմն զինքեանս յանձն առնուլ խորհէին : Այլ զմտաւ ածեալք, եթէ Տէճ է Հռոմայեցւոցն Աստուած և Տէճապէս երկիւղածացն իւրոց աւգնէ, միաբան ամենեքեան առ 'ի հաւատ որ 'ի Քրիստոս եկին : Եւ շէ Տէճ 'ի քաղաք մի Գաղղիոյ, աղաչէին յոմեմէ եպիսկոպոսէ ընդոնիլ քրիստոնէական 'ի մկրտութեանն : Իսկ նորա զեւթն աւր պահեալ եւ յարդարեալ զհասար եւ զնստս աշակերտեալ, յութերորդումն մկրտեալ արյայեաց : Այնուհետեւ վստահագոյնք նոքա ընդդէմ ազգին Ունանցն ընխակային, եւ յուսոյն ոչ վիշտայան : Զի թագաւորն Ունաց 'ի դժնեայ կերակրոց 'ի գիշերին հերձեալ, որոյ անուն է Ուպպատիս, Բուռզուկիոնացն առանց զաւրավարաց գողով նոցա, 'ի վերա անկեալք սովաւք ընդ յոյժ բազումս պապակեալք զնոսա քաջաբար հարեան : Զի երեք հազարքն միայն առաւել քան զքիւրս պարտեցին յաղթութեամբ : Եւ յայնմանէ ջերմ արտիւ ազգն այն քրիստոնէանալ փութացաւ : Իսկ ընդ այնւնոյն ժամաւ նակաւքն և Բաւբաս Նաւատիանոսաց եպիսկոպոս վախճաւ նեցաւ 'ի հիւպատուսն Քէտոսիայ Գ և վաղէնտիանտի ԻԴ Յունիս ամսոյ, և կարգէր 'ի տեղի նորա Սամբատիաս :

651. Ը. Զաշխարհաց համբերէին

653. ա. Այս ճառեալ զժառանգաւորն . . . խռովեցոյց

654. ա. Ընդ այնուիկ և ուրախանային
 " ե. Որպէս զի տիեզերական ժողովու պիտուորիլ

656. դ. Զտաճարն անբուն պայծառացուցանելով

657. ժա. Ոչ ինչ աւրիակաւ հաւանէին

661. ա. Ի գալուստն Յովհաննու եպիսկոպոսին սպուսեալ ասելով՝ Եկէ ոչ նա եկեսցէ
 " Ը. Իսկ ընդ երկարս ինչ եհաս

662. ա. Հատուցանէր Յովհաննու, նզովէր զնա

664. բ. Զաւրացաւ որ վասն Պրոկղի բանն
 " դ. Հաւատալի եղեալ (ձեռնարկէր) զժողովուրդն լռեալ հարկաւորեաց

665. ժդ. Հրամայէին 'ի բարեգործութիւն եկեղեցւոյն

666. ժե. Գրիգորն Անձիանձու, նախ սա 'ի Արմացաց

բարեկամն ՚ի մարդ սալաւինէին եւ յոչ դք. Աստուծոյ աւել մեծն զընքեանս վերայելու խորհէին. իսկ զժողով ածեալք եթէ Հռովմայեցեացն Աստուած կաւարայիս երկիւզածացն իւր աւգնէ, միարան ամենեքեան առ ՚ի հաւատալ ՚ի Քրիստոս եկին, եւ հասեալք ՚ի քաղաք մի Գաղիոյ՝ աղաչէին յորք անդ եպիսկոպոսէն հանդիպիլ քրիստոյնէական մկրտութեանն. իսկ նորա զեւթն աւր պահեալ յարդարեալ զնոսս և հասարչն աշակերտեալ, յութեորդումն մկրտեալ առաքեալ: Այնուհետեւ ապա վստահագոյնք նոքա ընդդէմ ազգին Ունացն Էրևային և յուսոյն ոչ մղան, քանզի Թագաւորին ազգին Ունաց ՚ի դժնեա կերակրոց ՚ի գիշերին հերձեալ, որոյ անուն էր Սապրառիոս, Բուսգանդոնքն առանց զաւրովարի գողով՝ նոցա ՚ի վերայ անկեալք՝ սակաւք առ յոյժ բազումս պարտախիշտով յոչ խեղդոյին զնոսս քսմարար. քանզի երեք հազարք միայն զառաւել քան զբերս պարտեցին և յայնմանէ ջերմ սրբաբիւ ազգն այն քրիստոյնէանս վութայր: իսկ ընդ այն նոյն ժամանակաւքն և Բառբաս Նուատիանոսոյն եպիսկոպոս վախճանեցաւ ՚ի հիւպատոսն Թէոդոսի ԺԳ. և վազենտինիանոսի Գ. քսան և ՚ի Գ. Յունիս ամսոյ և կարգեր ՚ի տեղի նորա Սամբատիոս:

- 431. ա. Աղեաքանոց համբերէին
- " իդ. Այս լու եղեալ զժառանգաւորսն . . . խռովեցոց
- 432. ժգ. Ընդ այնուիկ և ուրանային
- " իա. Մինչ զի տիեզերական ժողովու պիտուորիլ
- 434. դ. Զառաքան անպոռն (1) պայծառացուցանելով
- 435. ա. Ո՛չ ինչ պարձառով հաւանէին
- 436. ժա. Ի գալուստն Յովաննու Անդիոսայ եպիսկոպոսին սպուժեալ ասելով՝ Տիպեա և ոչ նա եկեցէ.
- " ժթ. իսկ ո՛չ ընդ երկարս ինչ յեպ այնորիկ եհաս
- " իգ. Հատուցանելով Յովաննու՝ նզովէր զնա
- 438. ա. Զաւրացաւ որ վասն Պրոկղի կանն
- " դ. Հաւատալի եղեալ զժողովուրդն լուել հարկաւորեաց
- 439. դ. Կոլէին ՚ի բարեգործութիւն եկեղեցեացն
- " իդ. Գրիգորն Անձիանձու (2)

(1) Լուսանդացիական . . . « զմատուան » :

(2) Երաւանութեանք երկու սուղ կը պակսի :

666. ժբ. Յետոյ Անտիոքա եղեւ
667. բ. Ի Ագիդիոպաւլէ փոխեցաւ յԱդուանան
ձե. վասն Սիղբանոսի, որ ... փոխեցաւ, սուղ ինչ
յիշել պիտանի համարիմ,
668. բ. Բրիտանէանոլ փութադէալ
" դ. Յետ այտրիկ եպիսկոպոսի Ատտիկոսի առնելալ
" իբ. Ահայ քեզ տեղեւ Երեալ
" իգ. Նաւն ծանրաբերձ, որ զմեծամեծսն բերէ
670. է. Զիրաւունս նմա ընձեռեալ (վճարէր)
" թ. վասն այնորիկ (այնուհետեւ) մեծ բարէփա.
" ժգ. Իսկ յայնժամ Պաւղոս՝ Նաւատիանոսացն
" ժԺ. Այրեցումն լինել (յայնժամ) դժնդակապոսի
671. ժԺ-ի. Իսկ Նաւատիանոսքն փրկանս եկեղեցւոյն ըստ
ամենայն ամի կատարեն յայսմանէ
672. թ. Մարսիմիանոս եպիսկոպոս ... առաջնորդ եղեալ
" ժա. Ի հիւպատուօն Ատիբիդիայ
" ձե. Իմաստաբար զգործն ուղիայ նախախմալ
673. բ. Խնդիր կամ խռովութիւն լինի
" ե. Քանզի (յայնժամ) և Հռովմա եպիսկոպոսին
" ժ. Զայլ քաղաքի եպիսկոպոս
674. ա. Նստէ ապա յաթոռն Պրոկզ,
" ը. Զեռնարբաւ Նորա բանիցն եղեալ
675. բ. Ի կարգ սարկաւագութեանն հասոցանիք զնա
" գ. Ի եկեղեկանի եպիսկոպոսութեանն նախակարգե.
676. ա. Հպեալ թագաւորականութեամբ
" դ. Թագաւորն զնա ընդունէր, յանդգնեալ ար.
դեճք սասցից, զի
" ձե. Ի վերայ բարբարոսացն Եղեւ կորուստ
679. թ. Աբանչելի եղեւ ՚ի նոցանէ Եիւրիլ, Իսկ ՚ի թա.
գաւորէն վասն հեզութեանն (')

(') Ինչպէս 38 գլուխը, այս 44-րդ գլուխն էլ աւելցուցին ըստ Ե. Թա.
զած, որս հետ միասին 43-ի վերջից մի երկու սող: Ասկայն հետադարձն այն
է, որ 44-րդ գլուխը պահուած է համառօտ օրինակ մէջ: Ե. Թ.

- 440. բ. Յեպ այնորիկ Անդիոքա եղեւ
- " ժա. Ի Բասիլիոն-պոլէ Բի-լիոյ փոխեցաւ յԱզոխանոն
- " իդ. Վասն Սեղբանասի, որ ... Դ Տրովարայ փոխեցաւ, սուղ ինչ յիշեւ
- 441. դ. Քրիստոմունէանալ փութալով
- " դ. Յետ այսորիկ առնելով զնա եպիսկոպոսին Ատաիկասի
- " իդ. Ահա քեզ տեղի Դ Դէպ
- 442. դ. Նաւն ծանրաբերձ Բեժ, որ զվեծամեծան բերէ
- 443. բ. Զիրաւունս նմա ընձեռեալ
- " դ. Վասն այնորիկ մեծ բարեփառութիւն
- " ժա. Իսկ յայնժամանակի Պաւղոս Նաւա. եպիսկոպոս
- " ժգ. Այրեցուցին լինել դժնդակագոյն
- 444. թ. ժա. Իսկ Նաւատիանոսքն փրկանս եկեղեցւոյն յայտնա
 նէ ըստ ամենայն ամի կատարեն ԺԷ Ապոստոս անայ:
- " իդ. Մաքսիմիանոսի եպիսկոպոսին ... առաջնորդ եղեալ
- 445. բ. Ի հիւպատուսն Առաքիլորէս
- " զ. Իմաստաբար զգործն նախախնամեաց
- " ը. Խնդիր, կամ խռովութիւնս շարժեցի
- " ժա. Քանզի և Հռովմայ եպիսկոպոսին
- " ժգ. Զայլ քաղաքի անուանեալն եղեալ եպիսկոպոս
- " ժէ. Նստեալ ապա յամուսն Պրոկզ
- " իդ. Զեռնագրաւ շորոս բանիցն եղեալ
- 446. ա. Ի կարգ սարկաւազութեանն ճապոնցանէր զնա
- " դ. Ի կիւզիկոնի եպիսկոպոսութիւնն նախակարգեցաւ
- " ժէ. Հպել թագաւորական իղեանութեամբ
- " իա. Թագաւորն զնա ընդունէր. քանզի երևա որոյ ճշմարտապէս
 յանանայոյիլոյն նմանէր, յանդգնեալ արդեւք ասացից
- 447. է. Ի վերայ բարբարոսացն եղեալ կորուստ
- 448. ժգ. Սքանչելի եղև ՚ի նոցանէ Պրապոլ. Իսկ ՚ի թագաւորէն վասն հեգութեանն քայլ և առ ուելս շնորհէր յԱստուծոյ գործել նախախնամութիւն. Իսկ մին և այս էր, նորա գուտար ՚ի կնոջն Եւզոկեա, որոյ սնուն Եւզոքսիա, զնա Վաղէնտինիանոս ազգականն նորա, որ ՚ի նմանէ արևմտայինցն կողմանց կարգեալ թագաւոր, ինդրեաց առնուլ կին: Իսկ իբր թագաւորն թէողոսիոս ակնարկեաց և խորհէին, թէ յարում տեղ, կամ յորում քաղաքի զհարսանիսն կատարել:

681. բ. Ի համանուանում եկեղեցւոյն եդ. զնա
 " ժգ. Գայթակղութիւնն գիտէ խափանել
682. ժգ. Տիրացուցից զարժանաւոր յիշատակիս
683. ժե. Զայս ասաց զնա (ի գործն կարգեալ)
 " ժգ-է. Զիմ զանդարձդ պահեալ տացես. իսկ թէ իսի
 զիս փոխել ՚ի կենացս
 " թ. իսկ յերկրորդում
684. ժե. Եթէ զդուստրն (զԵւդոքսիայ) առնայեալ տեսցէ
 " ժգ-ա. Եւ զի վաղենտիանոսի . . . լինէր
605. ժբ. Եպիսկոպոսին Կեսարու վախճանեալ
689. ժ-ա. Ժամանակ ամաց ձիս, սխեալ յառաջին ձՀԱ
 Ողբմպիագացն

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՎԱՐՈՒՑ

ՍՐԲՈՅՆ ՍԻՂԲԵՍՏՐՈՍԻ

690. Յառաջ քան զութուտանն ամ Դ թարգմանելոյ
 Փիլովի զգիրսդ զայդ Ս(ո)կրատայ զեկեղեցա-
 կան պատմութիւն, թարգմանեալ էր Աբաստան
 Գրիգորի Զորափորեցւոյ թարգմանի ընդ փա-
 ռաւորս յիշելոյ, Ներսէհի իշխանին, փեսային
 կամսարականաց զգիրս Պատմութեան վարուց
 Սրբոյն Սիղբեստրոսի Եպիսկոպոսին Հռովմայ և
 կայր ՚ի քարտիսի: Այժմ պատշաճ համարեցաք
 առ Դմին գրոյ գրել:

Թուեցաւ բաժանեալս զճանապարհն, 'ի Թեոաղանիկիա զսն առնել. ազդ առնէր Վաղենտինիանոս, մի աշխատիլ. քան զի ինքն եկեացէ 'ի Կոստանդինուպոլիս : Զգուշացուցեալ ապա զարեւմտայինն կողմունս՝ ինքն 'ի Կոստանդինուպոլիս հասանէր հարսանեացն աղագաւ, որոյ կատարեալ 'ի հիւպատոսն Իսիդորոսի և Սինաստոի. յամենն Մայի սկսեալք յաւուրս Մ. ապա առեալ զկին . . . (փճացած) յարեւմտայինն կողմունս ընթացաւ . . . և Թագաւորին բարեբախտութիւն եղեւ :

- 449. Ժգ. Ի համանուանեամ Առաքելոյն եկեղեցւոյ եդ զնա
- 450. զ. Գայթակղուծիւնն վերայարոյեալս գիտէ խափանել
 - * իգ. Տնքացուցից զարժանաւորութիւն յիշատակիս
- 451. ԺԹ. Զայս ասաց յնա
 - * ի-ա. Զիմ զանդարձդ պահեալ առժամայն տացես. իսկ եթէ զիս իոդի նմա փոխել 'ի կենացս
 - * իդ. Իսկ յերրորոմ (1)
- 452. Ժբ. Եթէ զդուստրն ամուսնայեալ տեսցէ!
 - * Ժգ. Զլիս
 - * իգ. Եպիսկոպոսին Կեսարւոյ կապարոյից վախճանեալ
- 453. իբ-գ. Ժամանակ ամաց սխալ յառաջին տի ՄՀԱ Ողբ-մպիսդացն .

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՎԱՐՈՒՑ
ՍՐԿՈՅՆ, ՍԵՂԲԵՍՐՈՍԻ

454. Յառաջ քան զութուտանն ամ Թարգմանելոյ Փիւլնի զգիրսդ զայդ Սոկրատա զեկեղեցական պատմութիւն՝ Թարգմանեալէր Աբասուն Գրիգորի Զորոյփորեցւոյ Թարգմանի ընդ փառաւորս յիշելոյ՝ Ներսէհի Վրաց իշխանի, փետային կամասբականաց, զգիր Պատմութեան վարուց Աբբոյն Սեղբեստրոսի եպիսկոպոսին Հոովմայ եւ կայր 'ի քարտիղի : Այժմ՝ պատշաճ համարեցաք առ նմին գրոյ գրել յեռամբ Թովմասոյ Դպրի՝ պարտապ լինելով ճագաղալիդ :

(1) Համառոտ բնագրին :

691. է. Եպիսկոպոսանց խոստովանողոց (Քրիստոսի)
 " թ. Յապագո Որդւոյն Աստուծոյ
692. դ. Հռովմայ Աղէքսանդրացոց, Եփեսոսի և Երուսաղէմի
 " ը. Այսինքն զարբոյն Սիղբեստրոսի
693. ե. Պատճառ և զրպարտութեան
694. գ. Զբոլոր ընթեանն հոգւոյ շնոր զիցթ.
698. ժ. Եւ նոցա հատանէ դատաստան
 " ժք. Առաւել և 'ի հեթանոսաց սիրիլ
700. բ-գ. Առ պատիւ եպիսկոպոսոսթեան ձեռնադրիլ
 " ժե. Ուր որի կան առաքեալքն Պետրոս եւ Պաւղոս, իբր զոր
702. ա. Արպէս զսուրբն և մատուցանէր զպատարագն
 " է-ը. Վասն զի 'ի Բաղճայն մերկ էր, դաղմատիկոն գէտ եղեւ զնա անուանել
703. գ. Արէոսի, Ափրոզիտի
 " ե. ԶԱրէսին՝ երեքշաբթի և Ղրիստին՝ հինգշաբթի
704. ժա. Որք յապաշխարութեան ներկայ էն
705. իբ-դ. Որն որ այն աստուածութեան ոչ երբէք ընդդիմանայ, իսկ ձերոյդ անհասարկութեան պատերազմի
706. զ. Տալ իւրով անուամբ զյաղտութիւն
708. թ. (Զոր ընկալու նա յԱստուծոյ)
711. ժա. Զոր 'ի գիշերին առ 'ի կոստայ զպարեգստոն
713. բ. Յետ ... պատերազմաւ Սարմատացւոցն դարձչի
714. գ. Առեալ նումերս ոչ ասիւս, սպառազինի
716. թ. Եւ զբոլոր լըջաբերան գաւառոս
719. թ-ժ. (Զաւրաւոր) յաղթող և մարտիկ և զամենայն (պատերազմունս) հնազանդեցուցեալ:
721. բ. Հրամայեաց բոլոր քրիստոնէից զհեղ
725. գ. Հռովմայեցւոց թագաւորութիւնս պատիւ
 " զ. Քան յի՞ն առողջութիւն

454. ԺԹ. Եփեսոսացոց խառնաձանգաց
 իմ. Յազարո Տրուս ժրոյ Յիսուսի Քրիստոյ, Որդւոցն
455. Ե. Հռովմայ, Աղէքսանդրացիոց, Անդիոսայ, Երուսա-
 զէմի և Եփեսոսի պետոց
 " Թ. Այսինքն է, զարբոյն Սեղբեսարոսէ
 " Ժգ. Պատճառել զբարարութեան
 " Իգ. Զբարբ ընքեանն հոգոյ ընար զփայլ
458. Ը. Եւ նոցա հասանիցէ դատաստան
 " Ժա. Եւ 'ի հեթանոսաց առաւելապէս սփրիլ
459. Զ. Առ 'ի պատիւ եպիսկոպոսին նախածեռնադրիլ
 " Ժէ. Ուր սարքնն կան, առաքեալքն Պետրոս և Պաւ-
 զոս, իբր զէ զոր
460. Գ. Յորժամ զսուրբն, որպէս ասայի, մատուցանէր
 զպատարագ
 " Ժա. Վասնզի 'ի Բաղիայն մերկ էր, դաղմատիկոն ման-
 սանդ դէպ եղեւ զնա անուանել
 " Իբ. Արէոսի, Երմոսի, Իեոսի, Ափրոդիտի
461. ա. ԶԱրէսոսին՝ երեքշարթին, և Ղերմոսին՝ լորեւաբլիի,
 նանապէս և զԻսոսին՝ հինգշարթի
 " ԺԹ. Որք յապաշտարութեան եղեալք
462. Իա-բ. Որ նորոյն աստուածութեանն ոչ երբէք ընդդէ-
 մանայ, իսկ ձերոյդ անհաւանութեան պատերազմի
463. Գ. Տալ իւրով անուամբն՝ զյայտնութիւնն
464. Ը. Զը իոյ
468. Բ. Զոր առեալ էր 'ի գիշերին առ 'ի կոստայ զպարե .
469. Բ. Յետ ... պատերազմաւ Սարմատացւոցն յաղիւ-
 թեամբ դարձի
 " Ժա. Առեալ նումէրս ոչ սակս սպառազմնի
470. Թ. Եւ զբոլոր զՂաբնոսն գաւառիս
472. Բ. Յաղթալ և մարտիկ և զամենիսեան հնազանդե-
 ցուցեալ
 " Ժգ. Հրամայելով բոլոր քրիստոնէից զոհել
473. ԺԹ. Հռովմայեցւոց Թագաւորութեանս պատիւ
 " Իբ. Քանզի նա առողջութիւնն

- 728. ժ-ա. Պատարխանեալ ստոց . խազազութիւն քեզ
 յերկնուստ եւ առողջութիւն պարգեւեացի
 (հանդերձ յաղթութեամբ)
- 729. է. Քանդի Պետրա եւ Պաւղոս ծառայք են Աստու-
 ծոյ , ապուսածք ոչ են
- 731. է. Զնոցա տպաւորութիւնս եւ 'ի տեսլեանն տեսի
 " ժգ. Տիպեացիս քոց վիրաց առողջութեան
 " ժե. Տէր եւ Աստուած գոյ ջիտաւ Բրիտանոս թէ հաւա .
- 735. զ. Ատոց (սուրբն) Սիդեստրոս առ թագաւորն
- 738. բ. Վերաձայնեաց աւրէնս , որպէս զի ամենայն
- 743. է. Աշաղիեցիին քառասնիցս
- 744. ա. Աշաղիեցիին քառասնիցս
 " ժ. Ո՛չ . . . տկամայ , այլ ինքնայաւ ժարաբար (ե կա-
 ժաւորութեամբ) զմարդիկ բրիս . լինել կամիմք
- 745. ա. Առ Իրիստային պաշտաւն մերձենալ կամիմք
- 746. ա-դ. Եւ գարձեալ թագաւորն 'ի պաղտտանն նախըն-
 թանալով հանդերձ բողոմ փառաւք . առա-
 ջի նորա ամենայն (բազմութիւն) քաղաքին
 հանդերձ մոմեղինաւք եւ ջահիւք
- 747. ժա. Քանդի պահանջէ պարտութիւնս
- 748. թ. Ո՛չ 'ի բաց մերժէ իմաստութեանն մտաւք
- 752. ա. Ո՛չ միայն փոփոխելի , այլ եւ գովելի
 " գ. Զայս ինչ զոր ասացի . 'ի մեր կարգաւարութիւն
 " ժ. կարացուք զարդար եւ զճմարիտ եւ ուղիղ հա-
 լատոյ գիտել
- 754. ժգ. Վենայիմ եւ Աղայիլ աւրէնսուսացք
- 755. բ. Շիջա (յանկարծ տիր) 'ի սատակումն նոցին
- 757. ա. Վասն որոյ ձեր մարգարէն ասաց
 " ժ. Արասցուք մարգ ըստ պատկերի (մերսւմ) եւ ըստ
 " ժբ. իսկ ասելով ըստ պատկերի եւ ըստ նմանութեան
- 758. ա. Յորժամ ընթեռնուս 'ի քո գիրս
 " գ. Նա կարգասցէ սու իս , Հար իմ գա-

475. Թ-ժ. Պատասխանեալ ասաց առ Լաֆառոն. Խաղաղութեան թիւնքեղ յերկնուստ և յաղլոսիւնն իւր պարզեւեցցի
- ” ժէ. Քանզի Պետրոս և Պաւղոս աստուածք ոչ են, այլ ծառայք Աստուծոյ
476. ժա. Զնոցա տպաւորութիւնս և շիրազորութիւնս ՚ի տեսելան տեսի
- ” ժգ. Դիպեցցիս քոյոյր վերաց առողջութեան
- ” ժզ. Աստուած գոլ զՏէր Քրիստոս, Իժէ հաւատասացես
478. ե. Ասաց Սեղբեստրոս առ Թադաւորն
- ” իդ. Վերոձայնեաց աւրէնս, որպէս զի ամե... (1)
481. ժ. Աղալէցիք քառանկցս եկեղեցիք բացցեն
- ” ժե. Ասացաք քառանկցս
- ” իդ. Ո՛չ... ակամայ, այլ ընքնայաւժարաբար զմարդիկ բրիստովնեայս լինել կամիմք
482. ա. Առ Քիւ պաշտաւն մերձենալ կամիմք
- ” Ե-ժա. Եւ դարձեալ Թադաւորն ՚ի պաղատոնն հանդերձ բազում փառաւք՝ նախընթանալով առաջի նորա ամենայն քաղաքին հանդերձ մտմեղինաւք և ջահիւք
483. զ. Քանզի պահանջէ շարագորութիւնս
- ” ժգ. Ո՛չ ՚ի բաց մերժէ իմաստունն մտաւք
485. ե. Ո՛չ միայն անպարտաւորի, այլ և գովելի
- ” Ը. Զայս իսկ զոր և ասացի, իւր կարգաւորութիւնն
- ” ժգ. Կարասցուք զհասարակ և զճշմարիտ և ուղիղ հաւատոյ գիտենալ
486. ժգ. Վինոժիպ և Աղոնիլ տարէնսուսացք
- ” ժթ. Շրջապա՝ ՚ի սատակումն նոցին
488. բ. Վասն յերոյ ձեր իսկ մարգարէն ասոց
- ” ժ. Արասցուք մարդ ըստ պատկերի և ըստ
- ” ժբ. Իսկ արդ ասելովն ըստ պատկերի և ըստ նման.
- ” իա. Յորժամ ընթեռնուցոս ՚ի քո գիրս
- ” իդ. Նա կարգասցէ առ իս, Հայր իմ էս դու

(1) Մէկ Թուղթ ինկոն է մեր օրինակէն, այն է տպագրեալ էլ 738. տող. գ-742. տող. Թ. « զառաջինն » .

758. զ. Կարծիցեմ սախ վանն Սրբայ Հոգւոյն
 Թ. (Եւ այդ մարգարէ ստեղծ իբր յերեսաց յԱստուծոյ Հոգի յինէն ելցէ)
760. ժբ. Եւ Իարայէլի սիրեցելա ՚ի նմա
761. ժա. Յառաջաբանեաց տեսելով
764. ե. Զխաչիլն և ՚ի Թաղումն տուեսալ (և ՚ի գերեզմանի)
765. ե. Վանն ծնանելոյ նորա և փորձիլն
769. Թ. Եւ ՚ի միփթարու թիւն սոցին Գոլ յաղթելով
770. ժե. Պարտ է յաղագս ստայելոցն
 " ժԹ. Յորժամ վերագոյնք ո՛չ ինչ խրատցեն վաստը նոցա
771. ա. Հարստու թեան խորհրդակցելով
 " ժա. Առ ՚ի գոլ նմանութեամբ Աստուած
772. բ. Լրութեամբ Զանուամ նկրտեցէ ծառայի կերպարանն
 " գ. Եւ եթէ խաւր զԱդամայ զյաղթումն
 " զ. Որպէս զարգին վրոյս որ իբի կատարեալ
 " Ե-Թ. Մահուամբ դատապարտել պատրաստելին այնպէս ՚ի յորդայ կուսին Մարիամայ, մարդ կատարելոյ
 " ժբ. Մարմնապէս յաղթահարել զամենեպն
 " ժգ. Կենաց արժանաւորել ակամայաբար
 " ժե. Եթէ ոչ որ վերստին ծնցի ջրով և հոգւով
773. գ. Ի կեանսն յափտեանիս ծնանի
 " գ. Իսկուպէսն Գրիտոս Կեայ ՚ի ժամանակին
774. դ. Նմա հասանել կարծելով յանկանիլն
 " Ե. Ո՛չ թէ ընքեան, այլ ամենեցուն
775. դ. Գերիվարեալ զմիտսն, ո՛չ իւրիք զայս կարասցէ շահել
 " Թ. Ո՛չ միայն չորիս, այլ և յանդիմանի
776. ժդ. Եւ լեալ լռութիւն
778. ս. Սիղբեստրոս պատարանի քոտալ
 " զ. Յաղագս վաճառուսն աշակերտին, վանն պսակին ՚ի փշոցն, վանն խաչին բեւեռմանն, յաղագս Թաղմանն

489. բ. Կարծիքնս յաղագս սրբոյ Հոգւոյն
 " գ. Զըկոյ
490. բ. Եւ իարայելի սիրեցելոյ 'ի նմանի
 " ժգ. Յառաջաբանեաց 'նոյն մարգարէն ասելով
492. թ. Զխաչիւն, և մոռանիւն և 'ի թագումն տուեալ
 " իգ. Յաղագս ծնանիւն 'նա և փորձելն (1)
495. զ. Եւ 'ի մխիթարութիւնն սոցին գալ յաղթելով
 " իգ. Պարտ է յաղագս յառաջագոյն ասացելոցն
496. բ. Յորժամ վերագոյնք ոչ ինչ Քնափոյնն նացա
 " ը. Հարստութեամբ խորհրդակցելով
 " ժէ. Առ 'ի գող 'նա բնութեամբ Աստուած
 " ի. Լրութեամբ ջանումն կրօնէ ծառայի կերպարանն
 " իգ. Եւ եթէ իպէր զԱդամայ զյաղթումն
 " իգ. Որպէս զարդին զկոյս երկրի կատարեալ
497. բ-գ. Մահուամբ դատապարտիլ պատրաստեաց, այնպէս
 'ի յորդոց կուսին Մարիամայ, մարդոյ կատարելոյ
 " զ. Մարմնապէս յաղթահարեալ զամենեւտան
 " է. Կենացն արժանաւորիլ ակամայ արար
 " թ. Եթէ ոչ ոք վերստին ծնցի ջրով և հոգւով սրբով
 " ժբ. Ի կեանսն վերաբն ծնանի
 " ժգ. Իսկապէսն Քրիստոս եբոց 'ի ժամանակին
498. գ. Նմա հասանել կարծելով յանկանիւն
 " թ. Ո՛չ թէ ընքեան, այլ մեզ ամենեցուն
 " իբ. Գերեվարեալ զմիտան, ոչ այլ իւրք կարացէ
 զայս շահիլ.
499. գ. Ո՛չ միայն չարեաց, այլ և յանդիմանեաց
 " ժթ. Եւ լուսալ լուսութեանն
500. ժգ. Սեղեւորութի պարտեալ
 " ժէ-թ. Յաղագս վաճառունն աշակերտին, յաղագս մար-
 նութեանն, յաղագս ըմբռնմանն, յաղագս այդանմանն,
 յաղագս պատկին վիշոցն, յաղագս 'ի խաչին բեւեռ-
 մանն, յաղագս մահուանն, յաղագս թաղմանն

(1) Մէկ թուով կը պահտ մեր օրինակէն, այն է սպեալն էջ 763.
 1880. Ն-769. 1880. գ. « պարտ է դմա ընդգիմագրելու »

778. ժ. Քանգի բնութեամբ ընդ չարչարանօք անկանել
ամենեւին ո՛չ գլխափլ
781. զ. Հուանեցուցանել զիս մարդկային իմաստիւս
783. բ. Իսկ իորերո՛ւ թագաւորին կոտորումն դնել
784. ժգ. Որդեակք իմ (սիրելիք) պատուականագոյնք
785. բ. Գոցա Գափարիա՛փա բաժանդակութիւն արտայեմ
" զ. Ինէրոյ ամենայն մարդկութեան
" ժ. Յորժամ բաժանեա՛յն բարձրեալն զազգս
786. ժա. Որդեացն Աբրահամու հանել յեգիպտոս
787. ժբ. Ղեզիաւ կերակրեցաւ , զի զմեզ յերկիրն որ
բերէ զկաժն
788. ը. Ձի հատուցէ յիւրաքանչիւր ըստ գործս իւր
789. ա. Արթիւան հաւան ինչ թուիցին քեզ
790. ժա. Հրամայէ ածել ցուլ, զի ցուցից առաջն դորս
այս աւր զաւրութիւն շնոն Աստուծոյ
791. դ. Յայնժամ Սիղբեստրոս ազաչեաց զթագաւորն
" ե. Ձի հրամայեացեն ածել զցուլն :
- " է. Այսպիսի վիճաբանութիւն ունին
- " ժա. Յորժամ զոհս մաքոցանէին Աստուծոյ
- " ժգ. Ընդ նմին և զլոննն արձակէին
- " ժթ-ի. Չոր լսել ոչ ոք կարասցէ տանել և ոչ ինչ, ո՛չ ՚ի
մարդկանէ և ո՛չ ՚ի թռչնոց
792. ը-թ. Եւ այնպիսի ջուրն մատամբ եղեւ գիր
794. ե-զ. Եւ լիեալ ճարտարութիւն , եղեալ ՚ի տեղի մի
" ժբ. Որ զանդամալլոյժս պնդեաց
" ժե-զ. Որ զկենդանի սպանանել , իսկ մեռեալ յարոցա
նել ո՛չ հզաւրելալ

500. իգ. Քանզի բնութեամբ ընդ շարչարանաւք անկա-
նիլ ամենեւին ոչ կարիլ
502. բ. Հաւանեցուցանել զիս մարդկային խորհրդի-
504. զ. Իսկ խորհելով թագաւորին կատարումն դնել
" ի. Որդեակք իմ՝ պատուականագոյնք
" իբ. Դոցա Գաբարձաբէր բովանդակութիւն արասցեմ՝
505. գ. Ի նիւթոյ ամենայն մարդկութեան
" զ. Քանզի սոյնէս և յեւթնագրեանն գրեալ է, յորժամ
բաժանելն բարձրեալն զազգս
" իա. Որդեացն Աբրահամու իջանէլ յԵգիպտոս
508. իա. Ղեղեւաւ կերակրեցաւ, և խոյսխաւ արբոցաւ,
զի զմեզ ճարտեղ յերկիրն, որ բղէէ զկաթն
509. ժա. Զի հաստուսցէ իւրաքանչիւր ըստ գործոց իւրոց
" ժբ. Արդ էլի անհաւան ինչ թուիցին քեզ
510. բ-գ. Հրամայէ ածել ցուլ վայրենի, զի ցուցից այսաւր
ուսալի դորա զաւրութիւն զանոան Աստուծոյ
" ժ. Յայնժամ Սեղբեստրոս սխաւալսէլ զթագաւորն
" ժբ-գ. Զի հրամայեացեն ածել զցուլն, իսկ հրամայեալ
ածել զընուն և արշախեալ, որոց պարսն էր ածել:
" ժե. Այսպիսի վիճաբանութիւնս առնէին
" ժթ. Յորժամ զոհս կարարէին Աստուծոյ
" իգ. Ընդ նմին և զնոգին արձակէին
511. բ-գ. Զոր լսեալ, ոչ ինչ կորսացէ տանել, եւ ոչ ոչ,
ոչ ՚ի մարդկանէ և ոչ ՚ի թռչնոց
" ժը. Եւ այնպէս ՚ի ջուրն մատամբ իմն եղև զիւր
523. դ-ե. Եւ լիեալ կանդարբոմն՝ ելեալ ՚ի տեղի մի
" ժա. Որ զանդամարցմն բժշկեաց
" ժգ-դ. Որ զկենդանի յոլոյ սպանանել. զի լիէ զմեռեալ
յարոցանել չկարէ, և սպա կենաց և փրկութեան
լինալի, որ զկենդանի սպանանել կարայեալ, իսկ մե-
ռեալ կենդանացոյցանել ոչ հզաւրեալով (1):

(1) Վերջն ալ մէկ թու զթ կը պակսի:

